

ДИВО СЪРЦЕ

ДЖОН ЕЛДРИДЖ

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава 1 - Диво сърце - 7

Глава 2 - Дивият, чийто образ носим - 27

Глава 3 - Въпросът, който преследва всеки мъж - 47

Глава 4 - Раната - 67

Глава 5 - Битката за мъжкото сърце - 85

Глава 6 - Гласът на Отец - 105

Глава 7 - Изцеляване на раната - 127

Глава 8 - Битка, която да поведем: Врагът - 147

Глава 9 - Битка, която да поведем: Стратегията - 165

Глава 10 - Красавица, която да избавим - 187

Глава 11 - Приключение, което да изживеем - 205

Глава 12 - Писане на следващата глава - 227

На Самуел, Блейн и Люк.

Обичам вашите сърца на воители.

Определено не ви липсва кураж.

БЛАГОДАРНОСТИ

Искрените ми благодарности към онези, които ми помогнаха да изкача тази планина: Сам, Блейн, Джени, Ейрн, Чери, Гари, Лий, Травис, Сийли и Стейси. Браян и Кели от издателство *Томас Нелсън*. Групата за пирографиране от четвъртък вечер. И всички онези близки и далечни, които са се молили за мен.

Брент, за това, че повече от всеки друг ми е помогнал да разбера какво означава да бъдеш мъж и Крейг - за това, че вдигна мечата.

ВЪВЕДЕНИЕ

Знам. Почти ми се иска да се извиня. *Скъпи Господи, наистина ли се нуждаем от още една книга за мъже?*

О, не! Нуждаем се от нещо друго. Нуждаем се от *разрешение*.

Разрешение да бъдем онова, което сме - мъже, създадени по Божия образ. Разрешение да живеем според онова, което е в сърцата ни, а не според списък с „така е редно“ и „така би трябвало“, който е оставил толкова много от нас изморени и отегчени. Повечето послания за мъже в крайна сметка се провалят. Причината е проста: те пренебрегват онова, което е дълбоко присъщо за сърцето на мъжа, истинските му увлечения, и просто се опитват да го изградят чрез различни форми на натиск. „Ето такъв мъж ти *би трябвало* да бъдеш. Ето като какъв добър съпруг/баща/християнин/ църковен посетител *би трябвало* да се представяш.“ Оттук си правете изводи. Той е отговорен, чувствителен, дисциплиниран, верен, усърден, предан и т.н. Много от тези качества са добри. Нямам никакви съмнения относно добронамереността на тези посланици. Но, както ни е известно, пътят към ада е осеян с добри намерения. Че те са близо до пълен провал, вече трябва да е станало ясно. Не, мъжете се нуждаят от нещо друго. Те се нуждаят от едно по-дълбоко разбиране на копнежа им за приключения, за битки и за красавица - и защо Бог ги е създал *точно такива*. Нуждаят се и от по-дълбоко разбиране защо жените обичат мъжете да се борят за тях, да бъдат понасяни от вихъра на приключенията и *да бъдат* Красавицата. Защото Бог е създал и тях точно така. И тъй, аз предлагам тази книга не като седемте стъпки към по-добро християнство, а като едно сафари на сърцето за възвръщане на живота на свобода, на страст и приключения. Вярвам, че това ще помогне както на мъжете, така и на жените да се почувстват отново живи. Нещо повече, ще помогне на жените да разберат съпрузите си и да им съдействат да заживеят живот, който и двете страни желаят. Такава е молитвата ми за вас. Не е от значение критикът, нито онзи, който наблюдава как се спъва силният или как деятелният би могъл да се справи по-добре. Важен е човекът на арената, чието лице е изцапано с пръст, пот и кръв и който ревностно се бори... който е познал великото вдъхновение и великото посвещение; който изцяло се отдава на достойна кауза; който в най-добрия случай преживява триумфа на велико постижение, а в най-лошия, ако се провали, поне се проваля, след като не се е поколебал да рискува, така че мястото му никога да не бъде сред онези студени и свити души, които не са познали нито победата, нито поражението. Теди Рузвелт

А от дните на Йоан Кръстител досега небесното царство насила се взема, и които се насилят, го грабват. (Матей 11:12)

ГЛАВА ПЪРВА

ДИВО СЪРЦЕ

Намерението в сърцето на човека е като дълбока вода...
(Притчи 20:5)

Духовният живот не може да бъде поставен в рамка. За него няма предели и онези, които го живеят, трябва да приемат и дори да се радват, че той остава неукротим.
Хауард Мейси

Желая да пояздя до хребета на хълма, където западът започва. За мене няма спънки, не понасям и огради. Не ме ограждайте с решетки.
Коул Портър, „Не ме ограждайте с решетки“

Най-последно, заобиколен съм от пустош. Вятърът по върховете на боровите зад мен звучи като шума на океан. Вълните се втурват от безбрежната синева и се разбиват в хребета на планината. Изкачил съм се до ловния участък на Соуч в централната част на Колорадо. Пейзажът под мен представлява едно безбрежно море от пелин. Зейн Грей го е увековечил като пурпурната билка, но през по-голямата част от годината неговият цвят е сребристо сив. Ето в такава местност бихте могли да яздите дни наред, без да срещнете друга жива душа. Днес аз съм тръгнал пеша. Макар че този следобед слънцето грее, то няма да вдигне температурата над нулата тук, близо до Континенталната водоразделна линия, и потта по гърба ми от изкачването ме кара да потрепервам. Вече е краят на октомври и зимата приближава. В далечината, на около сто и петдесет километра в югозападна посока, върховете на Сан Хуан вече са покрити със сняг.

Дрехите ми са поели острия аромат на билката, който прочиства главата ми, щом си поема въздух, а той определено е в ограничено количество на височина от 3000 метра. Принуден съм отново да си почина, макар да знам, че всяка почивка увеличава разстоянието между мен и моята плячка. При все че преднината е все в нейна полза. Независимо че следите, които открих тази сутрин, бяха пресни - от преди няколко часа, това не е кой знае колко обещаващо. За такъв период от време един лос може лесно да измине доста километри по неравен терен, особено ако е ранен или подгонен.

Уапители, както го наричат индианците, е едно от най-трудно уловимите същества. Те са призрачните царе на високата земя, по-предпазливи и ловки от елените и по трудни за проследяване. Живеят на по-голяма височина и изминават повече път за един ден от всеки друг дивеч. Като че ли лосовете имат някакво шесто чувство за човешкото присъствие. На няколко пъти съм се приближавал, но те за миг са изчезвали в трепетликовите храсти, които са толкова гъсти, че не е за вярване как дори и заек би могъл да се промуши през тях.

Не винаги е било така. Векове наред лосовете са живеели из прериите и на големи стада са пасели по тучните ливади. Мериуедър Луис описва как през пролетта на 1805 г. е минавал покрай хилядни стада от излегнати лосове докато е търсел Северозападния проход. Понякога по-любопитните сред тях са се приближавали дотолкова, че той е можел да хвърля по тях съчки, също като селските млекодайни крави, които блокират пътя. Но до края на века експанзията на запад прогонва лоса високо в Скалистите планини. Сега те са трудно уловими и се крият на непристъпни височини, подобно на престъпници, докато тежките снегове не ги принудят да слязат по-надолу, за да зимуват. Ако искате да ги откриете сега, това трябва да

стане на тяхна територия, в неприветливи убежища, далеч от пределите на цивилизацията.

Ето защо съм дошъл и аз.

Ето защо все още се мая, оставяйки старият лос да се измъкне. Моето ловуване, както виждате, всъщност не е чак толкова свързано с лоса. Знаех го, още преди да дойда. Има нещо друго, което преследвам тук, сред дивата природа. Търся една още по-трудно уловима плячка... нещо, което може да бъде открито единствено сред пустошта.

Търся сърцето си.

ДИВО СЪРЦЕ

Ева бе създадена сред невероятната красота на Едемската градина. Но Адам, ако си спомняте, бе създаден извън Градината, сред пустошта. Втората глава на Битие изяснява това в описанието на нашите начала: човекът беше роден в пустите и затънтени места, в дивата част на творението. Едва след това беше заведен в Едем. Оттогава насам момчетата никога не са се чувствали у дома на закрито, а мъжете изпитват непреодолим копнеж да изследват. Копнеем да се завърнем; точно тогава повечето мъже се съживяват. Както е казал Джон Мур. когато мъжът отиде в планината, той се е прибрал у дома. В най-дълбоката си същност мъжкото сърце е неопитомено *и това е добро*. „Не се чувствам жив в офиса“ - казва една реклама в Нортфейс. „Не се чувствам жив в таксито. Не съм жив на тротоара“. Амин на това. Какъв е изводът? Никога не спирайте да изследвате.

Моето мъжко „аз“ като че ли се нуждае от известно насърчение. Това идва естествено, като вродената ни любов към географските карти. През 1260 г. Марко Поло се отправя на експедиция, за да открие Китай, а през 1967 г., когато бях на седем години, заедно с приятеля си Дани Уилсън се опитах да изкопая тунел в нашия заден двор. Отказахме се на около втория метър, но това стана страхотно укрепление. Ханибал е прекосил известните Алпи, а в живота на момчето идва ден, когато то за пръв път пресича улицата, за да се присъедини към компанията на великите изследователи. Скот и Амундсен са се надпреварвали за Южния полюс, Пиъри и Кук са се съревновавали за Северния, а когато миналото лято дадох на момчетата си малко джобни пари и им позволих да отидат с велосипедите си до близкия магазин, за да купят сода, бихте казали, че съм им дал карт бланш да открият екватора. Магелан е плавал на запад и е заобиколил Южна Америка, въпреки предупрежденията, че той и екипажът му ще паднат от края на земята, а Хък фин се отправя надолу по Мисисипи, пренебрегвайки подобни

заплахи. Пауел следва Колорадо и се насочва към Големия Каньон, въпреки че никой не го е правил преди и всички са казвали, че това е невъзможно.

И така, през пролетта на '98-а момчетата ми и аз стояхме на брега на Снейк ривър и в гърдите ни напираше онзи извечен порив да се спуснем по реката. Тази година снеготопенето бе повишило нивото й извънредно много и тя бе заляла и двата бряга. Реката, която е кристално чиста късно през лятото, този ден приличаше на мляко с шоколад. По нея се носеха дънери, огромни заплетени клони, по-големи от кола и кой знае още какво. Придошла, кална и бърза, Снейк имаше заплашителен вид. Споменах ли, че валеше дъжд? Ние обаче разполагахме с чисто ново кану, греблата ни бяха под ръка и, разбира се, аз никога не бях се спускал с кану по Снейк, нито по която и да било друга река, но какво от това. Скорчихме в кануто и се отправихме към неизвестното, както Ливингстоун се е потопил във вътрешността на черна Африка.

Приключението, с всички съпътстващи го опасности и необузданост, е дълбок духовен копнеж, заложен в душата на човека. Мъжкото сърце се нуждае от място, където няма нищо стандартно, модулно, без мазнини, закопчавашо се с цип, отгледано в парник, он-лайн, подходящо за микровълнова печка. Където няма крайни срокове, мобилни телефони или събрания. Където има място за душата. Където, най-после, релефът около нас съответства на релефа в нашите сърца. Да разгледаме героите от библейския текст: Мойсей не се среща с живия Бог в търговския център. Той го открива (или е открит от Него) някъде в Синайската пустиня, далеч от египетските богатства. Същото се отнася и за Яков, чийто двубой с Бога не става на канапето във всекидневната, но някъде на изток от Яков, в Месопотамия. Къде отиде великият пророк Илия, за да си възвърне силите? В пустинно място. Както постъпиха и Йоан Кръстител и неговият братовчед Исус, който *бе отведен от Духа* в пустинята.

Каквото и друго да имаха предвид тези изследователи, те определено търсеха себе си. Дълбоко в мъжкото сърце има някои фундаментални въпроси, които просто не могат да намерят отговор край кухненската маса. Кой съм аз? От какво съм направен? Какво е моето предназначение? Страхът е, който задържа мъжа у дома, където нещата са организирани, подредени и *под негов контрол*. Но той няма да открие отговорите на своите най-дълбоки въпроси в телевизионните предавания или в хладилника. Там, посред горещите пустинни пясъци, изгубен сред безбрежната пустош, Мойсей получи мисията и посоката на своя живот. Той беше призван и издигнат в нещо много по-голямо от всичко, което някога си беше представял, и много по-сериозно от позицията на „принц на Египет“. Под чуждите звезди, в среднощен час, Яков получи ново име, истинското си име.

Вече не беше изкусен търговски посредник, но един, който се бори с Бога. Пустинното преживяване на Христос по своята същност е изпит за Неговата *идентичност*. „Ако си този, за когото се мислиш..." Ако мъжът иска някога да открие кой е и защо е тук, той трябва лично да предприеме това пътуване. Трябва да си възвърне сърцето.

НАСОЧЕНА НА ЗАПАД ЕКСПАНЗИЯ СРЕЩУ ДУШАТА

Начинът, по който животът на мъжа се развива в наши дни, като че ли насочва неговото сърце към отдалечените райони на душата. Безкрайни часове пред компютърния екран; продаване на обувки в търговския център; срещи, меморандуми, телефонни обаждания. Бизнес светът където болшинството от американските мъже живеят и умират - изисква от мъжа да бъде ефективен и точен. Корпоративните стратегии и процедури са създадени с една цел: да впрегнат мъжа в ралото и да го накарат да произвежда. Но душата отказва да бъде впрягана; тя не се интересува от крайни срокове и изявления. Душата копнее за страст, за свобода, за *живот*. Както е казал Д.Х. Лорънс; "Аз не съм механизъм." Мъжът има нужда да усеща ритъма на земята; нуждае се да държи в ръката си нещо реално - румпела на лодка, юздите на впряг, грубо въже или просто лопата. Може ли един мъж да изживее всичките си дни, запазвайки ноктите си чисти и изрязани? Такива ли са момчешките мечти?

Обществото като цяло няма ясна концепция за мъжете. След като през последните трийсет години се е опитвало да модифицира мъжествеността в нещо по-чувствително, безопасно, управляемо и женствено, сега то обвинява мъжете, че не са мъже. Момчетата са си момчета, въздишат те. Като че ли един истински зрял мъж би трябвало да се прости с пустинята и със страстта по приключения и да се установи, да бъде завинаги у дома във всекидневната на леля Поли. „Къде са всички *истински мъже*?" е обичайното представяне на ток - шоута и нови книги. *Вие сте ги накарали да бъдат жени*, ми се ще да кажа. Резултатът е най-голямото объркване на половете, което някога е преживявано в такъв широк мащаб в историята на света. Как може един мъж да разбере, че наистина е такъв, ако най-висшата му цел е да внимава за маниерите си?

А после, уви. идва църквата. Християнството, каквото е в момента, е причинило някои ужасни неща на мъжете. Каквото и да говорим, според мен повечето мъже в църквата вярват, че Бог ги е поставил на тази земя, за да бъдат добри момчета. Проблемът на мъжете, както сме свикнали да чуваме, е, че те не знаят как да спазват обещанията си. да бъдат духовни водачи, да разговарят със съпругите си или да възпитават своите деца. Но ако истински

се постараят, те може и да стигнат до желания връх и да станат... добри момчета. Ето какъв модел за християнска зрялост сме възприели: истински добри момчета. Ние не пием, не пушим и не ругаем; това ни прави мъже. Имам един въпрос към мъжете. които четат тази книга: Спомняте ли си в своето детство да сте си мечтали да станете добро момче? (Дами, беше ли принцът на вашите мечти „шеметен" или просто мил?)

Съвсем сериозно - пресилвам ли нещата? Влезте в повечето църкви, поогледайте се и си задайте въпроса: Какво представлява християнинът? Без да се вслушвате в приказките на хората, сами преценете ситуацията. Повечето мъже християни са... отегчени. По време на една неотдавнашна църковна конференция, разговарях с един човек на около петдесет години, като поточно изслушах какво той споделя за опита си като мъж. „През последните двадесет години доста се изморих да бъда добър мъж, според както църквата го разбира." Заинтригуван, аз го попитах какво според него е било това. Той се замисли. „Послушен." После продължи. „И отделен от сърцето си." *Свършено описание, помислих си. Тъжна констатация.*

Както Робърт Блай се жалва в *Железният Джон*. „Някои жени искат пасивен мъж, ако изобщо искат мъж; църквата иска опитомени мъже - те са наречени свещеници; университетите търсят мъже, посветени на дома - тъй наречените пазители на имението; корпорацията се нуждае от... дезинфекцирани, неокосмени, плитски мъже." Всичко това се явява като един вид експанзия на запад срещу мъжката душа. И така, *сърцето* на мъжа го тегли към височините, към отдалечените места, тъй както раненото животно търси прибежище. Жените знаят това и скърбят задето нямат достъп до сърцата на своите мъже. Мъжете също го знаят, но често не са в състояние да обяснят защо сърцето им не си е на мястото. Знаят, че сърцето им препуска нанякъде, но много пъти им е трудно да го уловят. Църквата поклаща глава и се чуди защо не може да накара повече мъже да се запишат в нейните програми. Отговорът е прост: не сме поканили мъжа да познава и да живее според онова, което е дълбоко в сърцето му.

ПОКАНА

Но Бог е създал мъжкото сърце туптящо в гърдите му и затова отправя към него покана: Ела и живеј според онова, което съм заложил в теб. Позволете ми да подмина целия дебат относно човешката природа - „Дали полът действително е вътрешно заложен?" - като просто изтъкна следното: мъжете и жените са създадени по Божия образ *като мъже* или *като жени*. И **„Бог сътвори човека по Своя образ; по Божия образ го сътвори; мъжки и женски пол ги създаде“** (Битие 1:27). Знаем, че Бог няма тяло и затова

приликата не може да е физическа. Полът трябва просто да бъде на нивото на душата, в дълбоките и нетленни кътчета на нашето съществуване. Бог не създава многополови хора; той прави нещо специфично - мъж или жена. С други думи, има мъжко сърце и женско сърце, които по своеобразен начин отразяват или представят пред света Божието сърце.

Бог е имал нещо предвид, когато е създал мъжа, и ако някога искаме да открием себе си, ние трябва да открием какво е то. Какво е вложил Той в мъжкото сърце? Вместо да се питате какво би трябвало да направите, за да станете по-добър мъж (или жена, за моите читателки), аз искам да запитам: *Какво ви прави живи? Какво предизвиква вълнение в сърцето ви?* Предстои ни едно пътуване в земя, която е чужда за повечето от нас. Трябва да се отправим към страна, където няма утъпкани пътеки. Това изследване ни отвежда в собствените ни сърца, в нашите най-дълбоки желания.

Драматургът Кристофър Фрай казва:

„Животът е лицемер, ако не мога да следвам поривите на сърцето си!“

Вече знам, че дълбоко в сърцето ми има изписани три желания, които, ако продължа да пренебрегвам, ще изгубя душата си. Те са същината на онова, което съм и което копнея да бъда. Взiram се в момчетата, изследвам страниците на литературата, внимателно изслушвам много, много мъже и стигам до заключението, че тези желания са универсални, ключ към мъжката същност. Те може да са разбъркани, забравени или насочени в погрешна посока, но в сърцето на всеки мъж се крие отчаяното желание да се впусне в битка, да изживее приключение и да избави красавица. Искам да се замислите за филмите, които мъжете обичат да гледат, за нещата, които правят в свободното си време, за стремежите на малките момчета и да видите дали съм прав.

БИТКА, В КОЯТО ДА СЕ ВПУСНЕМ

На стената ми има снимка на едно момченце на около петгодишна възраст, с моряшка подстрижка, големи бузи и закачлива усмивка. Снимката е стара и цветовете са избледнели, но образът не се е променил. Рождественото утро на 1964 г. е и аз току-що съм отворил нещо, което може би е най-хубавият подарък, който някое момче е получавало за Рождество - два барабанни револвера, с перлени дръжки и черни кожени кобури с шест патрона, червена каубойска риза с два диви мустанга, избродирани на гърдите, лачени черни ботуши, червен шал и сламена шапка. Надянах екипировката и не исках да я сваля седмици наред, тъй като това изобщо не беше „костюм“, а *идентичност*. Естествено, единият ми крачол е запасан в ботуша, а другият виси навън, но това само подсилва „автентичността“ на

моята персона. Пъхнал съм палците си под колана, а гърдите ми са изпъчени напред, понеже съм въоръжен и опасен. Да му мисли лошият: в този град един от двама ни е излишен.

Пелерини и шпаги, маскировка, шарени шалове и револвери - това са *играчките* на момчетата. Те си мечтаят да бъдат силни, да бъдат опасни и да всяват респект. Колко родители са правили безуспешни опити да забранят на малкия Томи да си играе с пистолети? Откажете се. Ако не осигурите на едно момченце оръжия, то само ще си ги направи от подръчни материали. Когато сядахме около масата за закуска, моите момчета изгризваха бисквитките си във формата на пистолети. Всяка пръчка или паднал клон е копие или по-скоро базука. Независимо от мнението на мнозина съвременни възпитатели, това не е психологическо смущение, предизвикано от насилието по телевизията или химичния дисбаланс. Агресията е част от мъжката *природа*; тя е в кръвта ни. Щом вярваме, че мъжът е създаден по Божия образ, то няма да е зле да си припомним, че **Господ е воин; Господ е името Му** (Изход 15:3).

Малките момиченца не си измислят игри, при които умират много хора, а кръвопролитията са повод за забавление. Хокеят, например, не е плод на женската фантазия. Нито пък бокса. Момчето иска да атакува нещо - така е и с мъжа, та дори това да е малко бяло топче на дърво. Той иска да го разбие от удари. От друга страна, моите момчета не обичат чаените партита. Не се обаждат на приятелите си по телефона, за да си говорят за взаимоотношения. Отегчават ги игри, в които няма елемент на опасност, съревнование или кръвопролитие. Колективните игри, основаващи се на „взаимозависимостта“, са пълна глупост. „Няма ли убити? - питат те недоверчиво. - Няма ли победители? Какъв е смисълът?“ Вече би трябвало да сме се убедили в универсалността на тази характеристика: момчето е воин; момче е неговото име. А нещата, които прави, не са момчешки прищевки. Когато момчетата играят на война, те репетират своята роля за една много по-голяма драма. Един ден може да се наложи това момче да ви защитава.

Онези войници на Обединеното кралство, които щурмуваха каменните стени при Блади Енгъл; съюзническите войски, които удариха плажовете на Нормандия или пясъците на Айо Джайма - какво щяха да правят те без тази своя сърцатост? Животът *изисква* от мъжа да бъде ожесточен - и ожесточено посветен. Раните, които ще получи през живота си, ще го доведат до обезсърчение, ако е бил учен единствено как да бъде мек. Това важи особено за мътните води на взаимоотношенията, където мъжът се чувства най-малко сигурен. Както казва Блай: "От време на време всяко взаимоотношение се нуждае от нещо *ожесточено*"

Годините на бездействие може да са потиснали този копнеж и мъжът да не се чувства във форма за битките, които знае, че го очакват. Също така е възможно да се е получил нежелан обрат, както е станало при градските банди. Но копнежът е там. Всеки мъж иска да бъде герой. Всеки мъж *изпитва необходимост да знае, че е силен*. Не жени са създали *Смело сърце* - един от най-касовите филми на десетилетието. *Летящи тигри, Мостът на река Куай, Великолепната седморка, Шейн, Жарко пладне, Спасяването на редник Райан, Умирай трудно и Гладиатор* са все любими филми на мъжете, които разкриват за какво копнее мъжкото сърце и какво е било заложено в него от деня на раждането му.

Дали ви харесва или не, в сърцето на всеки мъж има нещо войнствено.

ПРИКЛЮЧЕНИЕ, КОЕТО ДА ИЗЖИВЕЕ

„Майка ми обича да ходи в Европа през ваканциите си.“ С един мой приятел разговаряхме за любовта си към Запада и затова защо той се е преместил тук от Източното крайбрежие. „Сигурно ѝ се отразява добре. Там има богата култура. Но мен ме влече дивото.“ Нашият разговор беше провокиран от филма *Легенди за страстта* - историята на трима млади мъже от началото на миналия век, които отиват в ранчото на баща си в Монтана. Алфред, най-големият, е практичен, прагматичен, предпазлив. Отправя се към Големия град, за да стане бизнесмен и в крайна сметка политик. И все пак нещо в него умира. В сърцето му остава празнота. Самуел, най-малкият, е все още момче в много отношения, крехко дете - начетен, чувствителен, срамежлив. Още в началото на филма го убиват и става ясно, че не е подготвен за битки.

Стигаме и до Тристан, средния син. Той е див по сърце. Точно Тристан е олицетворение на Запада - той хваща и опитомява дивия жребец, изправя се срещу гризли само с един нож и спечелва красива жена. Все още не съм срещал мъж, който да иска да бъде като Алфред или Самуел. Все още не съм срещал жена, която да иска да се омъжи за такъв като тях. Не случайно американският каубой е придобил митични пропорции. Той е олицетворение на съкровени копнежи на всеки мъж - да „отиде на Запад“, за да открие място, където да бъде самият себе си. Ще взаимствам описанието, което Уолтър Бругеман дава за Бога: "див, опасен, неуловим и свободен."

Ще поспра за момент, за да изясня нещо. Аз не съм никакъв велик бял ловец. Стените на моя дом не са окичени с ловни трофеи. В колежа не съм играл футбол. В интерес на истината, като студент тежах 60 килограма и не бях кой знае какъв атлет. Независимо от детските си мечти, никога не съм се състезавал със спортни коли, нито съм станал военен пилот. Не се

интересувам от телевизионни спортове, не обичам евтина бира и макар да карам стар джип, гумите му не са прекалено големи. Казвам това, защото подозирам, че много читатели - добри мъже и жени, ще бъдат изкушени да подминат книгата, считайки я за някакво напомпване от страна на идеалния мъж. Нищо подобно. Аз просто съм в търсене, подобно на много мъже (и надявам се жени), на автентичната мъжественост.

Когато зимата пропусне да осигури достатъчно количество сняг, моите момчета вкарват шейните си в къщи и започват да се спускат с тях по стълбите. Само преди няколко дни съпругата ми ги откри с двойно въже, повесено от прозореца на тяхната спалня, която се намира на втория етаж, готови да се спуснат по него по страничната стена на къщата. При отглеждането на момчета рецептата за забавление е много проста: към всяко занимание прибавете елемент на опасност, сипете малко изследователски дух, ливнете капчица разруха и пред вас ще застане един победител. Идеален пример за това е начинът, по който момчетата карат ски. Отидете до върха на най-високата писта, насочете ските право надолу и тръгвайте, колкото по-бързо, толкова по-добре, и това не отшумява с възрастта; просто залогът става по-голям.

Един съдия на около шестдесет години, истински джентълмен от юга, с елегантен костюм и изискан говор, ме издърпа настрана по време на една конференция. С приглушен глас, едва ли не извинявайки се, той започна да говори за своята любов към плаването и към откритото море и как в крайна сметка заедно с един свой приятел си построили лодка. Тогава в очите му се появи блясък. „Преди няколко години бяхме тръгнали от крайбрежието на Бермуда, когато ни връхлетя силна буря. Тя буквално се появи изневиделица. Шестметрови вълни, насочени към една деветметрова саморъчно изработена лодка. Мислех, че всички ние ще умрем." Последва драматична пауза, а после той изповяда: "Това беше най-доброто време в живота ми."

Сравнете онова, което сте изпитали, когато за последен път сте гледали трилърите *Джеймс Бонд* или *Индиана Джоунс*, и, да кажем, преживяванията си по време на Библейски урок. Гарантираният успех на всяка нова серия изяснява нещата - приключението е изписано върху сърцето на всеки мъж. И тук не става въпрос просто за „забавление". Приключението *изисква* нещо от нас, подлага ни на изпит. Макар изпитът да ни плаши, в същото време ние копнеем да бъдем изпитвани, за да докажем, че сме способни. Ето защо тръгнахме по Снейк Ривър, противно на всеки здрав разум; ето защо заедно с един мой приятел минахме през територията на мечките гризли, за да открием риба; ето защо като младеж се отправих към Вашингтон, окръг Колумбия, за да видя дали ще се справя в тези гъмжащи от акули води. Ако един мъж е загубил своето желание, това е само защото той не вярва, че

може да се справи и се страхува, че може да се провали на изпита. И така, той решава, че е по-добре изобщо да не опитва. По причини, които се надявам да изясня по-късно, повечето мъже се страхуват от неизвестното и, подобно на Каин, искат да се установят, да изградят свой собствен град и така да стигнат до върха.

Но човек не може да го избегне - в сърцето на всеки мъж има нещо диво.

КРАСАВИЦА, КОЯТО ДА ИЗБАВИ

Ромео има своята Жулиета, Крал Артур се бие за Гуинивийър, Робин избавя лейди Мариан, а аз никога няма да забравя първия път, когато целунах училищната си любов. Беше в началото на седми клас. Запознах се с Деби в часа по драма и лудо се влюбих в нея. Това беше класическа младежка любов: чаках я след репетициите и ѝ носех учебниците до шкафчето. Разменяхме си бележки в час, говорехме си по телефона през нощта. До този момент никога не бях обръщал на момичетата кой знае какво внимание. Подобни желаниа се пробуждат малко по-късно в пътешествието на момчето към възмъжаването, но щом това се случи, целият момчешки свят се преобръща. И така, аз копнеех да я целуна, но не можех да събера нужния кураж - до последната вечер на училищното представление. На другия ден започваше лятната ваканция, тя заминаваше и аз знаех, че трябваше да го направя тогава или никога. Зад кулисите, в тъмното, бързичко я целунах, а тя ми отвърна с една дълга целувка. Спомняте ли си сцената от филма *Извънземното*, където момчето се стрелва по луната със своето колело? Въпреки че оная вечер аз си тръгнах със своето скромно колело, мога да твърдя, че нито веднъж не докоснах земята.

За мъжа няма нищо по-вдъхновяващо от една красива жена. Тя ще ви мотивира да атакувате замъка, да поразите гиганта, да полетите през перилата. А може би и да направите успешен бейзболен удар. Един ден, по време на игра от Малката лига, моят син Самуел беше необикновено въодушевен. Той обича бейзбола, но в началото повечето момчета не са сигурни дали стават за големи играчи. Сам е нашият първороден и както повечето първи деца той е предпазлив. Винаги пропуска няколко хвърляния, преди да замахне, като и този му жест е премерен; всичките му удари до този момент са били слаби. И така, точно когато Сам се готвеше за удар онзи следобед, неговата приятелка, едно симпатично русичко момиченце, застана на първата бейзболна линия. Повдигнала се на пръсти, тя викаше името му и махаше към Сам. Претендирайки, че не я забелязва, той разшири разкряча

си, сграбчи бухалката по-здроаво и хвърли ожесточен поглед към подаващия топката. Още първият му удар беше успешен.

Един мъж иска да бъде героят на красавицата. Млади мъже, които отиват на война, носят в портфейлите си снимка на своята любима. Летците, отправящи се на бойни мисии, рисуват красавици по стените на своя самолет; екипажите на бомбардировачите В-17 от Втората световна война са давали на тези летящи крепости имена като Аз и моето момиче или Мемфис Бел. Какво щяха да бъдат Робин Худ или крал Артур без жените, които са обичали? Самотни мъже, водещи самотни битки. Индиана Джоунс и Джеймс Бонд нямаше да бъдат същите, ако до тях не стоеше някоя красавица и ако не трябваше да се бият за нея. Виждате, че мъжете не просто се нуждаят от битка, но и от някого, за когото да се бият. Спомняте ли си думите на Неемия към немногото смели души, които защитаваха останалия без стени Ерусалим? **Не бойте се... Бийте се за братята си, за синовете си и дъщерите си, за съпругите и домовете си.** Битката сама по себе си никога не е достатъчна; мъжът копнее за романтика. Не е достатъчно да бъде герой; той трябва да бъде героят на точно определен човек, на жената, която обича. На Адам бяха дадени вятърът и морето, конят и ястребът, но както сам Бог каза, нещата не бяха съвсем наред, докато не се появи Ева.

Да, в сърцето на всеки мъж има нещо страстно.

ЖЕНСКОТО СЪРЦЕ

Също така съм открил, че има три желания, характерни за женското сърце, които не се различават много от мъжките, но си остават типично женски. Не всяка жена иска да води битка, но всяка жена копнее за нея да се бият. Чуйте копнежа на едно женско сърце: тя иска да бъде повече от забелязвана - иска да бъде *желана*. Тя иска да бъде преследвана. „Просто искам да съм нечий приоритет“ - сподели с мен една приятелка, надхвърлила трийсетте. А детските ѝ мечти за рицар в бляскави доспехи, който идва да я избави, не са момичешки фантазии; това е в основата на женското сърце и представлява животът, за който тя знае, че е създадена. И така, Зак се завръща за Паула в *Офицер и джентълмен*, Фредерик се връща за Джо в *Малки жени*, а Едуард се връща, за да се обясни във вечна любов на Елиноор в *Разум и чувства*.

Всяка жена също иска приключение, което *да сподели*. Един от любимите филми на съпругата ми е *Мъжът от снежната река*. Тя обича сцената, където Джесика, красивата млада героиня, е спасена от Джим. нейния герой, и заедно се понасят в езда през необятността на австралийската пустиня. „Искам да бъда Изабо от *Хищница*“ - признава една

друга приятелка. „Да бъда харесвана, преследвана, защитавана - да. Но в същото време искам да съм силна и да участвам в приключението. Толкова много мъже погрешно смятат, че жената е приключението. Но точно тук взаимоотношенията веднага се пропукват. Жената не желае да бъде приключението; тя иска да бъде въввлечена в нещо по-голямо от нея самата. Нашата приятелка продължи: "Познавам себе си и знам, че не съм приключението. Така че, когато някой мъж ме превърне във фикс-идея, аз веднага се отегчавам. Тази история ми е известна. Включете ме в нещо, което ми е непознато."

И най-после, всяка жена иска да бъде разкрита красавицата в нея. Не да изимитира, но да разкрие. Повечето жени усещат натиска да бъдат красиви още от съвсем малки, но аз нямам това предвид. Дълбоко в нея е заложено желанието просто *да бъде* красавицата, на която да се възхищават. Повечето малки момиченца имат спомени за това как са си организирали ревюта сватби или забавления с „въртящи се поли“ - онези надиплени рокли, които са идеални за тази цел. Тя облича прекрасната си рокля, отива във всекидневната и започва да се върти. Тайното ѝ желание е да очарова своя татко. Съпругата ми си спомня как като пет-шестгодишно момиченце се е качвала на масичката за кафе и е пеела колкото ѝ глас държи. *Виждаш ли ме?* - е пулсиращият въпрос в сърцето на всяко момиче. - *И запленил ли си от онова, което виждаш?*

Светът убива сърцето на жената, когато ѝ казва да бъде твърда, продуктивна и независима. За съжаление, християнството също не е усетило сърцето ѝ. Влезте в повечето американски църкви, огледайте се наоколо и си задайте следния въпрос: Как изглежда християнката? Сега отново не се вслушвайте в приказките на хората, но сами преценете какво виждате. Нещата са съвсем ясни. Трябва да признаете, че жената християнка е... изморена. Всичко, което сме предложили на женската душа, е натискът да бъде „добър слуга“. Никой не се бори за нейното сърце; и всяка жена доста се съмнява дали в нея има някаква красавица, която да бъде разкрита.

ПО ПЪТЯ НА СЪРЦЕТО

Какво бихте предпочели да се говори за вас: "Хари? Разбира се, че го познавам. Много сладък човек." Или: "Да, чувал съм за Хари. Опасен човек е... в добрия смисъл на думата." А вие, дами? Какъв мъж бихте искали да стои до вас? (Някои жени, наранени от криворазбраната мъжественост, може да предпочетат „безобидния“ мъж... а след години да се чудят защо бракът им е лишен от страст, а съпругът им е станал дистанциран и студен.) А по отношение на вашата женственост, какво предпочитате да се говори за вас -

че сте „неуморен работник“ или „очарователна жена“? Ще се въздържа от коментар.

Ами ако...? Ами ако тези дълбоки желания в нашите сърца ни казват истината, разкривайки ни живота, за който сме били създадени? Бог ни е дал очи, за да виждаме; дал ни е уши, за да чуваме; дал ни е воля, за да избираме, и сърца, за да *живеем*. Всичко зависи от начина, по който владеем сърцето. Един мъж трябва да *знае*, че е силен; той трябва да *знае*, че може да се справи. Една жена трябва да *знае*, че е красива; тя трябва да *знае*, че е достойна някой да се бие за нея. „Но ти не разбираш - ми каза веднъж една жена. - Аз живея с човек без сърце.“ Не, то е там. Сърцето му си е на мястото. То може да ви се изплъзва като ранено животно, което винаги изчезва, точно преди да сте го уловили. Но то е там. „Не знам кога умрях - сподели един мъж. - Имам усещането, че просто консумирам кислород.“ Разбирам. Може да ви се струва, че сърцето ви е умряло и е изчезнало, но то си е на мястото. Нещо диво, силно и доблестно. което само чака да бъде избавено.

И така. тази книга не съдържа седемте стъпки, които мъжът трябва да направи, за да стане по-добро момче. Това е книга за възстановяването и освобождаването на мъжкото сърце с неговите страсти и истинската му природа, заложена в него от Бога. Това е покана да се втурнете към полята на Банокбърн, да отидете на Запад, да скочите от водопада, за да избавите красавицата. Защото, ако искате да разберете кои сте в действителност *като мъже*, да откриете живота, който си заслужава да бъде изживян, да обичате някоя жена дълбоко и да не предадете объркването си на вашите деца, вие просто трябва да си възвърнете сърцето. Трябва да се отправите към високите места на душата, към дивите и неизследвани райони и да проследите тази трудно уловима плячка.

ГЛАВА ВТОРА

ДИВИЯТ, ЧИЙТО ОБРАЗ НОСИМ

Как насърчаването на хората да бъдат мили помежду си би довело до разпъването на човека? Кое правителство би екзекутирало Мистър Роджърс или Капитан Кенгуру?

Филип Янси

Безобиден? Кой е казал подобно нещо? Разбира се, че не е безобиден. Но е добър.

К. С. Луис

Това е отрасъл от онзи победоносен ствол и нека се боим от вродената му мощ и предопределеност.

Хенри V

Спомняте ли си онова малко момченце, за което ви разказах - с лачените ботуши и двата револвера? Най-добрата част от историята е, че това не беше просто някаква поза. Аз имах възможността да изживея тези мечти. Дядо ми, бащата на баща ми, беше каубой. Той отглеждаше добитък в собствено ранчо в източен Орегон, между пустинната част и Снейк ривър. И макар да бях израснал в покрайнините на града, истинската ми подготовка за навлизане в мъжеството стана в ранчото, където прекарвах летата си като момче. О, де да можеше всяко момче да има такъв късмет. Дните му да бъдат изпълнени с трактори и пикапи, коне и поводи, тичане из полята и ловене на риба по езерата. Аз бях Хък фин в продължение на три прекрасни месеца всяка година. Само колко обичах моментите, когато дядо ми - когото наричах „Пап“ - ме погледнеше, с палци мушнати под колана, усмихнеше се и кажеше: „Качвай се на седлото.“

Един ден Пап ме заведе в града, в любимия ми магазин. Той беше някаква комбинация между хранителни стоки, железария и домашни потреби. Класическата галантерия на стария Запад - приказна страна на инструменти и оборудване, седла, юзди и одеяла, риболовни принадлежности, джобни ножчета и пушки. Миришеше на сено и на безир, на кожа, барут и керосин - все неща, които карат момчешкото сърце да потрепне. През онова лято Пап имаше проблеми с прекалено голяма популация от гълъби в ранчото. Той мразеше мръсните птици, понеже се страхуваше да не би да носят зараза за добитъка. „Летящи плъхове“ - така обичаше да ги нарича. Пап отиваше право при тезгяха с оръжията, взимаше една сачмяна пушка и картонена кутия, побираща около милион сачми, и ми ги подаваше. Старият магазинер се взираше в мен малко учудено, примигвайки над очилата си. „Не му ли е малко раничко за това?“ Пап слагаше ръка на рамото ми и се усмихваше. „Това е внукът ми, Хал. Той ми е оръженосецът.“

ОТКЪДЕ ИДВАМЕ?

Може да съм влизал в този магазин като едно закачливо хлапе, но си излизах като шериф Уаят Ърп, Самотния рейнджър, Кит Карсън. Имах идентичност и място в историята. Даваше ми се възможност да бъда опасен. Ако момчето иска да стане мъж, ако мъжът иска да се увери, че наистина е такъв, няма друга алтернатива. Един мъж трябва да знае откъде идва и какво представлява. Един от повратните моменти в живота на моя добър приятел Крег - може би *повратният момент* - беше денят, когато той си възвърна бащиното име. Бащата на Крег, Ал МакКонъл, е бил убит в Корейската война, когато Крег е бил само на четири месеца. Майка му се омъжила повторно и

Крег бил осиновен от втория си баща, един кисел стар капитан от флота, който наричал Крег „чайка“ всеки път, когато му бил ядосан. Говорим за идентичност, за място в историята. Той му казал: "Крег, ти си само една чайка - бива те само да седиш, да крякаш и..." (схващате за какво става въпрос).

Когато Крег станал мъж, той научил истината за своето наследство - как баща му е бил воин, паднал в битка. Как, ако е бил жив, той е смятал да отиде на мисионерското поле, да занесе Евангелието на място, където никой не е ходил преди. Крег открил, че неговият истински пра-прадядо бил Уилям МакКонъл - първият мисионер в Централна Америка, човек, който не веднъж е рискувал живота си, за да занесе Христос на погиващите. Крег прие името МакКонъл и с това си възвърна една много по-благородна идентичност, едно много по-опасно място в историята. Де всички да бяхме такива късметлии. Много мъже се срамуват от бащите си. Ти си същият като баща си" - е стрела, която много огорчени майки изстрелват към синовете си. Повечето от мъжете, които познавам, правят всичко възможно, за да *не* заприличат на бащите си. Но кого тогава да следват? От кого да черпят вдъхновение и сила?

Може би ще е от полза да насочим търсенето си към горния приток, към този мощен корен, от където произрастват клоните. Кой е Този, от Когото твърдим, че произхождаме и Чийто образ всеки мъж носи? Какъв е Той? Да кажеш на един мъж, който е в търсене на своите корени, че е създаден по образа на Бога, в началото може и да не прозвучи кой знае колко насърчително. За повечето мъже Бог е или далечен, или слаб - точно онова, което биха казали за земните си бащи. Бъдете честни - каква е вашата представа за Исус като мъж? „Не е ли някак си мек и кротък? - отбеляза един приятел. - Искам да кажа, че картините, които имам с него, показват мил човек, заобиколен от деца. Подобно на майка Тереза." Да, точно такива картини съм виждал и аз в много църкви. В интерес на истината, това са единствените картини с Исус, които съм виждал. Както съм казал и преди, те го представят като най-милият човек в света. Мистър Роджърс с брада. Да ми кажете да заприличам на Него все едно да искате да стана отпуснат и пасивен. „Бъди мил. Бъди превъзходен. Бъди като майка Тереза."

Бих предпочел много повече да ми кажат да приличам на Уилям Уолъс.

ДЕЙСТВИТЕЛНО СМЕЛО СЪРЦЕ

Уолъс, ако си спомняте, е героят от филма *Смело сърце*. Той е воинът-поет, който идва като освободителят на Шотландия в началото на 14 век. Когато Уолъс се появява на сцената, Шотландия векове наред се е намирала под железния юмрук на английските монарси. Последният крал е по-лош от

всички останали - Едуард Лонгшанкс (Дългокракия - б.пр.) Безмилостен потисник, Лонгшанкс опустошава Шотландия, като убива нейните синове и изнасилва дъщерите ѝ. Шотландските благородници, вместо да защитават своето стадо, обременяват хората с тежки товари, докато те се облагодетелстват чрез сделки с Лонгшанкс. Уолъс е първият, който се противопоставя на английските потисници.

Разгневен, Лонгшанкс изпраща своите армии в полето Стерлинг, за да потушат въстанието. Планинците слизат на групи от стотици и хиляди. Време е за открит конфликт. Но благородниците, които до един са страхливци, не искат да има битка. Искат споразумение с Англия, което ще им донесе повече земи и власт. Те са типични фарисеи, бюрократи... религиозни администратори. Без лидер, когото да последват, шотландците започват да се обезсърчават. Един по един, а после и на по-големи групи, те се разбягват. В този момент Уолъс се появява със своя отряд воители, с лица, боядисани в синьо, готови за битка. Пренебрегвайки благородниците, които са отишли да преговарят с английските капитани, за да постигнат още една сделка, Уолъс се насочва право към сърцата на уплашените шотландци. „Синове на Шотландия... дошли сте да се биете като свободни хора и вие сте свободни хора." Той им дава идентичност и стимул да се бият. Припомня им, че животът в страх изобщо не е живот и че всеки от тях един ден ще умре. „И умирайки в леглата си, след много години, бихте ли пожелали да смените всички тези дни от този миг до тогава, с това да се върнете тук и да кажете на нашите врагове, че те могат да отнемат живота ни, но никога не ще ни отнемат свободата!" Той им казва, че не им липсва кураж. В края на тази разпалена реч, мъжете надават одобрителни възгласи. Те са готови. Тогава приятелят на Уолъс пита:

"Добра реч. Сега какво да правим?"

"Просто бъдете себе си."

"Къде отиваш."

"Отивам да се бия."

Най-после някой ще се противопостави на английските тирани. Докато благородниците интригантстват, за да се сдобият с привилегии, Уолъс влетява с коня си и прекъсва преговорите. Той влиза в сражение с английските повелители, което продължава с битката при Сърлинг - битка, с която започва освобождението на Шотландия.

И тъй - дали Исус прилича повече на майка Тереза или на Уилям Уолъс? Отговорът е... зависи. Ако си про-кажен, бездомник, от последните в обществото, когото никой *никога* не е докосвал, понеже е „нечист", ако

всичко, за което копнееш, е една топла дума, то Христос е олицетворението на благата милост. Той се протяга и те докосва. От друга страна, ако си фарисей, един от онези самопровъзгласили се пазители на реда... бъди нащрек.

Не веднъж Исус „влиза в битка" с тези прословути лицемери. Да вземем случката с прегърбената жена от Лука 13. Ето какъв е контекстът: фарисеите са като шотландските благородници - те също товарят с тежки бремена Божиите хора, но и пръста си не помръдват, за да им помогнат. Нещо повече, дотолкова са се хванали за Закона, че според тях е грях някой да бъде изцелен през съботата, понеже това е извършване на „работа". До такава степен са изопачили Божиите намерения, че смятат, че човекът е създаден за съботата, а не съботата за човека (Марк 2:27). Исус вече е имал няколко схватки с тях, някои от които точно по същия въпрос, като ги е *оставял* „изпълнени с ярост" (Лука 6:11).

Да не би следващия път Исус да подминава на пръсти този въпрос, за да не „разклати лодката" (както биха предпочели толкова много от съвременните ни лидери)? Да не би да пропуска темата в „името на църковното единство"? Ни най-малко. Той директно ги конфронтира, провокира ги, започва битка. Нека да се спрем на случката:

И една събота Той поучаваше в една от синагогите. И ето една жена, която имаше дух, който ѝ беше причинявал немощи от осемнадесет години; тя беше сгърбена и не можеше никак да се изправи. А Исус, като я видя, повика я и рече ѝ: Жено, освободена си от немощта си. И положи ръце на нея; и начаса тя се изправи, и славеше Бога. А началникът на синагогата, като негодуваше задето Исус в събота я изцели, проговаряйки, рече на народа: Има шест дни в седмицата, в които трябва да се работи; в тях идвайте и се лекувайте, а не в съботен ден (Лука 13:10-14).

Можете ли да повярвате на този човек? Какъв хитрец. Нещата изобщо не стоят така. Христос се разгневява.

Лицемерци! В събота не отвързва ли всеки един от вас вола или осела си от яслите и го завежда, та го напоява? А тая Авраамова дъщеря, която Сатана е държал цели осемнадесет години, не трябваше ли да бъде освободена от тази връзка в съботен ден? И като каза това, всичките Му противници се посрамираха и целият народ се радваше за всичките славни дела, които се вършеха от Него (Лука 13:15-17).

БИТКА, КОЯТО ДА ПОВЕДЕ

Христос кара врага да се покаже, разобличава го за скритите му мотиви и го засрамва пред всички. Господ е джентълмен? Не и ако си на страната на

врага. Бог води битка и тази битка е за нашата свобода. Както казва Тремпър Лонгман: „На практика всяка книга от Библията - в Стария и в Новия завет, и почти всяка страница ни представят Божиите военни действия.“ Чудя се дали египтяните, които размахваха камшика над Израел, биха описали Йехова като някакъв добряк? Язви, епидемии, смъртта на всеки първороден - не изглежда много джентълменско, нали? Какво би казала Мис Маниери за завладяването на Обещаната земя? Вписва ли се масовото клане в разбирането за „запознанство с новите съседи“?

Спомняте ли си онзи див мъж, Самсон? Той има твърде впечатляваща мъжка биография - убил лъв с голи ръце, избил и взел дрехите на трийсет филистимеца, когато използвали съпругата му срещу него, а после, след като я изгорили, той убил хиляда от тях с челюст от магаре. Да си нямаш работа с такъв човек. Но обърнахте ли внимание? Всички тези събития се случваха, когато **Господният Дух слизаше върху него** (Съдии 15:14). Искам да изясня нещо: аз не издигам образа на някакъв „супермен“. Не искам да кажа, че трябва вкупом да се спуснем към гимнастическия салон, а после към плажа, за да ритаме пясък в лицата на хленещите фарисеи. Стремежът ми е да бъдем избавени от една много, много погрешна представа за Бога - особено за Исус, и оттам за мъжете като носители на Неговия образ. Дороти Сейърс пише, че Църквата „много успешно е подрязала ноктите на Лъва от Юда“, като го е превърнала в „подобаващ домашен любимец за бледи кюрета и благочестиви възрастни дами“. Такъв ли е Богът, Който откриваме в Библията? На Йов, който е поставил под въпрос Божиата сила, Той отговаря:

Ти ли си дал сила на коня? Или си облякъл врата му с трептяща грива? Ти ли го караш да скача като скакалец? Гордото му пръхтене е страховито. Рие с крак в долината и се радва на силата си; излиза срещу оръжията. Присмива се на страха и не се бои, нито се обръща назад от меча. Колчанът по хълбока му трака и лъскавото копие и пиката. С буйство и ярост той поглъща земята; и при гласа на тръбата не вярва от радост. Щом свири тръбата, той пръхти: Хо, хо! И от далеч подушва боя, рева на военачалниците и виковете (Йов 39:19-25).

Бойният кон, жребецът, е олицетворение на бушуващото сърце на своя Създател. Така е и с нас; всеки мъж е „отрасъл от онзи победоносен ствол“. Или поне е бил такъв първоначално. Можете да прецените един мъж просто според влиянието, което той оказва върху вас. Дали ви отегчава? Дали ви плаши със своя доктринален нацизъм? Дали ви кара да викате, защото е толкова мил? В Гетсиманската градина, в среднощния час, тълпа от религиозни фанатици, „носещи факли, фенери и оръжия“, идва, за да отведе Христос. Вижте тяхното малодушие - защо не са го отвели на дневна свет-

лина, докато е бил в града? Отстъпва ли Исус назад уплашено? Не, Той се изправя срещу тях лице в лице.

А Исус, като знаеше всичко, което щеше да Го сполети, излезе и им рече: Кого търсите? Отговориха Му: Исуса Назарянина. Исус им каза: Аз Съм. С тях стоеше и Юда, който Го предаваше. И когато им каза: Аз Съм, те се дръпнаха назад и паднаха на земята. Пак ги попита: Кого търсите? А те рекоха: Исуса Назарянина. Исус отговори: Казах ви, че съм Аз; и тъй, ако Мене търсите, оставете тези да си отидат (Йоан 18:4-8).

Говорим за сила. Само силата на Исусовото смело присъствие повала цялата хайка на земята. Преди няколко години един добър човек ми даде копие от поема, която Езра Паунд е написал за Христос. Наричаше се „Балада за Добрия спътник". Тя веднага грабна вниманието ми. Написана от гледната точка на един от хората, които са следвали Христос, навярно Симон Зилот, със сигурност ще я разберете много по-добре, ако знаете, че за „спътник" (fere-англ., б.пр.) е използвана стара английска дума, която означава *другар* или *съдружник*.

Как сме изгубили най-добрия спътник
заради свещениците и бесилото?
Със сигурност любимец на мускулестите мъже
от корабите и откритото море.
Когато цяло множество дойде да вземе нашия Чо
век, усмивката му трябваше да видите.
„Най-напред пуснете тези!" -
изрече Спътникът добър.
„Или ще бъдете проклети" - казва Той.
Отпрати ни през кръстосаните дълги копия
и никой не можеше да спре задоволството в Неговия смях.
„Защо не Ме отведохте, когато се разхождах
самичък из града?" - казва Той.
О, ние пихме от Неговото „Да живее"
във виното червено,
когато за последно бяхме с Него.
Не беше някой угоен свещеник Спътникът добър,
но мъж на мъжете беше Той.
Виждал съм Го да прогонва стотина души,
размахвайки камшик от върви
заради това, че са превърнали възвишения, свят дом
в място за залози и размяна на пари...
Виждал съм Го да усмирява хиляда души
по хълмовете галилейски.

Те виеха, докато Той спокойно минаваше край тях
с очи като посивялото море.
Като морето, в което невъзможно е да се пътува,
с ветровете буйни и нестихващи,
като момчето, което Той утеши в Генисарет
само с две думи, произнесени внезапно.
Господар на хората бе добрият Спътник,
приятел на вятъра и на морето.

Ако смятат, че са поразили Спътника добър, глупци ще бъдат те за
вечността.

Исус не е „угоен свещеник“, нито някакво бледо момче зад амвона с
коса, разделена на път по средата, което говори благо и избягва да се
конфронтира, като в крайна сметка се предава на смърт, понеже просто няма
друг изход. Той е Господът на силите, Капитанът на ангелските армии. При
завръщането Си, Христос ще предвожда една страховита дружина, възседнал
бял кон, с двуостър меч и роба, попръскана с кръв (Откровение 19). Това
много повече ни приближава до Уилям Уолъс, отколкото до майка Тереза.

Няма две мнения по въпроса - в Божието сърце има нещо страховито.

АМИ ПРИКЛЮЧЕНИЕТО?

Ако имате някакви съмнения дали Бог обича дивите преживявания или
не, прекарайте една нощ в гората... сами. Излезте да се разходите докато
навън бушува буря. Отидете да поплувате със стадо китове убийци.
Разгневете някой бик. Чия всъщност беше тази идея? Големият бариерен риф
с неговите огромни бели акули, индийските джунгли с техните тигри,
Югозападните пустини с онези гърмящи змии - бихте ли ги описали като
„приятни“ места? Повечето земни кътчета не са безопасни, но са хубави. Тази
идея ме осени малко късничко, когато се катерех, за да откроя горната част
на реката Кенай в Аляска. Приятелят ми Крейг и аз търсехме съомга и
гигантска дъгова пъстърва, която живееше в тези ледени води. Бяха ни
предупредили да внимаваме за мечки, но ние не го взехме на сериозно, до-
като не се озовахме навътре в гората. Навсякъде имаше следи от гризли -
пътеката беше покрита със съомга с отгризнати глави. Купища от животински
изпражнения с размерите на малки кучета. Огромни одрасквания от нокти по
дърветата, горе-долу на нивото на главата. *Мъртви сме, мислех си. Какво
правим тук?*

След това ми просветна, че щом Бог е създал всичко това, в края на
краищата Той го е провъзгласил за *добро*. По този начин разкрива

предпочитанието си към приключенията, опасностите, риска и изненадите. Цялото това творение е скандално *диво*. Бог го харесва по този начин.

А собственият Му живот? Знаем, че Му предстои битка, но може ли Бог да *изживее* приключение? Имам предвид, че Той вече знае всичко, което ще се случи. Как е възможно в живота Му да съществува някакъв риск; та нали Той държи всичко под абсолютен контрол?

В старанието си да защитят Божия суверенитет, теолозите са се презастраховали и са ни оставили с един Бог, Който играе шах и от двете страни на дъската, предприемайки както своите, така и нашите ходове. Но очевидно нещата не стоят така. Бог е личност. Която поема невероятни рискове. Несъмнено Той е рискувал най-много, когато е дал свободна воля на ангелите и на хората, включително и свободата да се отрекат от Него - не само веднъж, но ден след ден. Бог ли кара човека да греши? „Да не бъде!“ - казва Павел (Галатяни 2:17). В такъв случай не е възможно Той да движи фигурите по дъската, понеже хората постоянно грешат. Падналите ангели и хората използват силата си, за да извършват ужасяващо зло всеки ден. Дали Бог спира всеки куршум, изстрелян към невинна жертва? Дали предотвратява тийнейджърските бременности? Във всичко това има нещо много по-рисковано, отколкото сме готови да признаем.

Повечето от нас правят всичко възможно, за да намалят елемента на риск в живота си. Слагаме си предпазни колани, следим холестерола си и контролираме раждаемостта. Познавам двойки, които са решили изобщо да нямат деца; те просто искат да си спестят главоболията, които децата понякога предизвикват.

Ами ако се родят с някакво осакатяващо заболяване? Ами ако обърнат гръб на нас и на Бог? Ами ако...? Бог сякаш се смее в лицето на всяка предпазливост. Макар да *знаеше* какво ще се случи, какво съкрушаване, страдание и скръб щеше да Му донесе нашето непокорство, Бог все пак избра да има деца. И за разлика от някои суперконтролиращи родители, които се опитват да лишат децата си от всякакъв избор, Бог ни даде невероятен избор. Той не *застави* Адам и Ева да Му се подчиняват. Той пое риск. Изумителен риск със зашеметяващи последици. Бог допусна и други в своята история и позволява техният избор да й влияе драматично.

Такъв е светът, който Той е сътворил. Такъв е светът, който все още съществува. И Бог не се измъква от бъркотията, която ние сме създали. Сега Той живее, почти весело и определено геройски, в динамични взаимоотношения с нас и с нашия свят, „Тогавя Господ се намеси“ е навярно единствената най-употребявана фраза за него в Словото, под една или друга форма. Погледнете историите, които Той пише. В една от тях израилтяните са притиснати до Червеното море и няма накъде да мръднат, а фараоновата

армия е по петите им с убийствена ярост. Тогава Бог се намесва. Виждаме как Седрах, Мисах и Авденаго са вече хвърлени в горящата пещ. Тогава Бог се намесва. Той оставя тълпата да убие Исус, да Го погребат... и тогава се намесва. Знаете ли защо Бог обича да пише такива невероятни истории? Защото *обича да се намесва*. Той обича да ни показва, че може да се справи. Не е в Божията природа да ограничава Своите рискове и да се покрива. Далеч от такива неща. Дори в повечето случаи Той се изправя срещу значително превъзхождащи сили. Срещу Голиат, опитен войник и обучен убиец, Бог изпраща... едно луничаво овчарче с прашка. Повечето командири влизат в битка с колкото се може повече пехотинци. Бог намалява Гидеоновата армия от трийсет и две хиляди на триста души. После екипира останалата малка чета с фенери и стомни. Битките, в които Бог поема риск, не са една или две. Замисляли ли сте се как Той представя Евангелието? Бог желае да предаде послание на човешката раса, без което те ще загинат... завинаги. Какъв е планът? Първо, Той започва с възможно най-необещаващата група: две проститутки, група рибари, учили най-много до втори клас, един бирник. После подава топката на нас. Не е за вярване.

Божията взаимоотношения с нас и с нашия свят са си просто такива: *взаимоотношения*. Както при всяка връзка, има определена доза непредсказуемост и една неизменна вероятност, че може да бъдеш наранен. Върховният риск, който някой поема, е да обича, както казва К.С. Луис: "Каквото и да обикнеш, сърцето ти ще бъде изтерзано и вероятно съкрушено. Ако искаш да го запазиш непокътнато, не бива да го даваш на никого, дори и на животно." Но Бог го дава, отново, отново и отново, докато започва буквално да кърви от всичко това. Божията готовност да рискува е просто изумителна - далеч надхвърляща онова, което ние бихме направили, ако бяхме в Неговата позиция.

Църквата векове наред се опитва да намери баланс между Божия суверенитет и човешката свободна воля. Ние трябва смирено да признаем, че присъства голяма доза мистерия, но за хората, които са наясно с дискусиата, аз не съм привърженик на открития теизъм. И все пак, определено има нещо диво в сърцето на Бог.

КРАСАВИЦА, ЗА КОЯТО ДА СЕ БИЕ

И цялата Негова буйност и пламенност са част от романтичното Му сърце. Това, че теолозите са пропуснали тази истина, говори много повече за теолозите, отколкото за Бога. Музиката, виното, поезията, залезите... това са все Негови идеи, а не наши. Ние просто сме открили онова, което Той вече е предвидил. Влюбените и младоженците избират места като Хавай, Бахамите

или Тоскана като подходяща обстановка за любовта си. Но по чия идея са били създадени Хавай, Бахамите или Тоскана? Нека малко да конкретизираме нещата. Кой е създал човешките форми по такъв начин, че целувката да бъде толкова сладка? И Той не е спрял дотук, както само влюбените знаят. Започвайки с нейните очи, цар Соломон се наслаждава на възлюбената си през тяхната брачна нощ. Той обича косата ѝ, усмивката ѝ, устните ѝ, от които „капе сладост като от медена пита" и „мляко и мед са под езика ѝ". Ще забележите как той продължава да се спуска *надолу*.

Шията ти е като Давидовата кула,
съградена с изящество...
Двете ти гърди са като две сърнета...
Докато повее дневният хладен ветрец
и побягнат сенките,
ще отида в планината на смирната
и в хълма на ливана (Песен на песните 4:4-6).

А съпругата му отговаря с думите:
Нека дойде моят възлюбен в градината си,
за да яде от отбраните ѝ плодове (Песен на песните 4:16).

Що за Бог би включил Песен на песните в канона на свящото Писание? Можете ли да си представите подобна еротична и скандална книга да бъде сложена в Библията от християните, които *вие* познавате? Само какъв деликатен поетичен нюанс - „две сърнета". Това не е порнография, но няма смисъл да се опитваме да обясним всичко като „теологична метафора". Това би било нелепо. Дори сам Бог лично говори в Песента, веднъж в цялата книга. Соломон е отвел своята любима в покоите си, където те правят всичко, което влюбените правят. Бог благославя това, прошепвайки: Яжте, приятели! Пийте, да! Изобилно пийте, възлюбени (Песен на песните 5:1) - като че ли предлага, ако се наложи, собственото си насърчение. И после спуска завесата.

Бог е романтичен по сърце и сам Той има невяста, за която да се бори. Той е ревнив любим и ревността Му е за сърцата на Неговите хора и за тяхната свобода. Както Франсис Фрейнджапейн толкова точно се изразява; "Избавлението е постоянно присъстващ елемент в Божията дейност."

Заради Сион няма да млъкна и заради Ерусалим няма да престана, докато не изгрее праведността му като сияние и спасението му - като запалено светило... Защото както момък се жени за мома, така и твоите синове

ще се оженят за Тебе; както младоженецът се радва на невястата си, така и твоят Бог ще се зарадва на тебе (Исая 62:1, 5).

И макар тя да е извършила прелюбодеяние спрямо него, макар да е попаднала в плен на врага, Бог е готов да преобърне небето и земята, за да си я върне. Той няма да се спре пред нищо, за да я освободи:

Кой е Този, Който иде от Едом, с червени дрехи от Боцра, този славен в облеклото Си, Който ходи във величието на силата Си? Аз съм, Който говоря с праведност, могъщ да спасявам. Защо е червено облеклото Ти и дрехите Ти - подобни на човек, който тъпче в ливада? Аз Сам изтъпках ливада и от племената не бе с Мене ни един човек. Да! Стъпках ги в гнева Си и ги смазах в яростта Си, тъй че кръвта им опръска дрехите Ми и изцапах цялото Си облекло. Защото денят за въздаянието бе в сърцето Ми и годината Ми за изкупление настана (Исая 63:1-4).

Говорим за едно Смело сърце. Той е буен, див и пламенен. Никога не съм чувал Мистър Роджърс да говори така. Не съм чувал и някой в Църквата да говори така. Но това е Богът на небето и земята. Лъвът от Юда.

МАЛКИТЕ МОМЧЕНЦА И МАЛКИТЕ МОМИЧЕНЦА

И това е нашият истински баща, стволът, от който мъжкото сърце произраства. Силна, безстрашна любов. Както пише Джордж МакДоналд:

Ти си моят живот - аз поточето, ти изворът.

Понеже твоите очи са отворени, аз мога да виждам.

Понеже ти си себе си, аз съм, което съм.

(Дневник на една Стара Душа)

Забелязал съм, че много често нашите наставления към момченцата са *недей*. Не се катери там, не чупи нищо, не бъди толкова агресивен, не вдигай толкова шум. не разхвърляй, не поемай такива безразсъдни рискове. Но Божият дизайн, който Той е заложил в момчетата като картина на себе си - отеква *да*. Бъдете буйни, бъдете диви, бъдете пламенни. С всичко това в никакъв случай не искаме да омаловажим факта, че жената също носи Божия образ. Мъжкото и женското начало се срещат в цялото творение. Както Луис казва: "Полът е реалност и то по-фундаментална реалност от секса... фундаментална поляризация, която разделя всички сътворени същества." Има слънце, но има и луна и звезди; има планински зъбери, но има и поле, осеяно с диви цветя. Лъвът представлява невероятна гледка, но някога виждали ли сте лъвица? В женското сърце също има нещо диво, но то е типично женско, по-скоро съблазнително, отколкото буйно.

Ева и нейните дъщери също са „отрасъл от този победоносен ствол“, но по съвсем по-различен начин. Като съветник и приятел и особено като

съпруг, аз съм бил удостен с честта да бъда допуснат в дълбините на Евиното сърце. Често, когато съм с някоя жена, в себе си аз се чудя : *Какво ми казва тя за Бога? Знам, че Той иска да каже нещо на света чрез Ева - какво е то?* И след като години наред съм изслушвал сърдечния вик на жените, аз съм напълно убеден в следното: **Бог иска да бъде обичан.** Той иска да бъде приоритет за някого Как е възможно да не сме го разбрали? От корица до корица, от началото до края, викът на Божието сърце е: „Защо не изберете Мен?" Изумява ме колко смирен и колко *уязвим* е Бог в това отношение. **Ще ме намерите, казва Господ, когато ме потърсите с цялото си сърце** (Еремия 29:13). С други думи: „Търсете Ме, преследвайте Ме - Аз искам да Ме преследвате." Изумително. Както казва Тоузър: "Бог чака да бъде пожелан."

Също така виждаме, че Бог иска не просто приключение, но приключение, което да *сподели*. Можеше и да не ни създаде, но Той *искаше да* го направи. Макар да знае името на всяка звезда и царството Му да обхваща галактики, Бог се наслаждава в това да споделя част от нашия живот. Знаете ли защо много пъти Той не отговаря на молитвите незабавно? Понеже иска да ни говори и понякога това е единственият начин, по който да ни накара да останем и да му *говорим*. Сърцето Му е за взаимоотношенията, за докрай споделеното приключение.

И да, Бог има красавица, чието було да вдигне. Жената не случайно запленива мъжа. Ева е венецът на творението. Ако внимателно проследите разказа в Битие, ще видите, че всяка нова фаза на творението е по-добра от предходната. Първо, всичко е безформено, празно и тъмно. Бог започва да дава форма на суровите материали, така както един творец започва да скицира върху платното или да мачка топката глина. Светлината и тъмнината, сушата и морето, земята и небето -всичко започва да се оформя. Само с една дума земята е облагородена с царството на флората. Слънцето, луната и звездите изпълват небето. Със сигурност Неговата работа става все по-детайлна и отчетлива. После идват рибите и птиците, китовете и ястребите. Следват дивите животни, всички тези изумителни творения. Пъстървата е прекрасно творение, но конят е наистина забележителен. Можете ли да чуete надигащото се кресчендо, подобно на велика симфония, която ескалира и достига все по-големи височини?

После идва Адам, триумфът на Божието дело. На никой представител на животинското царство Бог не казва: "Ти си Мой образ и Мое подобие." Адам носи Божия образ в своето буйно, диво и пламенно сърце. И все пак има още един довършващ щрих. Появява се Ева. С нея творението стига до връхната си точка. Тя е Божият довършващ щрих. И Адам може да каже само: "Уау," Ева е олицетворение на красотата, на мистерията и на крехката уязвимост на

Бог. Както казва поетът Уилям Блейк: "Голото женско тяло е част от една вечност, която е твърде велика за окото на мъжа."

Причината, поради която жената иска да разкрие една красавица, причината, поради която пита: *Харесваш ли ме?*, е просто фактът, че Бог иска същото. Бог притежава пленителна красота. Както Давид се моли: **Едно нещо съм поискал от Господа, това ще търся ... да гледам красотата на Господа** (Псалм 27:4). Съществува ли някакво съмнение, че Бог иска да Му се *покланя*? Че иска да бъде забелязан и ние да бъдем заплени от онова, което виждаме? Както К.С. Луис пише: 'Женската красота е източник на радост както за жената, така и за мъжа... да желае някой да се наслаждава на нейната красота е съвсем естествено за Ева и в своя любим тя вкухва от собствената си прелест.'

Признавам, че обяснението е твърде просто. Може да се каже още толкова много, а това не са трудни и заплетени категории. Понякога е нужно мъжът да бъде нежен, а от време на време жената трябва да бъде буйна. Но ако мъжът е само нежен, усещаме, че нещо не е наред, и ако жената е само буйна, разбираме, че тя не е онова, което би трябвало да бъде. Ако се вгледате в малките момченца и малките момиченца, според мен ще разберете, че не съм много далеч от истината. Сила и красота. Както псалмистът казва:

Едно нещо каза Бог, да, две неща чух, - че силата принадлежи на Бога, и че на Тебе, Господи принадлежи и милостта; защото Ти даваш на всекиго според делата му (Псалм 62:11-12).

ГЛАВА ТРЕТА

ВЪПРОСЪТ, КОЙТО ПРЕСЛЕДВА ВСЕКИ МЪЖ

Трагедията на живота е онова, което умира в мъжа, докато той все още живее.

Алберт Швайцер

Той започва да умира, това слага край на неговите желания.

Джордж Хърбърт

Там ли си, кажи?

*Сега молитва изречи за претендента,
който започна тъй млад и силен,
но извън играта е в момента.*

Джаксън Браун, „Претендентът“

Нашият местен зоопарк години наред разполагаше с един от най-големите африкански лъвове, които някога съм виждал. Огромен мъжкар, тежащ почти 250 кг, с разкошна грива и невероятно големи лапи. *Пантера Лео*, Царят на животните. Той, разбира се, беше в клетка, но искам да ви кажа, че решетките не представляват кой знае каква утеха, когато стоиш на два метра от нещо, което при всяка друга ситуация би видяло в теб лесен обяд. Честно казано, аз усещах, че трябва да държа момчетата си на безопасно разстояние от него, сякаш той би могъл да скочи върху нас, ако така му се прииска. И все пак той беше моят любимец и докато другите се колебаеха между къщичките на маймуните и тигрите, аз оставах още няколко минути в присъствието на това толкова могъщо, благородно и ужасяващо същество. Навярно това беше страх, примесен с възхищение; навярно моето сърце просто се разтапяше пред голямата стара котка.

Това прекрасно и страшно създание би трябвало да броди из саваната с гордо вдигната глава и да всява страх в сърцето на всеки див звяр, налитайки върху зебри и газели всеки път, щом почувства порив за това. Но сега той прекарваше всеки Божи ден и час самотен, в клетка по-малка от вашата спалня, и получаваше храната си през малка метална вратичка. Понякога късно през нощта, след като градът беше потънал в сън, аз чувах неговия рев да идва откъм хълмовете. Той не звучеше толкова свирепо, а по-скоро скръбно. При всички мои посещения, той нито веднъж не ме погледна в очите. Аз отчаяно желяех това, исках да си направя удоволствието да хвърли към мен убийствен поглед или да замахне силно към мен. Но той само си лежеше, отегчен с онова дълбоко отегчение, което се поражда от досадата, дишаше учестено и от време на време се търкаляше от едната на другата си страна.

Защото след години, прекарани в клетка, лъвът вече не вярва, че е лъв... и човекът не вярва, че е човек.

ЛЪВЪТ ОТ ЮДА?

Мъжът е бурен... страстен... див по сърце? Не бихте го разбрали от онова, което обикновено ходи обуто в чифт панталони. Ако мъжът е образът на Лъва от Юда, защо тогава има толкова много самотни жени, толкова много деца без бащи и толкова малко мъже наоколо? Защо светът сякаш е изпълнен с „карикатури“ на мъжественост? Да вземем човека, който живее точно зад нас. Той прекарва почивните си дни пред екрана, като гледа спорт, докато синовете му играят навън -без него. Живеем тук от девет години и мисля, че съм го виждал да играе със синовете си може би два пъти. Какво ще кажете? Защо той не се *ангажира*? Ами онзи от съседната улица, който се състезава с мотоциклети, кара голям камион, носи кожено яке и ходи някак

наперено? Мислех, че Джеймс Дийн е починал преди години. Какво да кажем за него? Това изглежда мъжествено, но е един вид карикатурно пресилено.

Дали когато мъжете се вгледат в сърцата си, откриват нещо доблестно и опасно или по-скоро намират гняв. похот и страх? В повечето случаи аз по-скоро се чувствам изплашен, отколкото настъпателен. Защо е така? Торе е писал преди сто и петдесет години: "Повечето мъже водят живот на тихо отчаяние." И като че ли нищо не се е променило. Както гласи една реплика от *Смело сърце*: „Всички мъже умират; съвсем малко мъже живеят истински." И така. много жени водят живот на тихо отдръпване, след като са се отказали от надеждите си за истински мъж.

Истинският живот на средностатистическия мъж отстои на светлинни години от желанията на сърцето му. Няма битка, която да води, ако не са уличното движение, събранията, кавгите и сметките. Да вземем момчетата, които се срещат на кафе всеки четвъртък сутрин в местното кафене и споделят помежду си по няколко библейски стиха - къде е тяхната битка? А онези, които се мотаят по алеята за боулинг, като пушат и се забавляват - те са точно в същото положение. Мечовете и замъците от тяхното детство отдавна са били заменени с химикали и схеми; автоматите и каубойските шапки са отстъпили пред микробусите и ипотеките. Поетът Едуард Робинсън представя тихото отчаяние от следния ъгъл:

*Минивър Чийви, дете на презрение,
линееше все повече, докато с живота спореше;
оплакваше датата на своето рождение
и не без причина се бореше.*

*Минивър обичаше отминалите дни на мечовете
с блясък и на конете изриви.*

*Картината на воин смел от преди го подбуждаше
към танц през дните сиви.*

*Минивър Чийви, твърде късно роден,
се почесваше и да мисли не преставаше;
Минивър покашляше, от съдбата покорен,
и да пие продължаваше.*

(„Минивър Чийви")

Без велика битка, в която един мъж може да се е подвизавал и да умре, настъпателната част от неговата природа се потиска и един вид остава спотаена в тих гняв, за който сякаш няма причина. Преди няколко седмици аз летях към Западното крайбрежие. Беше време за вечеря и точно докато се хранехме, човекът пред мен максимално спусна седалката си назад, като за

по-сигурно здраво я раздруса. Щеше ми се да го запрата в първа класа. Един мой приятел има проблеми с магазина си за играчки, понеже децата, които влизат там, го „дразнят“, а той им се сопва. Нещо не особено добро за бизнеса. Толкова много мъже, добри мъже. споделят, че редовно си изпускат нервите към собствените си деца. Идва ред на човека, който вчера беше пред мен на светофара. Светна зеленото, но той не помръдна; предполагам, че не беше забелязал, Натиснах леко клаксона, за да привлека вниманието му към факта, че зад нас вече са се струпали над двацет коли. Той изскочи от колата си и започна да крещи заплашително, готов за битка. В интерес на истината, аз отчаяно желяех същото. Ние мъжете се гневим, без действително да знаем защо.

А защо има толкова много „вдовици на спортисти“, които изгубват съпрузите си всеки уикенд на игрището за голф или пред телевизора? Защо толкова много мъже са пристрастени към спорта? Това е най-великото приключение, което те някога вкусват. Защо толкова много други хора са обсебени от своята кариера? По същата причина. Преди няколко дни забелязах, че един известен вестник се рекламира за мъжете като „приключение в капитализма“. Познавам мъже, които прекарват часове в интернет, като търгуват с акции. Това е съпроводено с тръпка и риск, няма спор. И защо да ги виним? Останалата част от живота им е досадна и скучна. Не случайно много мъже се впускат в афери не заради любов, не дори заради секс, но, както самите те признават, заради приключението. Толкова много мъже са съветвани да се откажат от този авантюристичен дух и да бъдат „разумни“, което означава да живеят единствено за задължението. Остават само снимки по стената от отминалите дни и може би купчина машинарии в гаража. Ед Сисман пише:

*Мъжете след четридесетте
стават през нощта, гледат светлините
на града и се чудят
къде са кривнали от пътя
и защо животът е толкова дълъг.*

Надявам се, че вече сте разбрали за какво става въпрос. Ако един мъж не открие нещата, за които е било създадено сърцето му, ако няма никакъв шанс да ги преживее от дълбините на сърцето си, той ще ги търси по други начини. Защо порнографията е уловка номер едно за мъжа? Той копнее за красавицата, но без своето бурно и страстно сърце не може да я открие, да я спечели или да я задържи. Макар да е мощно привличан към жената, той не знае как да се бие за нея или дори, че трябва да се бие за нея. По-скоро за него тя е най-вече мистерия, която не може да разгадае и затова, на душевно

ниво, той поддържа дистанция. А насаме, тайно, се обръща към имитацията. Онова, което прави порнографията толкова неустоима, е, че повече от всичко друго в живота на изгубения мъж, тя го кара да се *чувства* като мъж, без да изисква абсолютно нищо от него. Колкото по-малко някой се чувства истински мъж в присъствието на една истинска жена, толкова по-отворен е той за порнографията. И така, мъжкото сърце, изтласкано в тъмните области на душата и лишено от нещата, които най-горещо желае, навлиза в по-тъмни места. Борбите на мъжа, неговите рани и пристрастия не са толкова елементарни, но това са основните причини. Както поетът Джордж Хърбърт предупреждава: "Той започва да умира, това слага край на неговите желания." И знаете ли? Всички ние го разбираме. Всеки мъж знае, че нещо се е случило, че нещо се е объркало... просто не знаем какво е то.

НАШИЯТ СТРАХ

Аз прекарах десет години от живота си в театъра като актьор и директор. Това бяха в по-голямата си част, щастливи години. Бях млад, енергичен и доста добър в онова, което правех. Съпругата ми беше част от театралната компания, която аз управлявах, и там имахме много близки приятели. Казвам ви тези неща, за да можете да разберете онова, което ще ви разкрия. Независимо от факта, че повечето ми спомени за театъра са приятни, продължава да ми се явява един кошмар. Той е следният: Изведнъж се озовавам в някакъв театър - огромна сграда, стил Бродуей, такава, в каквата всеки актьор би искал да играе. Светлината в залата е приглушена, а сцената е изцяло осветена, така че от моето място на нея аз едва мога да различа аудиторията, но усещам, че залата е препълнена. Дотук добре. Актьорите обичат да играят пред пълни зали. Но този момент не ми е никак приятен. Парализиран съм от страх. Пиесата започва, а аз изпълнявам главна роля. Нямам обаче представа за какво е пиесата. Не знам каква роля трябва да изпълня; не си знам репликите; не ми помага дори суфлирането.

Това е най-големият страх на всеки мъж: да не бъде разобличен, да не бъде хванат, да не бъде изложен като измамник. Желанието му е да бъде разкрит като истински мъж. Моят сън няма нищо общо с актьорската игра; това е само контекстът за страховете ми. Вие си имате вашите. Мъжът носи Божия образ в своята сила не толкова физически, колкото в сферата на душата. Независимо дали е запознат с библейската история или не, ако има нещо, което един мъж знае, това е, че е създаден, за да се справя. И все пак той се пита... *Мога ли? Ще успея ли?* Когато пътят стане тежък, когато нещата са критични, дали тогава ще се откаже? Години наред душата ми преживяваше подобен стрес. Често сутрин се събуждах с чувство на

безпокойство, за което нямаше конкретна причина. Стомахът ми се свиваше на топка. Един ден моят скъп приятел Брент попита: "С какво се занимаваш в момента, че вече не играеш?"

Тогава осъзнах, че целият ми живот беше едно представление, все едно постоянно бях „на сцената". При всяка ситуация аз имах усещането, че трябва отново да се доказвам. След като говорех или преподавах, аз се заслушвах в онова, което другите коментираха, като се надявах да кажат, че е минало добре. Всяка съветническа сесия сякаш беше нов изпит: *Ще мога ли да се справя отново? Да не би да си остана само с предишния успех?*

Един от моите клиенти получи голямо повишение и увеличение на заплатата. Дойде при мен депресиран. *Боже мой* - помислих си. - Защо? Всеки мъж обича да бъде хвален и освен това да му се плаща. Този човек сподели, че макар издигането да било много приятно, той знаел как това го подготвя за едно още по-голямо падение. На другия ден колелото трябваше да се завърти отново. Всеки мъж има чувството, че светът очаква от него да бъде нещо, за което той дълбоко се съмнява дали е в състояние да постигне. Това е универсално; всеки честен мъж би го признал. Да, да, има много задръстени мъже, които се чудят за какво говоря; за тях животът е добър и те се справят страхотно. Само чакайте. Ако това не е действително отражение на истинска сила, то е въздушен балон, който рано или късно ще се спука. На повърхността ще излезе гняв или пристрастяване. Главоболия, язва или може би любовна връзка.

Бъдете честни - как виждате себе си като мъже? Дали бихте подбрали думи като *силен страстен и опасен*? Имате ли смелостта да попитате хората във вашия живот какво мислят за вас като за мъже? Какви думи се боите да не използват? Вече споменах филма *Легенди за страстта* - как всеки мъж, който го е гледал, иска да бъде Тристан. Но повечето виждат себе си като Алфред или Самуел. Говорил съм с много мъже за филма *Смело сърце* и макар всеки от тях да има силното желание да бъде Уилям Уолъс, опасният герой - воин, повечето виждат себе си като Робърт Брус, слабия, плашлив човечец, който се огъва при натиск. Аз бих искал да мисля за себе си като за Индиана Джоунс; но се боя, че съм повече като Уди Алън.

Комедиантът Гарисън Кейлър е написал едно много забавно есе за това в своята *Книга на мъжете*. Когато един ден осъзнава, че не е честен относно себе си като мъж, той сяда и прави списък на своите силни страни и слабости.

Полезни неща, които мога да правя

Да бъда мил.

Да правя леха.

Да изкопая дупка.

Да пиша книги.

Да пея алт или бас.

Да се ориентирам по карта.

Да шофирам кола.

Полезни неща, които не мога да правя

Да сека големи дървета на дребно за дървен материал или за горене.

Да яздя кон, да тренирам куче или да се грижа за стадо животни.

Да управлявам лодка, без да хвърля в паника останалите.

Да подавам топка директно, под ъгъл или чрез приплъзване.

Да зареждам, да почиствам или да стрелям с пушка. Или да изстрелвам стрела. Не мога да използвам нито едно от тези неща, както и копие, мрежа, примка, бумеранг или въздушна пушка, за да осигуря месо.

Да се защитавам с голи ръце.

Кейлър признава: "Това може и да е добра атестация за някои субекти, но аз не познавам такива... За един мъж това не е добре. Жената би прегледала списъка и би казала: "Какво чак толкова, ако мъжът може да управлява лодка? Да хвърля топка под ъгъл? Да улови сърна? Да хвърля бумеранг? Тези неща са от 1933 година. Но това е прекрасна картина на мъжествеността." Крег и аз се шегувахме относно това, докато си проправяхме път през гъмжащите от гризли гори на Аляска. Единствените мъже, които срещнахме през деня, бяха група местни, които си тръгнаха. Те изглеждаха като излезли от списанието *Войник на съдбата* - пушки със скъсени цеви, пищови, патрондаши, окачени през гърдите им, огромни ножове. Те бяха готови. Можеха да се спряят. Ами ние? Ние имахме свирка. Говоря сериозно. Това бяхме взели за нашето дълго пътуване из дивата природа: свирка. Говорим за две кокони. Крег призна: "Аз... всъщност какво мога да правя? Имам предвид истински? Знам как да работя с факс-машина."

Така се чувстват повечето мъже относно готовността си да се бият, да поемат риск или да пленят красавицата. Ние имаме свирка. Вижте, макар да не липсва *желание за битка*, която да поведем, за приключение, което да изживеем, и за красавица, която да избавим, макар някогашните ни момчешки мечти да са били изпълнени с тези неща, ние не смятаме, че ни бива. Защо мъжете не се държат като мъже? Защо не предложат силата си на един свят, който отчаяно се нуждае от нея? По две прости причини: ние много се съмняваме дали можем да предложим някаква истинска сила и сме почти сигурни, че ако приложим онова, което имаме, то няма да е достатъчно. Нещо се е объркало и ние го знаем.

Какво е станало с нас? Отговорът се крие доста назад в историята на човечеството и отчасти в детайлите от историята на всеки мъж.

ЗА КАКВО Е СЪЗДАДЕН МЪЖЪТ?

Защо Бог създаде Адам? За какво е мъжът? Ако знаеш предназначението на нещо, то ти знаеш каква е неговата цел в живота. Ловджийското куче обича водата; лъвът обича лова; соколът обича да се рее в небето. Те са създадени за това. Желанието разкрива предназначението, а предназначението разкрива съдбата. Що се отнася до човешките същества, нашето предназначение също става ясно чрез желанията ни. Да вземем за пример приключението. На Адам и на всичките му синове е поверена една невероятна мисия: да властват и да покоряват, да се плодят и да се умножават.

„Пред теб е цялата земя, Адаме. Изследвай я, обработвай я, грижи се за нея - тя е твоето царство.“

Само каква покана! Това е позволение да стигнеш много по-далеч от другия тротоар на улицата. Карт бланш да откриеш екватора; заръка да изградиш Камелот. На този етап само Едем е градина; всичко останало е дива природа, доколкото ни е известно. На картата не са обозначени реки, не са прекосени океани, нито са покорени планински върхове. Никой не е открил молекулата, горивото или Петата симфония на Бетовен. Става въпрос за празна страница, която тепърва ще бъде изписана. Чисто платно, което очаква да бъде изрисувано.

Повечето мъже си мислят, че са на земята само за да убиват времето - и това ги убива. Но истината е точно обратната. Скришният копнеж на сърцето ти - да конструираш лодка и да плуваш с нея, да напишеш симфония и да я изпълниш, да засадиш нива и да се грижиш за нея - това са нещата, за които си създаден. Ето защо си тук. Да изследваш, да градиш, да завладяваш - не е нужно да казваш на едно момче да прави тези неща по простата причина, че те са *неговата цел*. Но има известна доза риск и опасности и точно там е уловката. Готови ли сме да живеем на нивото на риска, към което Бог ни приканва? Нещо в нас се колебае.

Да вземем за пример и друго желание - защо един мъж копнее за битка, в която да се впусне? Защото,

когато навлезем в историята от Битие, ние пристъпваме в един свят във война. Параметрите вече са определени. Злото очаква, за да предприеме следващия си ход. Някъде назад във времето, още преди Едем, в тайнството на отминалата вечност, имаше удар, надигаме опит за покушение. Луцифер, принцът на ангелите, капитанът на гвардията, се надигна срещу Троицата. Опитва се да завземе небесния трон със сила, с помощта на една трета от небесната армия, която бе заразил със собствената си злонамереност. Те се

провалиха и бяха изхвърлени от присъствието на Троицата. Но не бяха унищожени и битката не е приключила. Сега Бог има враг... както и ние. Човек не се ражда в някакъв инкубатор или сапунена опера; той се ражда в един воюващ свят. Това не е *Съвършен дом*, това е *Спасяването на редник Райан*. Предстоят много, много битки на най-различни бойни полета.

И най-сетне, защо Адам копнее да избави някоя красавица? Защото там е Ева. Той ще се нуждае от нея и тя от него. Всъщност Адамовата първа и най-голяма битка тепърва предстои - битката за Ева. Но нека да доуточним мизансцена. Преди Ева да е взета от Адамовото ребро, оставяйки болка, която минава само когато той е с нея. Бог дава на Адам някои инструкции относно грижата за творението и ролята му в разгръщащата се история. Това е нещо твърде просто и много щедро; Можеш свободно да ядеш от всеки плод в градината, с изключение на плода от дървото за познаване на доброто и злото (Битие 2:16-17, Живата Библия). Е, повечето от нас са чували затова. Но обърнете внимание какво Бог *не казва* на Адам.

Няма предупреждение или инструкция относно онова, което предстои да стане: изкушението на Ева. Това е просто изумително. Очевидно от диалога между Адам и Бог липсва нещо от рода на: "Адаме, има още нещо. Следващия четвъртък, около четири часа следобед, ти и Ева ще бъдете в градината и там ще се случи нещо опасно. Адаме, слушаш ли Ме? Вечната съдба на човешката раса зависи от този момент. Ето какво искам да направиш..." Бог не казва подобно нещо. Той дори не го споменава, доколкото ни е известно. Милостиви Боже, защо премълча?! Защото Бог *вярва* в Адам. Така е преценил - да се намеси само в краен случай. Адам не се нуждае от подробни инструкции, защото така е създаден. Всичко, от което се нуждае, е вече там - в начина, по който е направен, в сърцето му.

Не е нужно да казваме, че нещата не потръгват добре. Адам се проваля; той проваля Ева и останалата част от човечеството. Нека да ви задам един въпрос: Къде е Адам, когато змията изкушава Ева? Той стои до **нея: Тя също така даде малко и на мъжа си, който беше с нея. Тогава той също яде** (Битие 3:16, Живата Библия). На еврейски „с нея“ означава точно там, рамо до рамо. Адам не е надалеч в другия край на гората; той няма алиби. Стои точно там и наблюдава как всичко се различава. Какво прави той? Нищо. Абсолютно нищо. Не казва ни дума, не повдига пръст. Той няма да рискува, няма да се бие. няма да избави Ева. Нашият пръв баща - първият истински човек се предаде на парализата. Изневери на собствената си природа и остана пасивен. Сега всеки мъж след него, всеки син на Адам, носи в сърцето си същия провал. Всеки мъж повтаря Адамовия грях, всеки ден. Предпочитаме да не рискуваме, да не се бием, да не избавим Ева. Действително сме треска от стария дънер.

За да не пренебрегнем Ева, трябва да изтъкна, че тя също изневери на природата си. Ева е дадена на Адам като негова *езер кенегдо* - или, както много преводи го дават, като негов „другар“ или „помощник“. Не изглежда кой знае какво, нали? Но Робърт Олтър казва, че това е „прословута трудна дума за превод“. Тя означава нещо далеч по-силно от обикновен „помощник“ - означава "*спасител на живот*". Същата фраза е използвана от Бог другаде - само когато отчаяно се нуждаем Той да се намеси в наша полза. **Няма подобен на Ешуруновия Бог, Който за помощ на тебе се носи на небесата и на облаците във великолепието Си** (Второзаконие 33:26).

Ева е дарителка на живот; тя е Адамовият съюзник. И на *дватамата* е дадено правото на приключения. По този начин и двамата ще могат да поддържат живота. И двамата ще трябва да се борят заедно.

Ева е подмамена... и то доста лесно, както изтъква моят приятел Джан Мейърс. В *Примамната на надеждата Джан* казва: "Ева беше убедена, че Бог въздържа нещо от нея." Дори прелестите на Едем не са могли да я убедят, че Божието сърце е добро. „Когато Ева беше [заблудена], майсторството на женската природа пое във фатална посока към сухите места на контрол и самота." Сега всяка дъщеря на Ева иска да „контролира своето обкръжение, своите взаимоотношения, своя Бог". Тя вече не е уязвима; сега ще бъде ненаситна. Вече не иска просто да споделя приключението; тя желае да го контролира. А що се отнася до нейната красота, тя или я прикрива в страх и гняв, или я използва, за да си извоюва място в живота. В нашия страх, че никой няма да се застъпи за нас, да ни защити или да се бори за нас, ние започваме да претворяваме както себе си, така и своята роля в историята. Манипулираме нещата, които ни обграждат, за да не се чувстваме толкова беззащитни." Падналата Ева става или груба, или умилкваща се. С две думи, Ева вече не е просто *привлекателна*. Тя или се крие в бизнеса, или очаква Адам да се намеси в нейна полза; обикновено странна комбинация от двете.

ПОЗЬОРИ

Адам знае, че се е провалил, че нещо в него се е объркало, че вече не е онова, за което е бил създаден. Той не просто взема лоши решения, но *предава* нещо съществено от своята природа. Сега е омърсен, силата му е отслабнала и той го знае. Какво става после? Адам се крие. **А той каза: Чух гласа Ти в градината и се уплаших, защото съм гол; и се скрих** (Битие 3:10). Не е нужно да сте минали през курс по психология, за да разбирате мъжете. Разберете този стих, вникнете в съдържанието му и мъжете около вас вече

няма да са загадка. Ние се крием, всички до един. Напълно осъзнаващи, че вече не сме онова, за което сме създадени, безкрайно уплашени да не бъдем разобличени и ужасени да не бъдем видени какви сме и какви *не сме*, ние сме се скрили в храстите. Крием се в офиса си, в гимнастическия салон, зад вестника и най вече *зад своята индивидуалност* В повечето случаи, когато се срещате с някого, вие се докосвате до неговата фасада, огромно смокинево листо, една брилянтна дегизировка.

Когато веднъж се прибирахме с колата след вечеря, приятелят ми и аз си бърбяхме за живота, за брака и за работата. Със задълбочаването на разговора, той започна да споделя за някои от борбите, които преживява. А после направи следната изповед: "Джон, истината е, че имам чувството, че животът ми е един блъф... и че един прекрасен ден ще бъде разобличен като мошеник." Бях толкова изненадан. Това е един популярен, успяващ мъж, когото повечето хора харесват в мига, в който го видят. Той е умен, добре се изразява, очарователен и атлетичен. Женен е за красива жена, има страхотна работа, кара нов джип и живее в голяма къща. На повърхността няма нищо, което да казва, че "не е истински мъж". Но вътрешно нещата са различни. Винаги е така.

Преди изобщо да спомена за моя кошмар преди излизането ми на сцената, без да имам какво да кажа, един друг приятел сподели с мен как той също има постоянно повтарящ се кошмар. Той включваше убийство и разследване от ФБР. В съня си все убива някого и заравя тялото в задния двор. Но властите са наблизко и той знае, че скоро ще разберат за престъплението и ще го заловят. Сънят винаги свършва точно в мига преди да бъде открит. Когато се събужда, е облян в студена пот. „Всеки момент ще ме хванат“, е често срещана тема сред нас мъжете. Избираме само онези битки, които сме сигурни, че ще спечелим, онези приключения, с които знаем, че ще се справим, и онези красавици, които няма начин да не избегнем.

Искам да запитам нещо мъжете, които не разбират много от коли: Как разговаряте с вашия механик? Аз разбирам нещичко от поправянето на коли, но не много, и когато съм със своя механик се чувствам като новобранец. Какво правя? Преструвам се, позирам. Възприемам едно небрежно, дръпнато поведение, каквото според мен „момчетата“ използват докато завъртат някаква търговийка, и го оставям той да говори. „Като че ли е от горивната ти смес“, казва той. "Да, и аз така предполагах." „Кога за последен път е ремонтиран карбураторът?“ „Ами... може би преди години.“ (Предполагам, че говори за моя карбуратор, а аз нямам представа дали изобщо е бил ремонтиран.) „Е, по-добре да го стегнем сега или може да се озовеш на някой селски път насред пустошта и тогава ще трябва сам да се оправяш.“

„Да", отвърщам небрежно, сякаш не бих искал да се занимавам с това нещо, макар че нямам ни най-малка представа за какво става въпрос. Разполагам само със свирка, нали си спомняте? Казвам му да се захваща за работа и той ми подава ръка - голяма, мазна ръка, която сякаш казва: „*Познавам си работата отлично.*" А как да реагирам аз? Облечен съм със сако и вратовръзка, защото трябва да говоря на някакъв женски официален обяд, но не мога да кажа: "Ей, предпочитам да не си цапам ръцете", затова хващам ръката му и яко я раздрусвам.

А какво да кажем за онези от вас, които работят в сферата на бизнеса: как се държите в заседателната зала, когато градусът се покачи? Какво казвате, когато Големият шеф здраво ви настъпи? „Джон, какво става в твоя отдел? Закъснявате с три седмици с тоя проект!!!" Дали не се опитвате да прехвърлите топката към друг: "Всъщност, сър, предадохме проекта на отдела на *Мак Кормик*, за да задвижим работата още преди седмици." Дали се преструвате, че не знаете? "Така ли? Нямах представа. Веднага ще задвижа въпроса." Или може би уклончиво се измъквате: "Тази работа се затлачи, сър... ще приключим до края на седмицата." Преди години аз също направих една обиколка из света на бизнеса. Шефът беше доста сплашваща личност. В офиса му се търкаляха не малко глави. По принцип моята стратегия беше да го избягвам на всяка цена; когато се натъкнех на него в коридора, дори в „приятелски" разговор, винаги се чувствах с около десет години по-стар.

Ами спортът? Преди няколко години се кандидатирах за треньор в отбора по бейзбол на моя син. Преди започването на сезона имаше задължително събиране, на което всички треньори трябваше да присъстват, за да вземат екипи и да изслушат „кратък инструктаж". Нашият спортен отдел покани един бивш професионален бейзболист, местно момче, за да ни агитира. Последва невероятно позиране. Беше пълно с оплешивяващи татковци с бирени коремчета и наперена походка, които говореха за собствените си дни в бейзбола, обсъждаха разни играчи така, сякаш ги познаваха лично, и плюеха (говоря съвсем буквално). Тяхното „отношение" (меко казано) беше толкова натрапчиво, че ми трябваше непромокаеми дрехи. Това бяха най-големите позьори, които някога съм срещал... извън църквата.

Същото нещо се разиграва и в неделя сутрин, само дето правилата са по-различни. Дейв се натъква на Боб във фойето на църквата. И двамата са си надянали по една щастлива маска, макар изобщо да не преливат от щастие. „Ей, Боб. как си?" Истината е, че Боб е бесен на съпругата си и е готов да я напусне, но казва: "Страхотно, Дейв. Бог е добър!" Дейв, от друга страна, от години не вярва в Божията добрина, откакто дъщеря му е била убита. „Да.

Бог е добър винаги. Толкова се радвам, че съм тук и че мога да Го хваля." „Аз също. Е, ще се моля за теб!" Много ми се ще да видя списък, съпоставящ броя на действително *изречените* молитви с броя на молитвите, които са обещани. Обзалагам се, че равносметката ще бъде около едно на хиляда. „И аз ще се моля за теб. Е, трябва да тръгвам. Всичко хубаво." „Всичко хубаво" е нашият начин да кажем: "Приключих с този разговор и трябва да се измъкна оттук, но не искам да се покажа груб. затова ще кажа нещо, което звучи смислено и загрижено", но истината е, че Дейв не дава и пет пари за Боб.

СИЛАТА Е ОПОРОЧЕНА

Адам се проваля и заедно с него - всички негови синове. А после - какво виждате с разгръщането на историята? Яростни мъже или пасивни мъже. Силата е опорочена. Каин убива Авел; Ламех заплашва да убие всички останали. В крайна сметка Бог наводнява земята заради насилието на хората, но то все още продължава. Понякога намира физически израз, но в повечето случаи е словесно. Познавам мъже християни, които говорят какви ли не ужасни неща на съпругите си. Или ги убивате мълчанието си; студено, смазващо мълчание. Познавам пастири, приятни и сърдечни мъже на амвона, които от своята сигурна позиция изпращат на служителите си имейли с унищожителни критики. Това е пълно малодушие. Заинтригува ме онова, което прочетох в дневниците на командирите от гражданската война, как хората, за които бихте си помислили, че са истински герои, всъщност се оказват точно обратното. „Хулиганите, които винаги са готови да се бият по улиците, са страхливци на откритото бойно поле" - заявява един ефрейтор. Сержант от същата дивизия се съгласява: "Знам само, че от първокласните побойници стават страхливи войници." Насилието, независимо под каква форма, е параван за *страха*.

Какво да кажем за завоевателите, мъжете, които препускат в живота, за да си проправят път? Повечето неща, които правят, са мотивирани от страх. Не всичко, но повечето неща. Години наред аз бях мотивиран, тип А, възискателен професионалист. Очаквах много от себе си и от останалите, които работеха за мен. Съпругата ми не обичаше да ми се обажда на работното място, защото, както казваше: „Говориш с работния си глас." С други думи, смокиневият ти лист започва да се показва. Цялото надуване, привидна самонадеяност и прекалена възискателност са били мотивирани от страх - страхът, че ако не бъда такъв, ще ме вземат за нещо по-малко от мъж. Никога не се излагай, никога не сваляй гарда, давай 150 процента. Завоевателите са социално приемлива форма на яростни мъже, които се престарават по един или друг начин. Техни жертви в повечето случаи са

брачните им партньори, семействата им и тяхното здраве. Ако един мъж не се изправи открито пред всичко това и не осъзнае какво всъщност стои зад него, той може да нанесе голяма вреда.

Идва ред на пасивните мъже. Авраам е доста подходящ пример. Той винаги се крие зад полата на жена си, когато положението стане напечено. Когато с цялото си семейство е принуден да отиде в Египет заради глада, Авраам казва на фараон, че Сара е негова сестра, за да не бъде убит. Подлага на риск нея, за да запази собствената си кожа. фараон отвежда Сара в своя харем, но измамата излиза наяве, когато Бог поразява египтяните с болести. Бихте предположили, че Авраам си е научил урока, но не - той постъпва по същия начин години по-късно, когато се премества в Нигев. Всъщност неговият син Исаак продължава традицията, като излага Ревека на опасност по същия начин. Греховете на бащата се предават. Авраам е добър човек, приятел на Бога. Но той е и страхливец. Познавам много такива хора. Мъже, които не могат да се посветят на жената, с която са ходили години наред. Мъже, които не могат да се изправят пред пастира и да му кажат какво мислят в действителност. Пастири и християнски лидери, които се крият зад смокинево листо на благоприличието и „духовността“ и никога не конфронтират трудните ситуации. Такива, които се занимават със своите книги. Мъже, криещи се зад вестника или зад телевизора и почти не разговарящи със своите съпруги и деца.

И аз съм такъв - истински син на Авраам. Вече споменах, че първите ни години в театъра бяха добри, но това не е цялата история. Аз също така имах афера... с работата си. Омъжих се за своята съпруга, без да съм разрешил или изобщо да съм бил наясно с по-дълбоките въпроси на собствената си душа. Изведнъж, в деня след сватбата, аз се изправих пред реалността, че сега тази жена е мой постоянен спътник, а аз нямам представа какво всъщност означава да я обичам истински, нито дали мога да ѝ предоставя онова, от което тя се нуждае. *Ами ако ѝ предложех всичко от себе си като мъж и то се оказеше недостатъчно? Това беше риск, за който не бях подготвен.* Обаче знаех, че мога да намеря сигурност в театъра и постепенно започнах да прекарвам все повече и повече време там, И в късните нощи, и в почивните дни, и в крайна сметка при всяка свободна минута. Криех се, подобно на Адам, бягайки от факта, че някой се нуждае от силата ми, а аз се съмнявах дали изобщо имам такава.

Доказателството е ясно: падението на Адам и Ева разклати цялата човешка раса. В оригинала се появи фатален дефект, който се предава на всеки син и дъщеря. И така, всяко момченце и всяко момиченце се появява на бял свят, където предстои да изгуби сърцето си. Дори да не може да го изрази напълно с думи, всеки мъж е преследван от въпроса: "Истински мъж

ли съм? Мога ли да се справя... когато стане напечено?" Следва историята, с която лично сме много, много по-добре запознати.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

РАНАТА

Майка та на малкия Били постоянно му казваше какво му е позволено да прави и какво не. Всичките позволени неща бяха скучни. Всички неща, които не му беше позволено да прави, бяха възбуждаващи. Едно от нещата, които той НИКОГА, НИКОГА не биваше да прави, най-възбуждащото от всички тях, беше да излезе през градинската порта съвсем самичък и да изследва простиращия се по-нататък свят.

Роналд Дал, Минипинс

*На сечището стои боксьор
и по професия борец.
Гой носи спомените
за всяка ръкавица, която го е поваляла
и го е удряла, докато не е започвал да вика
в своя гняв и срам:
„Тръгвам си, тръгвам си.“
Но борецът си остава.*

Пол Симон, „Боксьорът“, 1968 г.

*Вярвам, че бях единственият в цялата компания, който бе
изминал целия път през Нормандия, без да бъде ранен.*

Уилям Крафт, 314-ти пехотен полк

Историята на Адамовото падение е историята на всеки мъж. Тя е проста и недвусмислена, почти митична по своята лаконичност и дълбочина. И така всеки мъж идва на този свят, където предстои да изгуби сърцето си. Следва историята, с която сме много по-добре запознати - нашата собствена история. Докато Адамовата история изглежда проста и недвусмислена, нашата е сякаш сложна и детайлна; участват много повече герои, а понякога сюжетът е труден за проследяване. Но резултатът е винаги един и същ: рана в душата. Всяко момче, в пътешествието си към мъжеството, отнася по една стрела в центъра на сърцето си, на мястото на неговата сила. Понеже раната е рядко дискутирана и дори още по-рядко изцелявана, всеки мъж носи рана. И раната почти винаги е нанесена от неговия баща.

НАЙ-ДЪЛБОКИЯТ ВЪПРОС НА МЪЖА

През един топъл августовски следобед преди няколко години, момчетата ми и аз се катерехме по едно място, наречено Градина на боговете, недалеч от нашия дом. Червените пясъчни възвишения приличаха на гръбните перки на някакво огромно чудовище, което току-що е изплувало от дълбините на времето. Всички ние обичаме да се катерим и за нас това не е просто приключение. Да се изправиш пред една скална стена, да приемеш нейното предизвикателство и да я преодолееш е нещото, което те привлича, изпитва и утвърждава. И без това момчетата се катерят навсякъде - по хладилника, по перилата, по беседката на съседа - така че по добре да правим това някъде навън. Пък и така можем да си купуваме истински хубави екипи. Както и да е, когато се катерим с момчетата, ние винаги завързваме въжето най-горе, което означава, че преди изкачването аз осигурявам защита от върха на скалата и имам възможност да притягам въжето отдолу. По този начин мога да ги инструктирам докато се изкачват, да виждам всяко тяхно движение, да им помагам в по-тежките участъци. Сам трябваше да се изкачва пръв онзи следобед и след като закопча въжето на колана си, започна опита си.

Нещата вървяха добре, докато той не удари една малко по-издадена скала, което, дори да си завързан с въже, те кара да се чувстваш застрашен и уязвим повече от нормалното. Сам не успяваше да я прескочи и колкото по-дълго висеше там, все повече се стъписваше; всеки миг щеше да се разплаче. Със спокоен тон аз му казах да започне да слиза, че не е нужно да се изкачваме по тази скала същия ден, че знам една друга, където сигурно ни бъде по-забавно. „Не - каза той, - искам да го направя." Разбрах. Настъпва момент, когато ние просто трябва да се изправим пред предизвикателствата в живота си и да престанем да отстъпваме. И така, аз му помогнах да се

изкачи над издатината с малко побутване и той продължи нагоре по-бързо и по-уверено. „Точно така, Сам! Добре изглеждаш. Това е... сега се протегни надясно... да, и се изтласкай нагоре... добро движение.“

Обърнете внимание каква съществена роля играе този „професионален жаргон“ във всеки мъжки спорт. Това е нашият начин да се насърчаваме един друг, без да даваме вид, че го правим. Мъжете рядко си отправят директни похвали, за разлика от жените; "Тед, много харесвам шортите ти. Днес изглеждаш страхотно. Ние се насърчаваме индиректно, чрез нашите постижения: "Страхотен удар. Тед. Днес имаш отличен замах. Докато Сам се изкачваше, аз отправях към него съвети и насърчения. Той стигна до още едно критично място, но този път го преодоля без проблеми. Още няколко движения и щеше да бъде на върха. „Точно така, Сам. Ти си *див мъж*.“ Той приключи изкачването и докато се спускаше от задната страна, аз започнах да закопчавам Блейн. След десет-петнайсет минути случилото се вече беше забравено от мен. Но не и от Сам. Докато наставлявах брат му, лекичко се промъкна до мен и попита с тих глас: "Татко... наистина ли мислеше, че бях див мъж там горе?"

Ако пропуснеш подобен момент, значи си изпуснал сърцето на момчето завинаги. Това не е въпрос - това е въпросът - този, който всяко момче или мъж копнее да зададе. Наистина ли ме бива? Дали съм достатъчно силен? Докато един мъж не *знае*, че е мъж, той постоянно ще се опитва да се доказва като такъв, като същевременно отбягва всичко, което би го изложило. Повечето мъже изживяват своя живот, преследвани от този въпрос или осакатени от отговора, който са получили.

ОТ КЪДЕ ИДВА МЪЖЕСТВЕННОСТТА?

За да разберем как един мъж получава рана, трябва най-напред да разберем основната истина относно превръщането на момчето в мъж: мъжествеността се *предава*. Момчето разбира кое е и какво притежава от мъжа или от групата на мъжете. Няма от къде другаде да научи това. Не може да го научи от останалите момчета или от света на жените. От самото начало планът е бил бащата да полага основата в сърцето на младото момче и да му предава това основно знание и увереност в неговата сила. Таткото е първият мъж в неговия живот и винаги ще си остане най-важният мъж. Преди всичко, той осигурява на сина си отговор на *въпроса* и му дава името. През цялата история на мъжа, разкрита в Словото, бащата е този, който дава благословието, като по този начин „именува“ сина.

Адам получава своето име от Бога, а също така и властта да дава имена. Той именува Ева, поради което имаме основание да твърдим, че дава имената и на техните синове. Знаем, че Авраам именува Исаак и макар синовете на Исаак, Яков и Исав, очевидно да са кръстени от майка си, те отчаяно се стремят към благословието, което може да дойде единствено от бащината им ръка. Яков получава благословието и почти сто години по-късно, подпирайки се на жезъла си, той го предава на своите синове - дава им име и идентичност. „Млад лъв е Юда... Исахар е як осел... Дан ще бъде змия на пътя... Гад ще разбият разбойници; но и той ще разбие петите им... Йосиф е плодоносна вейка... лъкът му запази якостта си" (Битие 49:9,14,17,19,22,24). Бащата на Кръстителя му дава името Йоан, макар останалите членове на семейството да предполагат, че той ще носи името на бащата, Захария. Дори Исус имаше нужда да чуе тези утвърдителни думи от Своя Отец. След като е кръстен в Йордан, преди бруталната атака срещу Неговата идентичност в пустинята. Отец проговаря: **Ти си Моят възлюбен Син; в Тебе е Моето благоволение** (Лука 3:22). С други думи, „Исусе, аз много се гордея с Теб; Ти си достоен Син."

Особено ме впечатлява една история, свързана с даването на име. Тя касае Вениамин, последния син на Яков. Рахил ражда момчето, но самата тя трябва да умре. На смъртния си одър тя му дава името Бен-Они, което означава „син на скръбта ми". Но Яков се намесва и го кръщава Вениамин - „син на моята десница" (Битие 35:18). Това е съдбовен момент, при който момчето вече не извлича своята идентичност от майката, а от бащата. Обърнете внимание, че беше необходима активната *намеса* на мъжа; и винаги е така.

МАЙКИ И СИНОВЕ

Детето се появява на бял свят чрез майката и тя е центърът на неговата вселена през тези първи крехки месеци и години. Тя го кърми, грижи се за него, пази го; пее му, чете му, бди над него, както гласи старата поговорка „като квачка над пиленцата си". Тя често го нарича с различни нежни имена като „малкото ми агънце", „маминото сладурче" или дори „моя малък приятел". Но едно момче не може да израсне до мъжество с подобно име, да не говорим за име като „син на скръбта ми". Затова идва време на промяна, когато то започва да търси компанията и приятелството на баща си. Исква да играе на топка с татко, да се бори с него, да прекарват заедно време навън или в неговата работилница. Ако бащата работи извън дома, както е в повечето случаи, завръщането му вечер се превръща в най-голямото събитие в деня на момчето. Стейси може да ви каже кога това се е случило при всяко от

нашите момчета. Майката преживява много трудно този момент, когато бащата я замества като слънцето във вселената на момчето. Това е част от Евината скръб - да пусне, да бъде изместена.

Много малко майки го правят с готовност; още по-малко го правят добре. Доста жени очакват синовете им да запълнят в душите им празнотата, оставена от техните съпрузи. Но момчето има въпрос, чийто отговор не може да получи от майка си. Женствеността никога не може да предаде мъжественост. Майка ми винаги ми казваше „скъпи“, докато баща ми ме наричаше „тигър“. В коя посока според вас би искало да поеме момчето? То ще продължава да се обръща към майка си за утеха (При кого тича, когато си ожули коляното?), но ще търси баща си за приключения, за възможността да опита своята сила и най-вече, за да получи отговор на своя въпрос. Класически пример за тези конкуриращи се роли се разигра предната вечер. Пътувахме с колата и момчетата си говореха какъв автомобил биха искали, когато им дойде времето да шофират. „Мислех си за Хамви или за мотоциклет, може би дори танк. Ти какво мислиш, татко?“ „Бих предпочел Хамви-то. Бихме могли да качим картучница на покрива.“ „Ами ти, мамо - каква кола би искала да имам?“ Знаете ли какво каза тя?... "Сигурна."

Стейси е прекрасна майка; прехапвала си е езика толкова много пъти - чак се учудвам, че все още има такъв, за да запази самообладание, когато заедно с момчетата сме се втурвали към някакво приключение, вещаещо нещастие или кръвопролитие. Нейната първа реакция - „сигурна“ - е толкова естествена, толкова разбираема. В крайна сметка тя е олицетворение на Божията нежност. Но ако една майка не позволи на сина си да стане опасен, ако не позволи на бащата да го отведе надалеч, тя ще го осакати. Наскоро четох как една майка, разведена със съпруга си, страшно се ядосала, че той иска да води момчето на лов. Опитала се да получи ограничителна заповед, за да не допусне бащата да говори на момчето за оръжия. Това е осакатяване. „Майка ми не ми позволяваше да играя с Джи Ай Джо“, сподели с мен един младеж. А друг каза: "Живеехме на изток, близо до един увеселителен парк. Имаше влакче - от онези, дървените. Но майка ми никога не ми позволяваше да ходя там." Това е осакатяване и момчето трябва да бъде избавено от него чрез активната намеса на бащата или на някой друг мъж.

Подобен вид намеса е прекрасно илюстрирана във филма „Съвършен свят“. Кевин Костнър е в ролята на избягал затворник, който взима като заложник едно момче и се отправя към границата на щата. Но с напредването на историята виждаме, че онова, което изглежда пагубно за момчето, в крайна сметка се превръща в *избавление* за него. Момчето е по долни гащета, когато Костнър го отвлича. Точно там много майки искат да

задържат синовете си, съвсем неволно. Те искат агънцето им да си остане наблизо. През дните, които следват, Костнър и момчето, което няма баща - се сближават. Когато разбира, че майката на момчето никога не му е позволявала да се вози на увеселително влакче, Костнър побеснява. В следващата сцена момчето размахва ръце във въздуха, клатушкайки се нагоре-надолу по провинциалните пътища на покрива на ед. но комби. Това е поканата към света на мъжете, свят, включваш опасности. В тази покана по косвен начин присъства уверението: "Можеш да се справиш; ти принадлежиш на този свят."

В един момент Костнър купува на момчето чифт панталони (символизмът в този филм е изумителен), но то не иска да се преоблече пред него. Това е едно срамежливо, плахо момче, което все още даже не смее да се усмихне. Костнър усеща, че става нещо.

„Какво става - не искаш да ти видя пениса?"

„Много е... малък."

„Какво?"

„Малък е."

„Кой ти каза?"

Момчето, Филип, не казва нищо. Това е мълчанието на осакатяването и срама. Отсъствието на гласа на бащата се долавя високо и ясно. Костнър се намесва и казва: "Дай да видя... хайде, ще бъда честен." Момчето с неохота се съблича. „Не, Филип. Това е добър размер за момче на твоята възраст." На лицето на момчето се появява усмивка, сякаш слънцето изгрява, и става ясно, че то е прекрачило важен праг в живота си.

ОТ СИЛА КЪМ СИЛА

Мъжествеността е *нещо съществено* и трудно може да се изрази с думи. Но от нея едно момче се нуждае така, както се нуждае от храна и вода. Това е нещо, което се предава между мъжете. „Традиционният начин за отглеждане на синове - отбелязва Робърт Блай - който се е прилагал хиляди и хиляди години, се свежда до това бащите и синовете да живеят в близост - убийствена близост, докато бащата учи сина си на занаят: навярно фермерство, дърводелство, ковачество или шивачество." Моят баща ме научи да ловя риба. Прекарвахме дни наред заедно на някоя лодка сред езерото, като се опитвахме да ловим риба. Никога, никога няма да забравя каква наслада изпитвах, когато хванех някоя. Но рибата никога не беше най-важното. Въпросът беше в контакта, в мъжкото присъствие, което с радост ми се предоставяше. „Браво, тигър! Тегли! Точно така... отлично!" Вслушайте се в онова, което мъжете с умиление говорят за бащите си и ще чуете

същото. "Баща ми ме научи да поправам трактори... да играя голф... да ловя пъдпъдъци." И независимо от детайлите, онова, което най-вече се предава, е мъжкото благословение.

„Бащите и синовете в повечето племенни култури живеят в изключителна толерантност едни спрямо други - казва Блай. - Синът има да учи много неща и така бащата и синът прекарват часове наред, като заедно се опитват да направят връх на стрела, да поправят копие или да проследят някое хитро животно. Когато бащата и синът са заедно с часове, което някои бащи и синове все още правят, бихме могли да кажем, че субстанция, почти като храна, преминава от старото тяло към младото." Ето защо моите момчета обичат да се борят с мен и всяко здраво момче иска да прави същото с баща си. Те обичат физическия контакт, да се търкат в бузата ми, да усещат боцкането на мустаците ми, моята сила да ги обгръща и те да изпробват своята върху мен.

Точно това *изпитване е толкова* важно. Колкото по-големи стават, те все повече обичат да премерват сили с мен. Лук го направи тази сутрин. Бях на долния етаж и приготвих закуската; Лук усети сгодния случай, промъкна се долу и тихичко се приближи към мен; когато бе на достатъчно разстояние, ми нанесе един бърз удар. Това боли и *те имат нужда да видят*, че боли. Дали имат сила колкото татко? Дали тя е нарастваща, истинска, реална? Никога няма да забравя деня, в който Сам без да иска ми разкърви устната, докато се борехме. Първоначално той отстъпи назад уплашен и очакващ, признавам със съжаление, моя гняв. За щастие, този път аз само избърсах кръвта, усмихнах се и казах: "О... добър удар." Лицето му засия; не, той *застана наперено*. Закани ми се с глава. Из къщата бързо се разчу за това и по-малките му братя се появиха, удивени от факта, че един от тях е пролял кръв. Отвориха се нови възможности; навярно младоците можеха да победят стария бик.

„Древните общества са вярвали, че момчето става мъж само чрез ритуал и усилие - само чрез „активната намеса на по-възрастните мъже", ни напомня Бил. Бащата или някой друг мъж трябва активно да се намеси, а майката да отстъпи. Блай разказва историята за един племенен ритуал, при който, както обичайно, мъжете отвеждат момчето за неговото посвещение. Но в конкретния случай, когато то се завръща, майката се държи така, сякаш не го познава. Тя моли да бъде представена на „младия мъж". Това прекрасно илюстрира как една майка може да подкрепи преминаването на своя син в света на бащата. В противен случай, по-късно нещата много се объркват - особено в брака. Момчето развива привързаност към майката, която е един вид емоционално кръвосмешение. Лоялността му е раздвоена.

Ето защо Словото казва: **Затова ще остави човек баща си и майка си, и ще се привърже към жена си, и те ще бъдат една плът** (Битие 2:24).

Понякога, когато майката е прекалено привързана, момчето се опитва да се откъсне насила. Това по принцип се проявява в тийнейджърските години и често е съпроводено с противно държание, навярно неприлични думи от страна на младия мъж. Тя се чувства отхвърлена, а той - виновен, но все пак знае, че *трябва* да се откъсне. Това беше моята история, след което никога не съм имал добри взаимоотношения с майка си. Забелязал съм, че много, много възрастни мъже негодуват срещу своите майки, но не могат да кажат защо.

Те просто знаят, че не искат да са близо до тях; рядко им се обаждат. Както споделя моят приятел Дейв: "Мразя да се обаждам на майка си. Тя винаги казва нещо от рода на: „Радвам се да чуя сладкото ти гласче." Вече съм на двацет и пет, а тя все още иска да ме нарича нейното малко агънце." Той някак си усеща, че близостта с майка му застрашава неговата мъжественост, сякаш може да бъде засмукан назад. Подобен страх е неоснователен, но той показва, че двете основни съставки за неговото преминаване са липсвали: мама не го е пуснала, а татко не го е отвел надалеч.

Каквито и да са слабостите на майката, те могат да бъдат надмогнати чрез участието на бащата. Нека да се върнем към историята с изкачването на Сам. „Наистина ли мислеше, че съм див мъж там горе?" Той не ме попита: "Мислиш ли, че съм добро момче?" Попита ме за своята сила, за опасния си капацитет наистина да се справя. Превръщането на едно момче в мъж включва много такива моменти. Ролята на бащата е да ги предизвиква, да въвлеча своето момче в тях, да внимава за мига, в който въпросът ще бъде повдигнат, а после да говори в сърцето на сина си - *да, такъв си*. Можеш да се справяш. Ето защо най-дълбоката рана винаги е нанасяна от бащата. Както казва Бучнър: "Ако странниците и непознатите гледки могат да разтърсят света на детето, хората, които то познава и обича най-много, са в състояние да го издърпат изпод тях като стол."

РАНАТА, НАНЕСЕНА ОТ БАЩАТА

Дейв си спомня деня, в който е била нанесена раната. Родителите му се карали в кухнята и баща му обсипвал с обиди неговата майка. Дейв заел страната на майка си и тогава баща му избухнал: "Не си спомням всичко, което той каза, но няма да забравя последните му думи: „Ти си толкова мамино синче". След което си излезе." Навярно, ако Дейв бе имал здрави взаимоотношения с баща си през по-голямата част от времето, подобна рана

би могла да зарасне по-лесно, след време да бъде изцелена чрез думи на любов. Но ударът дошъл след години на дистанцираност помежду им. Бащата на Дейв отсъствал от сутрин до вечер, погълнат от своя бизнес, и те рядко прекарвали време заедно. И нещо повече, Дейв постоянно усещал разочарование от страна на баща си. Той не бил изявен атлет, нещо, което неговият баща ценял високо. Испитвал духовен глад и често посещавал църква, което за баща му нямало стойност. Така че тези думи се стоварили като един окончателен удар, като смъртна присъда.

Лийн Пейн казва, че когато взаимоотношенията баща-син са правилни, „стабилното дърво на мъжка сила в бащата защитава и подхранва крехката фиданка на мъжественост у сина". Бащата на Дейв е взел брадва и е нанесъл най-тежкия си удар на своето младо дръвче. Много бих искал това да е рядък случай, но с дълбоко съжаление трябва да кажа, че съм чувал не една подобна история. Като например тази за едно младо момче на име Чарлз, което обичало да свири на пиано, но баща му и братята му били атлети. Един ден, когато се върнали от тренировка, го заварили да свири на пианото. Това и кой знае още какво, натрупано през годините на присмех и презрение в душата на бащата, станало причина той да излее цялото си негодувание върху сина: "Ти си такъв педераст." Един мъж на възрастта на моя баща ми разказа за детските си години по време на депресията. Семейството му преживявало труден период и неговият баща, алкохолик, който рядко си намирал работа, го изпратил да работи в съседна ферма. Един ден, докато бил на полето, той видял колата на баща си да се приближава; не го бил виждал от седмици и се спуснал, за да се срещне с татко си. Преди да успее да стигне до там, бащата вече бил грабнал чека за заплатата на сина си и забелязвайки, че той тича към него, скочил в колата и дал газ. Момчето било на пет години.

При бащи насилници, момчешкият въпрос получава унищожителен отговор. „Бива ли ме? Дали съм мъж, татко?" Не, ти си мамино синче, идиот, педераст, ненормалник. Това са все определящи изречения за живота на мъжа. Обидните думи са като куршум право в гърдите. Нещата могат да се влошат невъобразимо, когато години наред е упражняван физически, сексуален или словесен контрол. Ако не получат помощ, някои мъже никога не се възстановяват. Нещо за обидните думи - те са очевидни. Пасивните рани не са; те са гибелни, подобно на рака. Понеже са подмолни, те често остават неразпознати и изцеляването им става по-трудно.

Баща ми в много отношения беше добър човек. Той ме запозна със Запада и ме научи да ловя риба и да лагерувам. Все още си спомням сандвичите с пържени яйца, които той ни приготвяше за вечеря. Всяко лято аз работех в ранчото на неговия баща и заедно с баща ми виждахме голяма

част от Запада по време на дългото си пътуване от южна Калифорния до Орегон, като често си правехме отбивки в Айдахо и Монтана, за да ловим риба. Но както толкова много мъже от неговото време, баща ми така и не предприе нищо, за да се справи със собствените си рани. Отдаде се на пиене, когато животът му пое курс надолу. По онова време аз бях на единайсет-дванайсет години - много критична възраст в съзряването на момчето, възрастта, в която въпросът действително започва да се надига. Точно в момента, когато трескаво се питах какво означава да бъдеш мъж и дали мен ме бива, баща ми се отдръпна, стана мълчалив. Той имаше работилница в задния двор, в съседство с гаража, където прекарваше часове наред сам, отдаден на четене, решаване на кръстословици и пиене. Това е сериозна рана.

Блай го казва добре: "Да не получиш никакво благословение от баща си е травма... Да не виждаш баща си, когато си малък, никога да не прекарваш време с него, да имаш дистанциран баща, отсъстващ баща, баща работохолик, е травма." Бащата на моя приятел Алекс е починал, когато той е бил на четири години. Слънцето в неговата вселена завинаги е залязло. Как може едно малко момченце да разбере това? Всеки следобед Алекс заставал до предния прозорец и очаквал баща му да се прибере в къщи. Това продължило почти една година. Имал съм много приятели, чиито бащи просто са си тръгнали и никога не са се върнали. Бащата на Стюарт постъпил така и неговата майка, обременена жена, не била в състояние да се грижи за него. Затова бил изпратен при своята леля и чичо. Един развод или изоставяне нанасят трайна рана, понеже момчето (или момичето) вярва, че ако е правело нещата по-добре, татко не би си тръгнал.

Някои бащи нанасят рана просто чрез своето мълчание; те присъстват, но всъщност отсъстват за синовете си. Тишината е оглушителна. Спомням си, че като момче исках баща ми да умре и изпитвах невероятна вина заради това си желание. Сега разбирам, че съм искал някой да забележи раната. Баща ми го нямаше, но понеже физически все още беше там, той присъстваше. По тая причина живеях с рана, която никой не можеше да види или да разбере. В случаите на мълчаливи, пасивни или отсъстващи бащи, въпросът остава без отговор. „Бива ли ме? Дали съм мъж, татко?“ Тяхното мълчание е отговорът: „Не знам... Съмнявам се... ще трябва сам да разбереш... може би не.“

ПОСЛЕДСТВИЯТА ОТ РАНАТА

Всеки мъж носи рана. Никога не съм срещал мъж без такава. Независимо колко добър живот си мислел, че водиш, ти живееш в един

съсипан свят, изпълнен със съсипани хора. Баща ти и майка ти, независимо от това колко са прекрасни, не може да са били съвършени. Тя е дъщеря на Ева, а той - син на Адам. Така че няма как да прекосиш тази страна, без да бъдеш ранен. А всяка една рана, нанесена чрез агресия или пасивност, носи със себе си *послание*. Посланието звучи окончателно и истински, напълно истински, понеже е предадено с такава сила. Реакцията ни към него оформя до голяма степен нашата личност. Оттук произтича фалшивото аз. Повечето от мъжете, които срещате, изявяват фалшивата си същност, позират, което е директно свързано с тази рана. Нека да се опитам да поясня това.

Посланието, стигнало до мен чрез моята рана (изчезването на баща ми в собствените му битки), беше следното: *Оправяй се сам, Джон. До теб не стои никой, никой, който да ти покаже пътя и най-вече да ти каже дали си истински мъж или не. Най-същественият въпрос в твоята душа остава без отговор и никога не може да получи такъв*. Как реагира едно момче на всичко това? Първо, аз станах необуздан тийнейджър. Изритаха ме от училище и имах криминално досие. Често неправилно тълкуваме подобно поведение като „младежки бунт“, но това са викове за съпричастност, за *ангажиране*. Дори след като Бог ме избави по драматичен начин на деветнайсетгодишна възраст, когато станах християнин, раната си остана. Както казва моят скъп приятел Брент: "Приемането на християнството не оправя нещата автоматично. Моите стрели бяха заседнали на дълбоко и пречеха на изцелението на някои дълбоки гневни рани."

Вече споменах, че години наред бях много напорист човек, перфекционист, изключително взискателен и страшно независим. Светът възнаграждава подобно поведение; повечето успяващи мъже, които четат тази книга, са напористи. Но след себе си оставях върволица от жертви - хора, които бях наранил или отхвърлил - включително и моя баща. На път бях да превърна в жертва брака си и собственото си сърце. Защото за да водиш напорист живот, ти буквално трябва да стъпчеш сърцето си или да го налагаш с камшици. Никога не можеш да си признаеш, че изпитваш нужда или че си съкрушен. Това е историята на сътворението на фалшивото аз. И ако през първите десет години от нашия брак бяхте попитали моята съпруга дали имаме добри взаимоотношения, тя навярно би отвърнала утвърдително. Но ако я бяхте попитали дали нещо липсва, дали усеща някакви сериозни пукнатини, тя незабавно би ви казала: той не се нуждае от мен. Така се бях зарекъл, нали разбирате. *Аз не се нуждаю от никого*. В крайна сметка раната беше дълбока и неизцелена и посланието, което тя носеше, изглеждаше толкова окончателно: трябва да се оправям сам.

Един друг приятел, Стен, е успешен адвокат и истински добър човек. Когато бил на около петнайсет години, баща му се самоубил - пъхнал

пистолет в устата си и натиснал спусъка. Семейството му се опитало да остави всичко зад гърба си, да го набути под килима. Никога не говорели за това. Посланието, оставено от този ужасен удар, е било нещо от рода на: *Произходът ти е много тъмен; за мъжа в твоето семейство дори не може да се говори; всичко диво е брутално и зло.* Ефектът е бил друг вид заричане: „Никога не бих направил нещо, криещо макар и минимална опасност, нещо рисковано или диво. Никога няма да бъда като баща си (Колко мъже са се заричали по този начин!) Няма да направя и една стъпка в тази посока. Ще бъда най-доброто момче, което някога сте срещали." И знаете ли? Той е такъв. Стен е най-добрият човек, който някога сте срещали - внимателен, изобретателен, грижовен, любезен. Но само как се мрази заради това; мрази мисълта, че е слаб противник, че не може да си придава важност и да казва „не", не може да отстоява своето. Това са двете основни алтернативи. Мъжете или се презастраховат заради своята рана и стават напористи (брутални мъже), или се свиват и стават пасивни (отстъпващи мъже). Често се получава странна комбинация и от двете. Обърнете внимание на двойното послание, изразявано най-вече от мъжете в студентска възраст: козята брадичка, която заявява: "С мен шега не бива", и обърнатата обратно бейзболна шапка, казваща: "Но всъщност аз съм малко момче; не изисквайте нищо от мен." Кое от двете е вярно? Силен ли си или слаб? Спомнете си Алекс, стоящ на вратата в очакване на един баща, който никога няма да се върне. За нищо на света не бихте предположили, че такава е неговата история, ако го познавахте в колежа. Той беше истински мъжкар, невероятен футболен играч. Падаше си по пиенето и по бурния живот и бе любимец на всички мъже. Той караше джип, дъвчеше тютюн и обичаше да бъде на открито. Ядеше стъкло. Говоря сериозно. Това беше някакъв трик, който бе научил от студентските партита, върховната изява на опасна сила. Той буквално отхапваше някоя чаша, сдъвкваше бавно стъклото и после го гълташе. Когато работеше като охранител в един хулигански бар, това представляваше доста впечатляващо шоу за усмиряване на лудите глави. Но това си беше само шоуто на човека с маска.

А какво според вас се е случило с Чарлз, момчето на изкуството, чийто баща го беше нарекъл „педераст"? След онзи ден той вече никога не е свирил на пиано. Години по-късно, като мъж, приближаващ трийсетте, той не знае какво да прави с живота си. Изгубил е своята страст, няма кариера, която да го влече. По същата причина не може да се посвети на жената, която обича, не може да се ожени за нея, понеже се чувства толкова несигурен. Разбира се, неговото сърце е било извадено - още в началото на историята. Дейв също е прехвърлил двайсетте, оставил се е на течението, изпитва дълбока несигурност и е изпълнен с голяма доза самопрезрение. Не се

чувства като мъж и смята, че никога няма да бъде такъв. Подобно на много други, той се чувства неуверен с жените и с мъжете, които в неговите очи са истински мъже. Стюарт, чийто баща го е изоставил, се е превърнал в мъж без емоции. В момчешките му години неговият любим характер е бил Спок, извънземният в *Стар трек*, който е ръководен изцяло от своя ум. Сега Стюарт е учен, а неговата съпруга е изключително самотна.

Колелото се завърта отново и отново. Нанесена е рана, която носи определено послание. В този момент момчето се зарича за нещо, избира начин на живот, който предизвиква надигането на едно фалшиво аз. В корена на всичко стои дълбока несигурност. Мъжът няма отправна точка. Толкова много мъже се чувстват поразени - или парализирани и неспособни да се движат, или пък не са в състояние да спрат да се движат. Разбира се, всяко малко момиченце също има своята история. Но аз искам да запазя това за една от следващите глави и да го съчетая с това как един мъж воюва за женското сърце. Позволете ми да кажа още няколко думи за случващото се с мъжа, след като раната му е била нанесена.

ГЛАВА ПЕТА

БИТКАТА ЗА МЪЖКОТО СЪРЦЕ

Сега си там някъде, Бог знае къде. Ти си един от ходещите ранени.

Жан Крист,

„Ходещите ранени“

от Жан Крист и Пол Мърфи

Да върнеш на един мъж неговото сърце е най-тежката мисия на света.

От филма „МАЙКЪЛ“

Нищо от онова, което си заслужава да имаш, не идва без някаква битка.

Брус Кокбърн,
„Обожатели в опасно време“
(написана през 1982 г. за Стийлинг файър)

Преди няколко години средният ми син Блейн направи големия преход към първи клас. Това е една огромна крачка за всяко дете - да остави спокойствието и сигурността около полата на мама и да прекарва цял ден в училище, сред „големите деца“. Но Блейн е много общително и обаятелно момче, роден лидер, и ние знаехме, че ще се справи като „по вода“. Всяка вечер, когато сядахме да вечеряме, той ни развличаше с разкази за приключенията си през деня. Беше забавно да споделяме с него радостите от онези първи училищни дни - нова лъскава кутия за обяд, чисто нови жълти моливи, кутия с пастели с *вградена острилка*, нов чин, нови приятели. Постоянно слушахме за неговия нов учител, за часа по физическо, за игрите през междучасието, как той се превръщал в лидер във всички игри. Но една вечер той бе мълчалив. „Какво име, тигре?“ - попитах аз. Мълчеше, дори не вдигаше поглед. „Какво се е случило?“ Не искаше да говори за това. Най-после изплю камъчето - някакъв хулиган. Един фукльо от първи клас го съборил на земята на спортната площадка пред всичките му приятели. Сълзи се стичаха по очите му докато ни разказваше историята.

„Блейн, погледни ме.“ Той бавно повдигна просълзените си очи. с неохота. По лицето му беше изписан срам. „Искам да чуеш много внимателно онова, което ще ти кажа. Следващия път, когато хулиганът те събори, ето какво искам да направиш - слушаш ли ме, Блейн?“ Той кимна утвърдително, гледайки ме с големите си мокри очи. „Искам да се изправиш... и да го удариш... с всичка сила.“ По лицето на Блейн се изписа объркване и задоволство. Тогава той се усмихна.

Боже мили - защо му дадох такъв съвет? И защо той беше доволен от него? Защо някои от *вас* са доволни от него, а други възмутени?

Да, знам, че Исус ни е казал да обръщаме другата буза. Но ние в действителност неправилно прилагаме този стих. Не можеш да учиш едно момче да използва силата си, *като го лишаваш от нея*. Исус беше в състояние да си го връща, повярвайте ми. Но Той избра да не го прави. И все пак ние бихме посъветвали момчето, на което се подиграват, което е засрамено пред приятелите си и лишено от всякаква сила и достойнство, да остане в тази пораженческа позиция, защото Исус иска то да е там? Бихте го осакатили за цял живот. От този момент нататък то ще бъде пасивно и плашливо. Никога няма да се научи как да отстоява позицията си, никога няма да знае дали е истински мъж. О, да, той ще бъде учтив, дори сладък, почтителен, сдържан във всичко. Това може да изглежда морално, може да прилича на обръщане на другата буза, но си е чиста *слабост*. Не можеш да обърнеш буза, каквато нямаш. Нашите църкви са пълни с такива мъже.

В този момент душата на Блейн беше в критично положение. Тогава огънят се върна в очите му и срамът изчезна. Но душите на много, много

мъже все още са в критично положение, защото никой, *никой* никога не ги е подканвал да бъдат опасни, да са уверени в собствената си сила, да открият, че ги бива. „В себе си усещам да бушува океан, но продължавам да се опитвам да укротявам и да успокоявам тези води“, изповяда един млад приятел на двајсетина години. „Страшно бих искал да съм опасен“, каза той с въздишка. „Искаш да кажеш... че е възможно? Имам усещането, че трябва да поискам разрешение.“ Защо за Бога един млад мъж би трябвало да иска разрешение да бъде мъж? Понеже пристъпът продължава дълго след нанасянето на раната. Не бих искал да създам погрешно впечатление - един мъж не получава една, но много, много рани до. като е жив. Почти всеки удар го довежда до едно и също място: отслабване на силата му. Животът отнема гръбначните му прешлени един по един, докато в крайна сметка той остава изобщо без гръбначен стълб.

НЕГОВОТО ДОВЪРШВАНЕ

Преди няколко години четох за един случай, свързан с някакво бебе момченце, което пострадало ужасно по време на операция: пенисът му бил случайно премахнат. Това станало през 70-те години и било взето решение, което повлияло върху широко разпространеното вярване, че „полът“ всъщност не е част от нашата същност, но просто се оформя чрез културата, поради което е сменяем. Неговите гениталии били променени в женски и то било отгледано като момиче. Тази история е притча за нашите времена. Точно това сме се опитвали да причиним на момчетата, започвайки още от съвсем ранна възраст. Както казва Кристина Хоф Сомърс в книгата си *Войната срещу момчетата*, „времената не са добри да бъдеш момче в Америка“. Нашата култура се е обърнала срещу мъжествената същност, целяща да я окастри отрано. Един от посочените от нея примери е начинът, по който стрелбата в гимназията Колумбайн в Литълтаун, Колорадо, се използва срещу момчетата като цяло.

Повечето от вас ще си припомнят трагичната история от април, 1999 година. Две момчета влезли в училищната библиотека и започнали да стрелят. Когато всичко приключило, тринайсет жертви и техните двама похитители били мъртви. Сомърс, както и аз, е разтревожена от коментара на Уилям Полак, директор на Центъра за мъже към болницата МакЛийн. Ето какво казва той: "Момчетата в Литълтаун са върха на айсберга. А айсбергът са всички момчета. Идеята, широко разпространена в нашата култура, е, че агресивната природа на момчетата е зла по своята същност и ние трябва да ги трансформираме да приличат повече на момичета. Основното средство за тази операция е системата на обществените училища.

Средностатистическият учител се изправя пред едно невероятно предизвикателство: да въдвори ред в стая, пълна с момчета и момичета, и да събуди у тях интерес към ученето. Основното препятствие пред тази благородна цел е да накара момчетата да се укротят и да седнат, да запазят тишина и да се концентрират... за цял един ден. Все едно да се опитваш да удържиш прилива. Момчето не е устроено по този начин и се нуждае от по-различен подход. Вместо да променим начина, по който обучаваме момчетата, ние се опитваме да променим самите момчета.

Както Лайънъл Тайгър отбелязва в книгата си *Упадъкът на мъжете*, в сравнение с момичетата, три до четири пъти по-голяма е вероятността момчетата да се окажат с диагноза страдащи от разстройство, дължащо се на недостиг на внимание (РНВ). Но може би те не са болни, както казва Тайгър: "Това може просто да означава, че те обичат показването на големи мускули и самоуверени действия... Момчетата като група показват предпочитание към по-бурните и живи занимания, за разлика от по-спокойното и ограничено във физическо отношение поведение, което училищните системи възнаграждат и към което момичетата се явяват по-склонни."

Чуйте това. Един приятел трябваше да дойде у дома на вечеря. С три момчета на масата (и един мъж, но с момчешко сърце), понякога нещата доста загрубват. Столовете, в повечето случаи, са въпрос на избор. Момчетата ги използват повече като гимнастически съоръжения, отколкото като място за сядане. Например снощи, погледнах към Блейн само за да видя как поддържа баланс върху стола си по корем, също като акробат. В същото време Лук, най-малкият, го нямаше никакъв. Или по-скоро, на мястото до масата, където трябваше да се вижда главата му, стърчаха само чифт чорапи, сочещи право нагоре. Съпругата ми върти очи. Но не и нашите училищни системи. Тайгър казва следното:

Поне три до четири пъти повече момчета, отколкото момичета, по същество са окачествени като болни, понеже предпочитаните от тях начини на игра не се напасват лесно в структурата на училището. Тогава добронамерени психотерапевти предписват успокоителни лекарства срещу РНВ, като Риталин... Ситуацията е скандална. Тъй безразборната употреба на лекарства сред момчетата издава провала на училищните власти да разберат различията между половете... Единствената болест, от която тези момчета може би страдат, е, че са мъже.

Но не става въпрос само за училищата. (Много от тях, между другото, се справят геройски). Ами нашите църкви? Наскоро един млад човек дойде при мен много ядосан и смутен. Притесняваше го начинът, по който баща му, църковен лидер, го наставлява относно спорта. Той е баскетболист и отборът му беше стигнал до градските финали. Вечерта преди голямата игра, когато

тъкмо се запътил към вратата, баща му буквално го спрял и казал: "Сега да не отидеш там „да се буташ" - така не е прилично." Не си измислям. Какъв нелеп съвет към един седемнадесетгодишен атлет. Излез там и им дай... е, не им давай нищо. Просто бъди мил. Бъди най-милото момче, каквото противниковият отбор някога е срещал. С други думи, бъде *мек*. Ето един съвършен пример за онова, което Църквата казва на мъжете. Един от авторите, които чета, казва, че Църквата може да има мъжка фасада, но душата ѝ е станала женска.

Осакатяването на мъжете се случва и в брака. Жените често са привлечани от по-дивата страна на мъжа, но щом веднъж са го хванали, те се залавят със задачата да го опитомят. Ироничното е, че ако се поддаде, той ще я презира за това, а тя ще се чуди къде е изчезнала тръпката. Повечето бракове стигат до там. Преди няколко дни една изморена и самотна жена ме попита: "Как да накарам мъжа си да се съживи?" „Подкани го да бъде опасен", отговорих. „Искаш да кажеш, че трябва да го оставя да яхне мотора, така ли?" „Да." Тя се дръпна назад, като по лицето ѝ се изписа разочарование. „Знам, че си прав, но идеята никак не ми харесва. Бяха ми нужни години, за да го укротя."

Отново си помислете за онзи огромен лъв в мъничката клетка. Защо да вкарваме мъжа в клетка? По същата причина, по която вкарваме лъва там. По същата причина, по която вкарваме Бог там: той е опасен. Ще перефразирам Сейърс - ние сме подрязали ноктите и на Лъва от Юда. Мъжът е опасно същество. Жените не започват войни. Повечето тежки престъпления не са извършени от жени. Случилото се в Колумбайн не беше дело на две млади момичета. Очевидно нещо в мъжката душа се е объркало и ние сме си наумили да разрешим проблема, като се отървем от тази опасна природа... изцяло.

„Знаем, че нашето общество натрупва изобилен запас от момчета - казва Робърт Блай - но като че ли произвежда все по-малко и по-малко мъже." Съществуват две прости причини: първо, ние не знаем как да превърнем момчетата в мъже; и, второ, *не сме сигурни дали наистина го искаме*. Със сигурност искаме да ги социализираме, но *далеч от* всичко, което е бурно, диво и страстно. С други думи, далеч от мъжествеността, към нещо, което е по-женско. Но, както Сомърс казва, ние сме забравили една проста истина: "Енергията, съперничеството и безстрашието на нормалните, сносни мъже са допринесли за много от добрите неща на този свят." Сомърс ни напомня, че по време на клането в Колумбайн „Сет Хю се е хвърлил към едно ужасено момиче, за да я защити с тялото си от куршумите; петнайсетгодишният Даниел Рорбоу е заплатил с живота си, когато, със смъртен риск за самия

себе си, е държал вратата отворена, така че останалите да могат да се измъкнат."

Тази толкова присъща за мъжете сила е и онова, което ги прави *герои*. Ако кварталът е безопасен, то е заради силата на мъжете. Робството беше спряно чрез силата на мъжете, като платената от тях и от семействата им цена беше ужасна. Нацистите бяха спрени от мъже. Апартейдът претърпя поражение не от жени. Кой отстъпиха местата си в спасителните лодки на *Титаник*, за да могат да се спасят жените и децата? А нима сме забравили, че Мъж предаде себе си да бъде прикован на Голготския кръст. С това не искам да кажа, че жените не могат да се държат героически. Аз познавам много жени героини. Просто е добре да си припомним, че Бог е създал мъжете такива, каквито са, просто защото ние отчаяно се *нуждаем* от тях точно такива. Да, мъжът е опасно нещо. Както и скалпелът. Може да наранява, но и да ти спаси живота. Не е нужно да го притъпяваш, за да го направиш безопасен, но просто да го поставиш в ръцете на някой, който знае какво прави.

Ако си прекарал известно време около герои, то знаеш, че жребецът може да представлява основен проблем. Той е силен, много силен и си има свои собствен и настроения. По принцип жребците не обичат да им слагат юзди и могат да станат крайно агресивни - особено ако наоколо има кобили. Жребецът се опитомява трудно. Ако искаш по-безобидно и по-кротко животно, има лесно разрешение - кастрирай го. Кастрираното животно е много по-отстъпчиво. Можеш да го водиш за носа и то безропотно ще изпълнява онова, което му се казва. Съществува само един проблем: Кастрираните животни не възпроизвеждат живот. Не могат за заместят жребеца. Жребецът е опасен, да, но ако искаш живота, който той предлага, трябва да приемеш и опасността. Те вървят заедно.

КАКВО ВСЪЩНОСТ СТАВА ТУК?

Да кажем, че е 6-ти юни, 1944. около 7 часа сутринта. Ти си войник от третата вълна към Омаха Бийч. Хиляди

мъже са минали преди теб и сега е твоят ред. Докато скачаш от лодката и тръгваш към брега, навсякъде виждаш телата на мъртви войници, носещи се по водата, подмятани от вълните, лежащи по пясъка. Движейки се нагоре по брега, ти срещаш стотици ранени мъже. Някои закуцукват към склона заедно с теб, търсейки заслон. Други едва-едва пълзят. Снайперистите по скалите горе продължават да ги избиват. Накъдето и да погледнеш, виждаш болка и разруха. Пораженията са почти непреодолими. Когато стигаш до скалите, единственото безопасно място, откриваш множество мъже без

водач. Те са психически разстроени, стъписани и уплашени. Много от тях са загубили оръжията си; повечето отказват да се движат. Парализирани са от страх. След като си свидетел на всичко това, до какво заключение би стигнал? Как би преценил ситуацията? Каквото и друго да ти мине през ума, ти със сигурност би признал :*Това е една брутална война* и никой не би проявил несъгласие и не би те счел за странен за това, че си го казал.

Но ние не мислим толкова трезво за живота и се чудя защо. Огледайте се наоколо - какво забелязвате? Какво виждате в живота на мъжете, с които работите, до които живеете, с които ходите на църква? Изпълнени ли са те със страстна свобода? Добре ли се бият? Дали жените им са дълбоко признателни за истинската любов на техните мъже? Дали децата им сияят от радост? Идеята е почти смехотворна, ако не беше толкова трагична. Накъдето и да се обърнеш, има повалени мъже. Разпръснати из околността, лежат разбити мъже (и жени), които са умрели на душевно ниво от раните, които са понесли. Чували ли сте израза: „само името му е мъж"? Те са се обезсърчили. Много повече са живите, които са тежко ранени. Те се опитват да изпълзят напред, но е страшно трудно да опазят живота си; по всичко личи, че продължават да понасят удари. Познавате други, които вече са пленници, линеещи в затворите на отчаянието, пристрастяването, суетата или досадата. Мястото прилича на бойно поле, Омаха Бийч на душата.

Става въпрос точно за това. Сега се намираме в късните стадии на дългата и жестока война срещу човешкото сърце. Знаем - звучи прекалено драматично. На път бях изобщо да не използвам думата „война" от страх да не би в тоя момент да бъда зарязан като поредния в групата християни от типа „Чикън Литъл", които правят всичко възможно да втълпят на всички някакъв въображаем страх, само и само да подпомогнат своята политическа, икономическа или теологична кауза. Но аз ни най-малко не желая да вселя страх; говоря честно за природата на онова, което се разгръща около нас... *срещу нас*. И докато не наречем ситуацията с истинското ѝ име, ние няма да знаем как да се справим с нея. В интерес на истината, точно тук много хора се чувстват изоставени и предадени от Бога. Смятали са, че когато станат християни, проблемите им някак си ще престанат или поне значително ще намалеят. Никой не им е казал, че са били преместени на предната линия и те са искрено шокирани, че по тях се стреля.

След като съюзниците превзеха бреговия плацдарм на Нормандия, войната не беше приключила. В известен смисъл, тя току що беше започнала. Стивън Амброс ни предлага много незабравими истории за онова, което е последвало този прословут удар в *Цивилни войници*, неговото описание за спечелването на войната от съюзниците. Много от тези истории са кажи речи

притчи по своя смисъл. Ето една от тях, която се развива точно след Големия ден. Денят е 7 юни, 1944.

Бриг. Ген. Норман „Дач“ Кота, помощник командир на 29-та дивизия, се натъкна на група кавалеристи, притиснати от някакви германци в една ферма. Той попита командващия капитан защо мъжете не правят никакви усилия да превземат сградата. „Сър, германците са вътре и стрелят по нас, "отвърнал капитанът „Ето какво ще направим, капитане, "каза Кота, измъквайки две гранати от якето си. „Ти и мъжете ти започнете да стреляте по тях. Аз ще взема един отряд, а ти и мъжете ти гледайте внимателно. Ще ви покажа как се превзема къща, пълна с германци." Кота преведе своя отряд покрай един жив плет, за да се приближи колкото се може повече до къщата. Внезапно той нададе боен вик и се втурна напред, а мъжете му го следваха, крещейки като диваци. Докато те хвърляха гранати в прозорците, Кота и още един мъж отвориха с ритници предната врата, хвърлиха вътре две гранати, изчакаха да отминат експлозиите, а после нахлуха в къщата. Оцелелите германци се бяха насочили към задната врата, бягайки за живота си. Кота се върна при капитана. „Разбра ли как се превзема къща, "каза генералът, все още дишайки тежко. „Стана ли ти ясно? Сега знаеш ли как да го направиш?" „Да, сър."

Какво можем да научим от тази притча? Защо тези момчета бяха притиснати? Първо, те изглеждаха едва ли не учудени, че по тях се стреля. „Стрелят по нас, сър." Ехо? Точно това се случва по време на война - по теб стрелят. Да не би да сте забравили? Родени сме в един свят, който е във война. Средата, в която живеем не е някаква комедийна сцена, но кървава битка. Не сте ли обърнали внимание с каква смъртоносна точност бе нанесена раната? Ударите, които сте понасяли - те изобщо не са били случайни инциденти. Засягали са някаква мъртва точка. Чарлз беше роден за пианист, но никога вече не докосна пианото. Аз имам дарбата и призванието да говоря в сърцата на мъжете и жените. Но моята рана ме изкушаваше да бъда самотник, да живея надалеч от сърцето си и от своето призвание. Крег е призван да проповядва евангелието, като баща си и дядо си. Той бе наранен в опит да бъде отклонен от това. Той е чайка, спомняте ли си? Може само да „крюка". Пропуснах да спомена Риги по-рано. Баща му го наранил, когато той се опитвал да напредва в училище. „Толкова си глупав; никога няма да стигнеш до колеж." Той искал да стане лекар, но никога не последвал своята мечта.

Можем да продължаваме още и още. Раните са твърде добре насочени и прекалено последователни, та да бъдат случайни. Това са опити да бъдете изкарани от играта; да бъдете осакатени и омаломощени, за да останете пасивни. Ударите, които сме понасяли са били насочвани към нас с

изумителна точност. Надявам се, разбирате как стоят нещата. Знаете ли каква е причината за тези покушения? Врагът се бои от вас. Вие сте много опасни. Ако някога действително си възвърнете сърцето, ще представлявате огромен проблем за него. Ще нанесете голяма вреда... стоейки на страната на доброто. Не забравяйте колко храбър и успешен Бог е бил в историята на света. Вие сте отрасъл от този победоносен ствол.

Позволете ми да се върна към втория урок от притчата, свързана с Големия ден. Другата причина, поради която онези мъже са лежали там, притиснати, неспособни да се движат е, че никой не им е показвал как се превзема къща. Те са били обучени, но не и за това. Повечето мъже никога не са били въвеждани в света на мъжете. Не е имало кой да им покаже как да го направят и най-вече как да се бият за сърцето си. Провалът на толкова много бащи, осакатяващата култура и пасивната църква са оставили мъжете без посока.

Ето защо съм написал тази книга. Тук съм, за да ви кажа, че *можете да* си върнете сърцето. Но се налага да ви предупредя - ако си искате сърцето обратно, ако искате раната да бъде изцелена и силата ви възстановена, ако искате да откриете своето истинско име, ще трябва да се борите за това. Обърнете внимание на реакцията си към моите думи. Нещо вътре във вас не се ли пробужда, копнеж да живеете? А не се ли намесва и друг глас. който ви кара да внимавате или може би изобщо да ме зарежете? *Той е мелодраматичен. Каква арогантност. О, може би някои момчета биха могли, но не и аз. Или, не знам... наистина ли си заслужава? Точно* в това се състои част от битката. Виждате ли? Не си фантазирам.

В ТЪРСЕНЕ НА ОТГОВОР

Преди всичко, ние все още имаме нужда да узнаем онова, което никога не сме чули или сме чули по толкова лош начин от нашите бащи. *Имаме нужда да разберем* кои сме и дали ни бива. Какво да правим с този основен въпрос? Къде да отидем, за да намерим отговор? За да ви помогна да откриете отговор на Въпроса, позволете ми да ви задам още един: Какво сте направили с вашия въпрос? Къде сте го отнесли? Вижте, най-важният въпрос за мъжа не изчезва. Може години наред да се опитвате да го заличите от съзнанието си и просто „да продължите напред“. Но това не помага. Този глад е от такава съществена важност за душите ни, че ще продължава да ни тласка да търсим разрешение. В интерес на истината, той е в основата на всичко, което вършим.

Тази есен прекарах няколко дни с един много успяващ мъж, когото ще нарека Питър. Вях негов гост за една конференция на Източното крайбрежие

и когато Питър ме посрещна на летището, той караше новия си Ленд Роувър с всичките му екстри. *Хубава кола, помислих си. Този човек се справя доста добре.* На следващия ден обикаляхме с неговото BMW 850CSI. Питър живеше в най-голямата къща в града и имаше вила в Португалия. Нищо от онова, което притежаваше не бе наследено; той бе работил за всеки цент. Питър обичаше състезанията на формула Едно и отиването на риболов за съомга в Нова Скотия. Аз много го харесвах. Казах си. *Ето един истински мъж.* И все пак, нещо липсваше. Бихте си казали, че мъж като този би трябвало да бъде уверен, сигурен в себе си, фокусиран. И естествено, той правеше такава впечатление в началото. Но след като прекарахме известно време заедно, усетих, че той е... колеблив. Питър имаше всичките признаци на мъжествеността, но като че ли нито един от тях не идваше от един истински център.

След няколко часов разговор, той призна, че е стигнал до някакво прозрение. „Преди няколко месеца баща ми почина от рак. Но аз не плаках, когато умря. Виж, никога не сме били особено близки.“ О, да, знаех какво ще последва. „През всичките тези години, докато се трепех, за да успея... аз не изпитвах никаква радост. За какво беше всичко това? Сега разбирам... опитвал съм се да спечеля одобрението на баща си.“ Продължителна, тъжна тишина. Тогава Питър каза тихичко, през сълзи: "Нищо не се получи." Разбира се; никога не се получава. Независимо колко печелиш, независимо колко напредваш в живота, това никога няма да изцели твоята рана или да ти каже кой си. Но само колко мъже се хващат на тая въдица.

След като години наред се е опитвал да успее в очите на света, един приятел все още упорито се придържа към тази идея. Седейки в офиса ми, целият в кървящи рани, той ми каза: "Кой е истинският расов жребец? Онзи, който изкарва много пари." Той не изкарва много, така че все още може да преследва тази илюзия.

Мъжете насочват търсенето на своята душа за признание в най-различни посоки. Брад е добър човек, който от много години търси усещане за значимост чрез принадлежност. Както казва той: "Моите рани ми подсказват как да получавам живот: Намирам група, към която да принадлежа, правя нещо изключително, което другите желаят и ставам някой." Най-напред беше правилната групичка деца в училище; после отборът по борба; години по късно - екипът за служение. Било е едно отчаяно търсене, признава той. Но не е било особено успешно. Когато преди няколко месеца нещата в служението, към което той работеше не потръгнаха, Брад знаеше, че трябва да напусне. „Сърцето ми се пръсна и всички рани и стрели се изляха. Никога не съм изпитвал подобна болка. Всичко в мен крещи: Не принадлежа никъде. Никой не ме иска. Сам съм.“

Какво може да осигури признание на един мъж? Онова, което притежава? Онзи, който му обръща внимание? Това колко привлекателна е неговата съпруга? Къде излиза да яде? Колко добър е в спортовете? Светът приветства празното търсене в посока: Натрупай един милион, сдобий се с офис, заслужи повишение, направи успешен хоум ран... бъди *някой*. Можете ли да усетите насмешката във всичко това? Ранените лълзят нагоре по плажната ивица докато снайперистите продължават да стрелят. Но най-смъртоносната посока, в която един мъж може да насочи своето търсене, мястото, на което всеки мъж се озовава, независимо какви пътеки е следвал, е жената.

ДА ПРЕХВЪРЛИМ ТОПКАТА НА ЕВА

Спомняте ли си историята за моята първа целувка, за оная малка сладурана, в която се влюбих в седми клас и която накара колелото ми да полети? Влюбих се в Деби през същата година, когато баща ми се отписа от моята история, годината, когато получих най-дълбоката си рана. Съвпадението не беше случайно. В развитието на едно момче настъпва критичен момент, когато бащата трябва да се намеси. Това става в ранното юношество, някъде между единадесетата и петнадесетата година, в зависимост от момчето. Ако подобна намеса не се случи, момчето е изправено пред бедствие; следващият прозорец, който се отваря в неговата душа е сексуалността. Деби ме накара да се чувствам безценен. По онова време не бих могъл да го опиша с думи; нямах представа какво всъщност става. Но в сърцето си усещах, че съм открил отговора на своя въпрос. Едно красиво момиче смята, че аз съм върхът Какво повече би могло да иска едно момче? След като съм открил Жулиета, значи аз трябва да съм Ромео.

Когато тя скъса с мен, започна дългата и тъжна история на търсене на „жената, която ще ме накара да се чувствам мъж.“ Сменях приятелка след приятелка, опитвайки се да открия отговор. Да бъда героят на красавицата - такъв беше моят копнеж, моята представа за това какво означава действително, най-после да бъдеш мъж. Блай нарича това търсенето на Жената със Златните коси.

Той вижда жена в другия край на стаята и незабавно разбира, че това е "Тя". Той зарязва настоящата си връзка, преследва жената, изпитва лудо вълнение, страст, ускорен пулс, обсебване. След няколко месеца всичко угасва; тя се превръща в една обикновена жена. Той е объркан и озадачен. Тогава забелязва още едно сияещо лице в другия край на стаята и предишната увереност се връща. (Железният Джон)

Защо порнографията е най-примамливото нещо във вселената за мъжете? Безспорен е фактът, че мъжете реагират на визуалното, че картините и образите възбуждат мъжете много повече, отколкото жените. Но по-дълбоката причина е, че тази измамлива красота се протяга навътре в теб и докосва отчаяния ти глад за признаване като мъж, който дори не си подозирал, че изпитваш, докосва го по-силно от всяко нещо, което повечето мъже някога са преживявали. Трябва да разбереш - това е по-дълбоко от гърди, от крака и от добър секс. То е митологично. Помислете за разстоянията, които мъжете изминават, за да открият златокосата жена. Сражавали са се в дуели за нейната красота; били са се във войни. Виждате, че всеки мъж си спомня за Ева. Ние сме преследвани от нея. И някак си вярваме, че ако можехме да я намерим, да я върнем, с нея бихме възвърнали и собствената си мъжественост.

Спомняте ли си малкото момченце Филип от филма *Съвършен свят*? Спомняте ли си от какво се боеше? Че пенисът му е много малък. По същия начин много мъже изразяват усещането си за осакатяване. По-късно в живота най-големият страх на мъжа често е импотентността. Ако не може да постигне ерекция, значи не го бива. Но на лице е и обратното. Ако мъжът може да изпита ерекция, е, тогава то се има за мощен. Чувства се силен. Казвам ви, за много мъже Въпросът сякаш е свързан само с техния пенис. Ако той може да се почувства герой в сексуално отношение, е, тогава, господине, той е героят. Порнографията е толкова увличаща, понеже какво толкова да му мисли един наранен и гладен мъж, когато буквално стотици красавици са готови да му се отдадат? (Разбира се, не само на него, но когато той е насаме със снимките, има усещането, че те са само негови.)

Не е за вярване - колко много филми се въртят около тази лъжа? Хвани красавицата, спечели я, отведи я в леглото и си мъжът. Ти си Джеймс Бонд. Станал си жребец от класа. Вгледайте се внимателно в текста на песента на Брус Спринстийн, *Тайна градина (от записа на неговите Най-големи хитове, 1995)*:

*Тя ще те пусне в къщата си,
ако почукаш късно през нощта.
Тя ще те пусне в устата си,
ако думите, които казваш са правилни.
Ако платиш цената,
тя ще те пусне дълбоко вътре.
Но има тайна градина, която тя крие.
Ще те поведе по една пътека.
Ще има нежност във въздуха.
Ще те допусне само достатъчно близо,*

*за да разбереш, че тя е там.
Ще те погледне и ще се усмихне
и очите ѝ ще казват,
че има тайна градина,
където всичко, което искаш,
където всичко, от което се нуждаеш
винаги ще стои
на милион мили разстояние.*

Това е една дълбока лъжа, съчетана с дълбока истина. Ева е градина на насладата (Песен на песните 4:16). Но тя не е всичко, което искаш, всичко, от което се нуждаеш - ни най-малко. Разбира се, то ще си остане на милион мили разстояние. Не можеш да стигнеш оттук дотам, защото то не е там. *То не е там.* Отговорът на твоя въпрос никога, никога няма да бъде намерен там. Не ме разбирайте погрешно. Жената е пленително същество. По-пленително от всяко друго нещо в цялото творение. „Голото женско тяло е част от вечността, твърде велика за окоето на мъжа.“ Женствеността може да *възбуди* мъжествеността. И още как. Моята съпруга ми показва малко гърди, малко бедра и аз съм готов за действие. Всички системи се събуждат. Само да ми каже, че съм мъж и аз съм готов да скоча до небето за нея. Но женствеността никога не може да *дари* мъжественост. Все едно да поискаш от една перла да ти даде бик. Все едно да очакваш от едно поле с диви цветя да ти даде Шевролет W57. Става въпрос за съвсем различни субстанции.

Когато мъжът отиде със своя въпрос при жената, резултатът е или пристрастяване, или осакатяване. Обикновено и двете.

Дейв, чийто баща го е пронизал в сърцето с думите, че той е "мамино синче", е отишъл със своя въпрос при жената. Наскоро той ми призна, че си пада по по-младите жени са негова фикс идея. Ясно е защо - те представляват по-малка заплаха. Една по-млада жена не е и на половина толкова плашеща. С нея той се чувства повече мъж. Дейв е притеснен от своята фикс идея, но това не го спира. Като че ли младите жени са отговора на неговия въпрос и *той трябва да получи отговор.* Но Дейв знае че търсенето му е невъзможно. Само преди няколко дни той ми призна: "Дори да се ожена за някоя красива жена винаги ще знам, че там някъде има друга по-красива И ще се чудя - дали не съм можел да я спечеля?"

Това е лъжа. Както казва Блай, това е търсене без край.

"Вглеждаме се в източника на голяма доза отчаяние в определени мъже тук и голяма доза страдание в определени жени." Само колко често съм виждал това. Братът на един мой приятел стигна до дъното преди няколко години, когато приятелката му скъса с него. Той беше наистина успяващ

човек, атлет номер едно в гимназията, който стана обещаващ млад адвокат. Но той носеше рана от един баща алкохолик и работохолик, който никога не му беше дал онова, за което всяко момче жадува. Подобно на повечето от нас, той бе отнесъл сърцето си с неговия въпрос при жената. Когато тя го зарязала, по думите на моя приятел, „това го изкара от водата. Той тотално се предаде, започна да пие здраво и да пуши. Дори напусна страната. Животът му е разбит.“

Ето защо толкова много мъже тайничко се боят от своите съпруги. Тя го вижда по-добре от всеки друг, спи с него, знае какво той представлява. Ако ѝ е дал власт да го утвърждава като мъж, то той и е дал и власт да го *срине* като такъв. Това е смъртоносната уловка. Един пастир ми каза как години наред се опитва да угоди на съпругата си, а тя продължава да му поставя оценка Р (двойка - б.пр.) "Ами ако тя не е твоята съвест?" - предложих аз. "Тя със сигурност се чувства като такава... а аз пропадам."

Друг мъж, Ричард, започнал словесно да малтретира своята съпруга през първите години от брака им. Неговата представа за живота била, че той е определен да бъде Ромео и следователно тя би трябвало да бъде Жулиета. Когато се оказало, че тя не е Златокосата жена, той побеснял. Понеже, видите ли, това означавало, че той не е мъжът герой. Спомням си, че съм виждал снимка на Джулия Робъртс без специален тоалет и грим; О, казах си, *тя е само една обикновена жена*, "Той идва при мен, за да се почувства уверен", ми каза една млада жена за мъжа, с когото се срещаше. Или, с когото се е срещала. В началото била привлечена към него и със сигурност привлечена от начина, по който той си падал по нея. "Ето защо скъсах с него."

Бях изумен от нейните схватливост и кураж. Това е нещо много рядко срещано, особено при младите жени. Колко приятно е в началото да знаеш, че си негова фикс идея. Да си считана за богиня е твърде главозамайващо. Но в крайна сметка, от романтика, за нея това се превръща в невероятен натиск. Дой не спираше да повтаря: Не знам дали ме бива и ти потвърждаваш съмненията ми. Един ден ще ми благодари за това."

Интересно е да отбележим, че всъщност хомосексуалистите са по-наясно с този въпрос. Те знаят, че онова, което липсва в сърцата им е *мъжката* любов. Проблемът е, че те са я сексуализирали. Джоузеф Николоси казва, че хомосексуалността е опит да бъде заздравена раната чрез запълването ѝ с мъжественост или мъжката любов, която е липсвала, или мъжката сила, която много мъже смятат, че не притежават. Това също е едно напразно търсене и по тая причина невероятно голям брой хомосексуални връзки са нетрайни, толкова много гейове сменят мъж след мъж и толкова много от тях страдат от депресия и от още куп други пристрастия. Онова, от което се нуждаят, не може да бъде намерено там.

Защо казах всичко това относно търсенето ни на признание и отговора на нашия въпрос? Понеже не можем да чуем истинския отговор, докато не разберем, че сме намерили погрешния. Докато преследваме илюзията, как е възможно да се изправим пред реалността? Гладът си е там; той живее в душите ни като ненаситен копнеж, независимо с какво сме се опитвали да го запълним. Ако отнесете въпроса си до Ева, това ще съкруши сърцето ви. Знаем го след много, много тежки години. Не можете да намерите своя отговор там. В интерес на истината, нищо от онова, което мъжете преследват, за да открият себе си, не може да ви даде отговора. Има само един източник за отговора на вашия въпрос. И така, независимо къде сте отнесли въпроса си, се налага да си го вземете обратно. Нужно тръгнете в друга посока. Това е началото на вашето пътешествие.

ГЛАВА ШЕСТА

ГЛАСЪТ НА ОТЕЦ

Никой мъж, за какъвто и да е значителен период от време, не може да носи едно лице, когато е сам и друго за пред тълпата, без в крайна сметка да се обърка каква е истината.

Натаниел Хоутхорн

Esse quam videri - Да бъдеш, не само да си даваш вид.

Кой може да даде на мъжа това, собственото му име?

Джордж МакДоналд

Летата в източен Орегон са горещи, сухи и прашни. Когато слънцето се издигнеше, температурата можеше да скочи над 35 градуса по Целзий, така че по възможност оставяхме най-тежката работа в ранчото за рано сутринта или за късния следобед и вечерта, когато от намиращата се по-долу речна долина започваше да идва хладен въздух. Понякога правехме напоителни изкопи през най-горещата част от деня, което за мен беше страхотно извинение здравата да се намокря. Скачах в изкопа и стоях, докато дънките ми не прогизнеха от топлата, кална вода. Но в повечето случаи се връщахме в къщата, за да изпием по чаша студен чай. Дядо обичаше да пие чая си със здравословна доза захар, както го пият в Юга. Сядахме около кухненската маса и изпивахме по една-две чаши, като си говорехме какво се е случило сутринта, за плановете му да продаде малко добитък на търга или как смята да прекара следобеда.

Един ден късно през лятото на тринадесетата ми година, дядо и аз току-що бяхме влезли за нашия ритуал, когато той се изправи и тръгна към прозореца. Кухнята гледаше на юг и оттам се виждаха едно голямо поле с люцерна и пасището. Като повечето собственици на ранчо, дядо сам си отглеждаше сено за храна на добитъка и конете, за които се грижеше през зимата. Заставах до него на прозореца и видях как едно добиче е прескочило огражденията и е навлязло в люцерната. Спомних си как дядо ми е казал, че за една крава е опасно да се натъпче със свежа люцерна; тя набъбва в стомаха ѝ като втасващ хляб и би могла да предизвика разкъсване в една от нейните четири коремни кухини. Дядо очевидно беше раздразнен така. както само един каубой може да се раздразни на добитъка. Аз, от друга страна, бях развълнуван. Това означаваше приключение.

„Иди да оседлаеш Тони и изкарай оттам това добиче“, каза той, като се настани удобно в стола си и изхлузи ботушите си под стола пред него. Държанието му показваше, че няма да дойде с мен; всъщност той нямаше намерение да ходи никъде. Докато дядо си наливаше още една чаша чай, умът ми препускаше през подробностите, които трябваше да последват. Трябваше най-напред да хвана Тони, най-големия кон в ранчото. Страхувах се от Тони, но и двамата знаехме, че той е най-добрият в такива случаи. Трябваше да го оседлая самичък и да го подкарам, за да хвана онова добиче. Сам. След като премислих всичко това, усетих че съм се задържал прекалено дълго и е време да тръгвам. Когато ИЗЛЯЗОХ през задната веранда и се запътих към оградата за добитъка, усетих две неща и то силно; страх... и почит.

Повечето от нашите живото променящи моменти са осъзнати като такива по-късно. Не бих могъл да ви кажа защо, но знаех, че съм прескочил някакъв праг в живота си като млад мъж. Дядо вярваше в мен и каквото и да

беше видял, което аз не виждах, фактът, че вярваше в мен ме караше и аз да си повярвам. През онзи ден хванах добичето... и нещо много повече.

ЖАДНИ ЗА ПОСВЕЩАВАНЕ

Един мъж има нужда да знае своето име. Нуждае се да знае, че го бива. Нямам предвид „да знае“ в модернистичен, рационалистичен смисъл. Нямам предвид през мозъка ти да е минала някаква мисъл и ти да си се съгласил с нея интелектуално по начина, по които знаеш за битката при Ватерло или за озоновия слой - така, както повечето хора "познават" Бога или истините на християнството. Имам предвид дълбоко познаване, онзи вид знание, който получаваш, когато си бил там, влязъл си и си преживял лично по незабравим начин. Начинът, по който „Адам позна своята съпруга“ и тя роди дете. Адам не знаеше за Ева, той я познаваше интимно, чрез реално преживяване на много дълбоко ниво. Съществува знание *за* и познаване *на*. Що се отнася до нашия въпрос, ние се нуждаем от второто.

Във филма *Гладиатор*, в който действието се развива през втори век сл. Хр., героят е войн от Испания на име Максимус. Той е командирът на римските армии, генерал, обичан от своите мъже и от стария император Марк Аврелий. Непочтеният син на императора, Комедии, разбира за намерението на баща си да направи Максимус император на негово място, но преди Марк да може да произнесе името на своя наследник, Комедии удушават баща си. Той осъжда Максимус на незабавна екзекуция, а съпругата и сина му - на разпятие и изгаряне. Максимус успява да избяга, но твърде късно, за да спаси семейството си. Пленен от търговци на роби, той е продаден като гладиатор. Подобна съдба обикновено означава смъртно наказание, но това е Максимус, храбър боец. Той не само оцелява; той става шампион. В крайна сметка е отведен в Рим, за да излезе на арената в Колизеума пред император Комедии (който, разбира се, вярва, че Максимус отдавна е мъртъв). След невероятна проява на мъжество и зашеметяващ успех, императорът слиза на арената, за да се срещне с храбрия гладиатор, чиято идентичност остава скрита зад шлема му.

Комодий: *Спавата* ти е напълно заслужена, испанецо. Не ми се вярва някога да си имал равен... Защо героят не разкрие себе си и не ни каже истинското си име? (Максимус запазва мълчание). Имаш си име, нали?

Максимус: Името ми е Гладиатор. (Обръща се и си тръгва).

Комодий: Как се осмеляваш да ми обръщаш гръб?! Робе! Ще свалиш шлема си и ще ми кажеш своето име.

Максимус: (Бавно, много бавно повдига шлема си и се обръща с лице към своя враг).

Името ми е Максимус Десимус Мередиус,
командир на Армиите на Севера,
Генерал на легионите на Феликс;
лоялен слуга на истинския император, Марк Аврелий;
баща на един убит син;
съпруг на убитата съпруга;
и ще получа възмездие в този живот или в следващия.

Отговорът му се надига като мощна вълна, нарастваща по размери и сила, преди да се разбие в брега. Къде отива един мъж, за да научи подобен отговор - да научи истинското си име - име, което никога не може да му бъде отнето? Това дълбоко сърдечно познание идва единствено чрез процес на *посвещаване*. Трябва да знаеш от къде си дошъл; трябва да си преминал през редица изпитания; трябва да си изминал дълъг път; и трябва да си се изправил пред своя враг. Но както един млад мъж наскоро ми се оплака: "Християнин съм от петгодишна възраст - никой никога не ми е показвал какво означава да бъда истински мъж." Сега той е изгубен. Обикалял из страната, за да бъде с приятелката си, но тя го зарязала, защото не знаел кой е всъщност и за какво е тук. Има безброй много други като него, свят пълен с такива мъже - свят пълен с непосветени мъже.

На Църквата ѝ се ще да вярва, че тя ги посвещава, но не е така. В какво Църквата въвежда един мъж? Какъв го призовава да бъде? Морален. Това е окайващо недостатъчно. Моралността е добро нещо, но въпросът никога не е в моралността. Павел казва, че Законът се дава като учител на детето, но не на сина. Синът взема ключовете за колата и отива с бащата на някоя опасна мисия. Поразен съм от мъчителната сцена в края на Гражданската война, точно след Апоматокс, когато Генерал Робърт И. Лий се предава на Генерал Юлайсис С. Грант. В продължение на пет години Лий е предвождал Армията на Северна Вирджиния през някои от най-ужасните изпитания, които мъжете някога са преживявали. Човек би си помислил, че те биха се радвали всичко да приключи. Но мъжете на Лий са увиснали по поводите на коня му и са го молели да не тръгва молели са го за още един шанс „да ударят тези Янки." Лий е бил като техен баща, дал е на тези мъже онова което повечето от тях никога не са имали преди - идентичност и място в една голяма история.

Всеки мъж се нуждае от някой като Робъртс И. Лий или като онзи бригаден генерал от 29-та: "Видяхте как се превзема къща. Разбирате ли? Знаете ли как да го направите сега?" „Да, сър." Нуждаем се като някой като моя дядо, който може дан ни научи как да „яхваме коня." Но Лий отдавна го няма, бригадните командири са рядкост, а дядо ми е мъртъв от много години. Къде да отидем? При най-учудващия източник.

КАК БОГ ПОСВЕЩАВА ЕДИН МЪЖ?

Преди известен брой години, в момент от моето пътуване, когато се чувствах по-изгубен от всякога, за чух една реч, изнесена от Гордън Долби, който току-що беше написал *Изцеляване на мъжката душа*. Той повдигна идеята, че независимо от миналото на мъжа и провала на собствения му баща да го посвети, Бог може да го поведе на пътешествие и да се погрижи за липсващото. В мен се надигна надежда, но аз я отхвърлих с цинизма, с който бях се научил да подтискам повечето неща в душата си. След няколко седмици или може би месеца, една сутрин бях слязъл на долния етаж, за да чета и да се моля. Както много пъти става в края на моето „тихо време“, аз отидох до прозореца и се загледах на изток, за да видя изгрева. Чух Исус да ми прошепва един въпрос: "Ще ми позволиш ли да те посветя?" Преди умът ми да може да преработи, да смели и да се усъмни в казаното, сърцето ми подскочи и каза *да*.

"Кой може да даде на един мъж това, собственото му име?" - пита Джордж МакДоналд. „Само Бог. Защото единствено Бог вижда какво представлява мъжа.“ Той разсъждава за бялото камъче, което Откровение включва сред наградите, отредени от Бог за този, който „победи“. На това камъче е написано ново име. То е „ново“, само защото не е същото като това, което светът ни е дал и определено се различава от името, получено при нараняването. Никой мъж няма да прочете на това камъче "маминото момче", "дебеланко" или „чайка“. Но новото име действително изобщо не е ново, когато разбереш, че то е твоето *истинско* име, това, което ти принадлежи, назоваващо - онова същество, което той е имал в ума си, когато е започнал да създава детето и което е пазел в мислите си през целия дълъг процес на сътворението" и изкуплението. Псалм 139 дава да се разбере, че ние сме били лично и уникално планирани и създадени, оформени в утробите на майките си от самия Бог. Той е имал някого предвид и този някой си има име.

Този някой също така е преживял ужасна атака, но Бог остава посветен на реализацията на същия този някой. Връчването на бялото камъче изяснява нещата - такова е неговото намерение. Историята на човешките взаимоотношения с Бога е разказ за това как Бог го призовава, повежда го на пътешествие и му дава неговото истинско име. Повечето от нас са си представяли как Бог стои на своя трон и само чака да повали някого с един удар, когато той се отклони. Не е така. Той създаде Адам за приключение, битка и красавица, той създаде нас за едно уникално място в неговата история и се е посветил да ни върне към първоначалния дизайн. И така. Бог призовава Аврам от Ур Халдейски към земя, която той никога не е виждал,

към границата, и по пътя Аврам получава ново име. Той става Авраам. Бог отвежда Яков чак в Месопотамия, за да научи неща, които никога не би могъл да научи, стоейки до майка си. Когато се завръща в града, той накуцва и вече има ново име.

Дори баща ти да си е свършил работата, той може да те заведе само до някъде. Идва момент, в който трябва да напуснеш всичко, което ти е познато и да се впуснеш в непознатото заедно с Бог. Савел беше мъж, който наистина смяташе, че е наясно с нещата и много харесваше оная част, която беше написал за себе си. Той беше героят на собственото си малко служение, „Савел отмъстителят“. След случилото се по пътя за Дамаск, той стана *Павел* и вместо да се върне към всичките си стари и познати пътища, той бе отведен в Арабия, за да се учи директно от Бога в продължение на три години и половина. Исус ни показва, че посвещаването може да стане, дори когато сме загубили своя баща или дядо си. Той е синът на дърводелеца, което означава, че Йосиф беше в състояние да му помага в началото на неговото пътешествие. Но когато се срещаме с младия мъж Исус, Йосиф е извън картината. Исус има нов учител - истинския му Баща - и от него той трябва да научи кой е в действителност и какво има в него.

Посвещението включва пътешествие и поредица от изпити, чрез които откриваме истинското си име и нашето място в историята. Книгата на Робърт Руарк *Старецът и момчето* е класически пример за този вид взаимоотношения. Има едно момче, което има нужда от много уроци и един старец, който притежава голяма мъдрост. Но посвещаването не става на училищния чин; то се случва *на полето*, където простичките уроци за земята, животните и сезоните прерастват в важни уроци за живота, човешката същност и Бога. Чрез всеки изпит идва *откровение*. Момчето трябва да държи очите си отворени и да задава правилните въпроси. Ловът на пъдпъдъци ти помага да разбереш себе си: „Те са изключително бързи и всеки път, когато се изправиш срещу тях, ти научаваш нещо за себе си.“

Много от нас дълго време неправилно са тълкували живота и онова, което Бог прави. „Мисля си, че просто се опитвам да накарам Бог да улесни живота ми“, призна един мой клиент, но това би могло да се каже за повечето от нас. Задаваме погрешните въпроси. Повечето от нас питат: "Боже, защо позволи това да ми се случи?" Или: "Боже, защо просто не... (попълнете празното място - ми помогнеш да успея, не усмириш децата ми, оправиш брака ми - вие знаете къде е болното ви място). Но за да тръгнете на пътешествие за посвещаване заедно с Бога, се нуждаете от нови въпроси : Какво се опитваш да ме научиш с това? Какви струни в сърцето ми се опитваш да докоснеш? Какво искаш да видя? От какво искаш да се освободя? В интерес на истината. Бог доста дълго се е опитвал да ви посвети.

Проблемът е бил във вашето неправилно отношение към раната и начинът, по който сте устроили живота си след това.

ПРЕЗРЕНИЕ КЪМ РАНАТА

„Като момчета, мъжете са били учени отново и отново, че рана, която боли е срамна“, отбелязва Блаи. "Рана, която ти пречи да продължиш да играеш е момичешка рана. Истинският мъж продължава да ходи със стиснати зъби." Подобно на човек, който си е счупил крака по време на маратон, но продължава състезанието, дори ако трябва да пълзи, без да пророни дума. Ето заради такова неправилно разбиране, за повечето от нас нашата рана е невероятен източник на срам. Един мъж не бива да бъде нараняван; той определено не би трябвало да допуска това да му влияе. Гледали сме твърде много филми, в които добрият взема една стрела, просто я счупва и продължава да се бие или може би е прострелян, но все пак успява до пробяга през каньона и да хване лошите. Затова повечето мъже се отнасят пренебрежително към своята рана. "Голяма работа. Много хора са наранявани, когато са млади. Добре съм." Цар Давид (който никак не е слаб противник) изобщо не реагира така. „Аз съм беден и нуждаещ се“, изповядва той открито, „и сърцето ми е наранено вътре в мен" (Псалм 109:22).

Или може би ще признаят, че се е случило, но ще отрекат, че това е било рана, защото са си го заслужавали. След дълги месеци на съветване относно неговата рана, неговия обет и това как е невъзможно да получи Отговора от жените, аз зададох на Дейв един прост въпрос: "Какво би те убедило, че си мъж?" „Нищо“, каза той. „Нищо не може да ме убеди." Седяхме в мълчание, а по бузите ми се стичаха сълзи. „Примирил си се с раната, нали, Дейв? Приел си посланието ѝ за окончателно. Мислиш си, че баща ти е бил прав за теб." „Да“, каза той съвсем безизразно. Прибрах се у дома и плаках - за Дейв и за толкова много други мъже, които познавам, както и за себе си, понеже осъзнах, че аз също съм се примирил с раната си и оттогава насам просто съм се опитвал да се справя с живота. Преглъщаш го, както се казва. Единственото по-трагично нещо от самата трагедия е начинът, по който реагираме на нея.

Бог безрезервно ви се е посветил - за възстановяването и освобождаването на мъжкото ви сърце. Но рана, която остава непризната и непочистена, не може да заздравее. Рана, с която сте се примирили, не може да заздравее. Рана, която смятате, че сте заслужили, не може да заздравее. Ето защо Бренан Манинг казва: "Духовният живот започва с приемането на нашето наранено аз." Нима? Как е възможно? Причината е проста: „Онова,

което се отрича, не може да бъде изцелено." Но вижте, проблемът е точно в това. Повечето мъже не признават за раните си - не признават, че се случило, не признават, че е боляло и със сигурност не признават, че това определя днешния им начин на живот. И така, Божието намерение за мъжа трябва да бъде прокарано много умело; по начин, който изглежда много странен и дори жесток.

Той ще ни нарани на същото място, където сме били наранени преди.

РАЗОБЛИЧАВАНЕ НА ФАЛШИВОТО АЗ

От позицията на нашето нараняване, ние си изграждаме едно фалшиво аз. Намираме няколко дарби, които действат за нас и се опитваме да живеем чрез тях. Стюарт открил, че е добър в математиката и в научните дисциплини. Затворил сърцето си и концентрирал цялата си енергия в усъвършенстване на своята персона а ла "Спок." Там, в академията, бил на сигурно място; радвал се на признание и награди. Алекс бил добър в спортовете и във всичко, касаещо мъжкарския имидж; той се превърнал в животно, ядящо стъкло. Стан станал най-милото момче, което бихте могли да си представите. „В историята на моя живот", признава той, „искам на мен на гледат като на милото момче." Аз се превърнах в непоправим перфекционист; там, в моя перфекционизъм, откривах сигурност и признание. „Когато бях на осем", признава Бренан Манинг, „измамникът, или фалшивото аз, се роди като защита срещу болката. Измамникът шептеше вътре в мен: "Бренан, никога вече не бъди себе си, защото никой не те харесва такъв, какъвто си. Приеми ново аз, на което всички ще се възхищават и никой няма да познава." Обърнете внимание на ключовата фраза: "като защита срещу болката", като начин на самосъхранение. Измамникът е нашият план за спасение.

И така, Бог трябва да отмахне всички тези неща. Това често става в началото на нашето пътешествие за посвещаване. Той осуетява нашия спасителен план; разклаща фалшивото аз. В предишната глава ви разказах за плана на Брад за себе-изкупление: той искаше да принадлежи на „вътрешната група". Макар тя да го предаваше отново и отново, съкрушавайки сърцето му, той не я оставяше. Просто смяташе, че се е разминал с целта си; само ако намереше *правилната* група планът му щеше да проработи. Трудно е да се откажем от собствения си план за изкупление; той се прилепва за сърцата ни като октопод. И така, какво Бог направи за Брад? Отмахна всичко. Бог доведе Брад до момент, в който той си мислеше, че е намерил групата, а после не му позволи да се задържи в нея. Брад ми написа писмо, в което описваше през какво минава:

Бог отмахна всичко това, лиши ме от всички неща, които използвах, за да предизвикам възхита у хората. Знаех какво цели. Постави ме на място, където моите най-дълбоки сърдечни рани и стрели - и грях - излязоха наяве. Докато плачех, в съзнанието ми изплуваха всички картини за онова, което бях мечтал да бъда - говорител, съветник в група - и като че ли Исус поиска от мен да се откажа от тях. Онова, което се надигна в сърцето ми беше учудващо - невероятен страх. А после си представих как това е краят. Вътре в мен се оформи едно изречение: "Ти искаш да умра! Ако се откажа от тези неща, никога няма да принадлежа някъде и да бъда някой. Ти искаш от мен да умра." Това беше моята надежда за спасение.

Защо Бог би направил нещо толкова жестоко? Защо би направил нещо толкова ужасно, което да засегне най-дълбоката ни рана? Исус ни предупреждава, че **който иска да спаси живота си, ще го изгуби** (Лука 9:24). Тук Христос не използва думата *биос*; той не говори за нашия физически живот. Пасажът не се отнася за това да се опитваш да си спасиш кожата, избягвайки мъченичество или нещо подобно. Думата, която Христос използва за „живот“ е психе - думата за нашата душа, за вътрешното ни аз, за сърцето ни. Той казва, че нещата, които правим, за да спасим нашата *психе*, нашето аз, онези планове за спасение и защита на вътрешния ни живот - са нещата, които всъщност ни погубват. **Има път, който се вижда прав на човека, но краят му води към смъртта**, казва Притчи 16:25. фалшивото аз, нашият план за изкупление ни се вижда правилен. Той ни спасява от болката и ни осигурява "малко любов и възхита. Но фалшивото аз е лъжа; целият план е изграден върху неискреност. Това е смъртоносна уловка. Бог ни обича твърде много, за да не остави там. Затова той осуетява намеренията ни по много, много различни начини.

За да накара човека да се върне към раната си, така че той да може да я изцели и да започне да освобождава истинското аз, Бог разобличава фалшивото аз. Той ще отнеме всичко, на което сте се облягали, за да вдъхне във вас живот. Във филма *Геният Робърт Редфорд* е бейзболен играч на име Рой Хобс. навярно най-надареният бейзболен играч, който можете да си представите. Той е момчето чудо в гимназията, самороден талант, който пробива в големите лиги. Но мечтите му за професионална кариера са провалени, когато Хобс е несправедливо хвърлен в затвора за убийство. Години по-късно, вече като по-възрастен, Хобс получава втори шанс. Той е приет в Ню Йоркските Рицари - най-лошият отбор в лигата. Но благодарение на невероятната си дарба, запазила се през годините, Хобс извежда Рицарите от опашката до финалния мач за Националната лига. Той сплотява отбора, става центъра на техните надежди и мечти.

Кулминацията във филма е играта за шампионата. Резултатът е Питсбург 2, Рицарите 0. Рицарите имат 2 аута; има човек на първа и на трета позиция, когато Хобс пристъпва към мястото на батсмана. Той е единственият им шанс; това е неговият момент. Има нещо, което трябва да знаете, нещо от изключителна важност за историята. Още от ученическите си години Хобс играе с бухалка, която си е изработил сам от сърцевината на едно дърво, повалено от светкавица в предния му двор. На бухалката е врязана светкавица и думите "дете чудо". Тази бухалка е символът на неговото величие, на неговата надареност. Той никога не е играл с друга. Стискайки здраво „дете чудо“ Хобс тръгва към мястото на батсмана. Той пропуска първия удар; вторият удар е несполучлив и топката отива твърде нагоре и назад. Неговият трети удар е стабилен, по първата базова линия; прилича на хоум ран, но също се оказва неуспешен. Когато се връща на изходната си позиция, той вижда бухалката си лежаща на земята... на парчета. Строшила се е при този последен удар.

Това е критичният момент в живота на един мъж, когато всичко, на което е разчитал започва да се разпада, когато златната му бухалка се стане на парчета. Загубва инвестициите си; вече е излишен за компанията си; църквата го пропъжда; повален е от болест; съпругата му си тръгва; открива, че дъщеря му е бременна. Как ще постъпи? Дали ще остане в играта? Или ще се скрие в землянката? Дали, както повечето мъже, ще прави отчаяни опити да поправи нещата? Истинският изпит за един мъж, началото на неговото изкупване, всъщност започва, когато той вече не може да разчита на онова, което е използвал през целия си живот. *Истинското пътешествие започва, когато фалшивото аз се провали.* Сякаш минава цяла вечност докато Хобс стои там и държи счупените парчета, преценявай-ки загубата. Бухалката не може да се поправи. Тогава казва на момчето, отговарящо за бухалките: "Избери ми един победител, Боби." Той остава в играта и прави печеливш хоум ран.

Бог ще отнеме и нашата „бухалка“. Той ще направи нещо, за да разобличи фалшивото аз. Стюарт „спаси“ себе си, като остана без емоции. Миналата година жена му го напусна. Беше ѝ писнало от тяхното двуизмерно съществуване; коя жена иска да бъде омъжена за Спок? Наскоро Алекс преживя поредица от пристъпи на паника, които го направиха почти неспособен да излиза от дома си. Цялата мъжкарска структура се разпадна. В началото никой не можеше да повярва; Алекс не можеше да повярва. Той беше непобедим, най-силният мъж, който някога сте срещали. Но всичко това бе защитна стена срещу раната. Не е задължително нашата загуба да бъде нещо толкова драматично. Една прекрасна сутрин мъжът може просто да се събуди и да открие, че е изгубен, изгубен така. както Данте описва себе

си: "В средата на моя житейски път аз се събудих в една мрачна гора, където истинският път беше напълно изгубен." Това беше повратният момент в моя живот.

Като млад мъж, отидох във Вашингтон, окръг Колумбия, за да се опитам да постигна нещо, да докажа нещо, да постигна стабилност. Страхното беше, че успях. Изявявайки се, моята надареност се обърна срещу мен. Бях признат и възнаграден. Но цялото преживяване наподобяваше по-скоро борба за оцеляване - не произтичаше от някакъв дълбок център, но беше нещо, което трябваше да доказвам да преодолявам, да догонвам. Както Манинг казва за своя измамник: "Учех здраво, получавах отлични бележки, спечелих стипендия в гимназията, но всеки миг бях преследван от ужаса на изоставянето и на усещането, че никой не го е грижа за мен." След като изминаха две години, една сутрин се събудих и разбрах, че мразя живота си.

*Колко много помощи предлагаш на онези,
които биха се научили!*

*На някои горчива болка, на други - сърце съкрушено
На други - немощ по-лоша от всеки тежък удар; На някои - мисли
натрапчиви, страхове и терзания;*

*Людост на някои; на други стрела устремена
на смърт ужасна все още дебнеща щом обърнат се,
На някои глад, който все по-ненаситен е.*

*На някои даваш безпокойство дълбоко - презрение
към всичко, което са или виждат на тази земя;
Поглед вторачен в тъмната нощ и светлото утро,
като в земя на празнота и нищета;*

*На някои - скръб горчива; на други - жилото
на любов несподелена - на изоставяне мъчително;
На някои - сърце безчувствено,
о, най-лошото от всичко!*

*Пратениците на Сатана желаят да рушат,
но те довеждат - тласкайки душата
от фалша към предаността -
до помирителя, до истинския,
в когото само съчетават се би било и е.*

(Джордж МакДоналд, Дневникът на една стара душа)

Това е много опасен момент, когато Бог сякаш е срещу всичко, което е означавало живот за нас. Сатана чака сгоден случай и бърза да обвинява Бог в сърцата ни. *Виждаш ли, казва той, Бог ти е сърдит. Той те разочарова. Ако те обичаше, щеше да направи нещата по-лесни. Той не ти мисли доброто, знаеш го.* Врагът винаги ни изкушава да вземем нещата в свои

ръце, да си възвърнем и да изградим отново фалшивото аз. Не бива да забравяме, че Бог е мотивиран от любов, когато разобличава нашия измамник. Както ни напомня Евреи, Бог дисциплинира синовете и затова не бива да се обезсърчаваме (12:5-6).

Бог осуетява нашите планове, за да ни спаси. Смятаме, че това ще ни унищожи, но става точно обратното - ние трябва да бъдем спасени от онова, което истински може да ни унищожи. Ако искаме да тръгнем с него на нашето пътешествие за посвещаване в мъжественост, трябва да се отдалечим от фалшивото аз - да го отхвърлим, да се откажем от него доброволно. Изглежда ти налудничаво; чувстваш се безкрайно уязвим - Брад престана да си търси група. Стюарт започна да отваря сърцето си за емоции, за взаимоотношения, за всичко, което е бил заровил толкова отдавна. Алекс престана „да яде стъкло“, отказа се от мъжкарските истории, за да се изправи пред онова, пред което никога не се бе изправял вътре в себе си. Аз загърбих перфекционизма, напуснах Вашингтон и тръгнах да търся сърцето си. Ние просто приемаме поканата да оставим всичко, на което сме разчитали и дръзваме да последваме Бога. Можем да изберем да го направим сами или да изчакаме Бог да го предизвика.

Ако нямате представа какво може да е вашето фалшиво аз, то добре ще е като начало да попитате онези, с които живеете и с които работите: "Как ти въздействам? Какво е да живееш (или да работиш) с човек като мен? Какво не се чувстваш свободен да споделиш с мен?" Ако никога, никога не си смеел да кажеш нещо по време на събирания, понеже си се страхувал да не се изложиш, значи е време да си отвориш устата. Ако винаги си бил доминираща личност на събиранията, понеже водещата позиция определя твоето самочувствие, по-добре да млъкнеш за известно време. Ако си се отдавал на спортуване, понеже си се чувствал най-пълноценен там, навярно е време да си дадеш почивка и да останеш в къщи със семейството си. Ако никога не си спортувал с другите мъже, то значи е време да отидеш в гимнастическия салон и да вкарваш малко кошове. С други думи, трябва да се изправиш лице в лице със страховете си. Да махнеш смокиновото листо, да престанеш да се криеш. Колко дълго? По-дълго, отколкото ти се иска; достатъчно дълго, за да изкристализират дълбоките неща и раната да излезе на повърхността.

Загубата на фалшивото аз е болезнена; въпреки че е маска, ние сме я носили години наред и когато я свалим се чувстваме така, сякаш сме загубили близък приятел. Под маската са цялата болка и страх, от които сме бягали и от които сме се криели. Излизането на всичко това на повърхността може да ни раздруса като земетресение. Брад имаше чувството, че ще умре; възможно е вие да преживеете същото. Или може да се почувствате като

Анди Галахорн, който е написал песента „Железни решетки“ от Old Hat (с 1997 от Анди Галахорн):

*Такова е усещането на дъното на отчаянието,
когато къщата, която съм градил се срутва.*

*Такова е усещането, когато знам, че мъжът,
който казвам, че съм*

не е мъжът, който съм, щом остана сам.

Но това не е края на пътя, просто е едно начало.

Тръгнал си да търсиш свобода, изцеление и автентичност.

Чуйте следващата част от песента на Анди:

Такова е усещането отново да се съживя

и да започна да се боря за контрол.

Такова е усещането да допусна свободата в себе си

и да разчупя веригите, поробващи душата ми.

ПОДМИНАВАНЕ НА ЖЕНАТА

Когато се отдалечим от фалшивото аз, ще се чувстваме уязвими и незащитени. Огромно ще бъде изкушението да се обърнем към нашите утешители за известно облекчение, онези места, където сме намирали успокоение и спокойствие. Понеже толкова много от нас са търсели утвърждаване на своята мъжественост при жената, ние трябва да подминем и нея. *Не искам да кажа, че трябва да напуснете съпругите си.* Имам предвид да престанете да търсите сигурност в нея, да престанете да очаквате тя да ви измъкне, да престанете да се опитвате да получите вашия отговор от нея. Това може да означава разочарование за някои съпруги. Ако си бил пасивен мъж и послушно си подскачал около жена си години наред, без никога да разклатиш нейната лодка, то значи е време да го сториш. Изрепчи й се; накарай я да ти се ядоса. А за по-грубите мъже (като тук включвам свръх амбициозните), това означава *да престанете да я тормозите.* Освобождавайки я като обект на вашия гняв, вие я освобождавате като тази, която би трябвало да ви направи мъж. Покаяние за един необуздан мъж означава той да стане *мил*. И двата типа все лак стигат до жената. Покаянието зависи от това какъв е бил подходът ви към нея.

Но аз съм съветвал много млади мъже да скъсат с жената, с която се срещат, защото са я превърнали в свой живот. Тя е била слънцето в неговата вселена, около което той се е въртял. Един мъже се нуждае от орбита много по-голяма от жената. Той има нужда от мисия, от цел в живота, има нужда да знае своето име. Едва тогава е готов за жената, защото едва тогава има нещо, в което да я въведе. Мой приятел ми каза, че в африканското племе

Масаи един мъж не може да ухажва една жена, преди да е убил лъв. Такива са техните изразни средства, докато не бъдат посветени. Виждам съм твърде много млади мъже да проявяват емоционална безотговорност към младите момичета. Той е преследва не за да ѝ предложи силата си, но за да пие от нейната красота, да бъде подкрепян от нея и да се чувства като мъж. Те водят дълбоки, интимни разговори. Но той не се обвързва; *не е в състояние да се обвърже*. Това е много нечестно спрямо младата дама. След година на подобни взаимоотношения една моя скъпа приятелка ми каза: "Никога не се чувствах сигурна какво означавам за него."

Когато усетим привличането към златокосата жена, трябва да сме сигурни, че става нещо по-дълбоко. Както казва Блай:

Какво значи някой мъж да се влюби в някое сияещо лице в другия край на стаята? Може да означава, че му предстои душевна работа. Въпросът е в неговата душа. Вместо да преследва жената и да се опитва да бъде насаме с нея.. самият той има нужда да се усамоти навярно в някоя планинска хижа, в продължение на три месеца, да пише поезия, да кара кану надолу по реката и да мечтае. Това би спестило на някои жени доста неприятности. (Железният Джон)

Отново ще повторя, че това не е позволение за развод. Един мъж, който се е оженил за някоя жена, е дал тържествен обет; той никога не може да изцели своята рана, като нанесе друга на съществото, което е обещал да обича. Понякога тя го напуска; това е съвсем друга история. Твърде много мъже се втурват след нея, умолявайки я да не си тръгва. Ако се налага тя да си тръгне, вероятно от вас се изисква определена работа върху душата. Онова, което искам да кажа е, че мъжкото пътешествие винаги отвежда мъжа *надалеч от жената*, за да може той да се завърне при нея вече открит отговора на своя въпрос. Мъжът не отива при жената, за да намери сила; той отива при нея, за да ѝ *предложи сила*. Не ти е нужна жена, за да станеш велик мъж и като велик мъж, ти не се нуждаеш от жена. Както е казал Августин: "Нека душата ми да те възхвалява за всички тези красоти, но нека да не се привързва към тях чрез уловката на любовта", уловката на пристрастяването, защото сме отвеждали душата си пред нея за утвърждаване.

Но съществува нещо още по-дълбоко от нашия въпрос. Какво още търсим от Жената със Златната коса? Каква болка се опитваме да уталожим с нея? Милост, утеха, красота, екстаз - с една дума, *Бог*. Говоря сериозно. Онова, което търсим е Бог.

Имаше време, когато Адам пиеше дълбоко от източника на всяка Любов. Той - нашият пръв баща и първообраз - живееше в непрекъснато общение с най-пленителният, красив и опияняващ Източник на живот във вселената. Адам и Бог. Действително за мъжа не беше добре да бъде сам и

Бог, в своето смирение, ни даде Ева и ни позволи да се нуждаем и от нея. Но нещо се случи при грехопадението; нещо се *промени*. Ева зае мястото на Бога в живота на мъжа. Нека да обясня.

Адам не беше измамен от змията. Знаехте ли го? Павел го пояснява в 1 Тимотей 2:14 - Адам не се провали, защото беше измамен. Неговият грях беше по-различен; в известен смисъл той беше по-сериозен, понеже Адам го извърши с отворени очи. Не знаем колко дълго е продължил, но в Едем имаше момент, в който Ева бе паднала, но не и Адам; тя беше яла, но той все още имаше избор. Вярвам, че в сърцето му се е случило нещо такова; Изгубих своята *езер кенегдо*, моята душевна спътница, най-важният другар, който някога съм познавал. Не знам какъв ще бъде животът, но не мога да живея без нея.

Адам избра Ева пред Бога.

Ако смятате, че преувеличавам, само се огледайте. Вгледайте се в изкуството, поезията, музиката, драмата - посветени все на красивата жена. Вслушайте се в езика, който мъжете използват, за да я опишат. Обърнете внимание на мощното обсебване. Как другояче да наречем това, освен *поклонение*? Мъжете идват на света без Бог, който беше нашата най-дълбока радост, нашият екстаз. Скърбящи, без да знаем за какво, ние срещаме Евините дъщери и нас е свършено. Тя е най-близкото същество, което сме познавали, върхът на творението, самото олицетворение на Божията красота, мистерия, нежност и привлекателност. И онова, което ни тегли към нея е не само нашият копнеж по Ева, но и копнежът ни по Бога. Мъж без своята истинска любов, своя живот, своя Бог, ще намери нещо друго. Какъв по-добър заместител от Евините дъщери? Нищо друго в творението не ни е толкова близко.

На един младеж, който след осми клас постоянно е имал приятелки, аз дадох съвет да поспре за малко, да отмени всичките си срещи за една година. Ако бяхте видели изражението на лицето му, бихте си помислили, че съм му казал да си отреже ръката... или нещо по-лошо. Виждате ли за какво става въпрос? Обърнете внимание, че борбата с порнографията или мастурбацията е най-трудна, когато си самотен, сломен или копнееш за утеха по някакъв друг начин. Колкото повече се доближаваш до раната, това става по-интензивно. Копнежът болката да си отиде и притегателната сила на други средства за успокоение може да изглеждат непреодолими. Наблюдавал съм го при много мъже. Знаем и по себе си. Но ако това е водата, за която наистина жадуваш, защо тогава оставаш жаден, след като си пил от нея? Това е погрешният кладенец. Трябва да обърнем в обратна посока Адамовия избор; трябва да изберем Бог пред Ева. Трябва да отидем с болката си при него. Защото само в Бог ще намерим изцеление за раната си.

ГЛАВА СЕДМА

ИЗЦЕЛЯВАНЕ НА РАНАТА

Десперадо, защо не дойдеш на себе си? Вече твърде дълго прескачаш оградите. Костелив орех си, но аз знам, че имаш своите обяснения... По-добре позволи на някого да те обича, преди да е твърде късно.

Орлите, „Десперадо“
(1973 г, от Глен Фрай и Дон Хенли)

Задачата на изцелението е да уважаваш себе си като човешко същество, нищо повече, нито по-малко.

Уендел Бери

Най-дълбокото желание на нашите сърца е единство с Бога. Бог ни е създал за единство със Себе Си: Това е първоначалната цел за нашия живот.

Бренан Манинг

Мисля, че съм оставил погрешно впечатление за живота си с моите синове. Катеренето по скали, карането на кану, борбата, нашият стремеж към опасности и разрушение - бихте останали с впечатлението, че сме някаква военна академия, свързана с тайните части. Затова ми позволете да ви кажа кое е любимото ми събитие за деня. То се случва късно вечер, когато дойде време за лягане, след като момчетата са си измили зъбите и сме си казали семейните молитви. Докато ги завивам, някое от тях все ще запи та: "Татко, може ли да се гушкаме тази вечер?" Време то за гушкане е, когато аз се мушвам до тях на легло което действително е твърде тясно за двама ни - и точ но това е целта, да бъдем съвсем близо - и там, в тъмното, просто си говорим. Обикновено започваме да се смеем, а после трябва да шепнем, понеже останалите ни молят „да намалим звука". Понякога ни избива на гъделичкане, а друг път те се отпускат да задават сериозни въпроси за живота. Но каквото и да се случва, най-важното е онова, което става под повърхността: интимност, близост, връзка.

Да, моите момчета искат да ги повеждам към приключения и обичат да мерят силите си с мен. Но всичко това се случва в контекста на една интимна връзка на любов, която никакви думи не биха могли да изразят Онова, което те искат повече от всичко, онова, което аз обичам да им предлагам повече от всичко, е близко душевно единство. Както е казал Том Уолф:

В моите очи най-дълбокото търсене в живота, нещото, което по един или друг начин беше централно за всички живи, беше стремежът на мъжа да намери баща, не просто баща по плът, не просто изгубения баща от своята младост, но образа на сила и мъдрост, външни спрямо неговата нужда и превъзхождащи неговия глад, с които вярването и силата на собствения му живот биха могли да се съединят. („Историята на един Роман")

ИЗТОЧНИКЪТ НА ИСТИНСКА СИЛА

Мъжете вкупом са объркани от своята празнота и нараненост; за повечето от нас това е огромен източник на срам, както съм казвал. Но не бива да е така. От самото начало, още преди Падението и посегателството, за нас бе предвидено да водим крайно зависимо съществуване. Да вземем за пример лозата и пръчките, за които ни говори Христос. Вие сте пръчките, аз съм лозата. От Мен вие черпите своя живот; така бе предвидено да бъде. Понататък Той дори казва: **Отделени от Мен, не можете да сторите нищо** (Йоан 15:5). Той не ни се кара, не ни се присмива, даже не казва това с въздишка, като дълбоко в Себе си се надява: *Така ми се ще най-после да се стегнат и да престанат да се нуждаят от Мен толкова много.* Нищо подобно. Ние

сме *направени да* зависим от Бога; направени сме за единство с Него и няма друг начин животът ни да се подреди. К.С. Луис пише: "Колата е направена, за да се задвижва с бензин и нищо друго не би я подкарало както трябва. Бог е създал човешката машина да се задвижва от самия Него. Сам Той е горивото, което нашите духове са устроени да горят, или храната, с която духовете ни са устроени да се хранят. Няма друга."

Ето къде нашият грях и нашата култура са се съюзили, за да ни държат в плен и съкрушеност, за да пречат на изцелението на раната ни. Нашият грях е онова упорито нещо вътре в нас, което иска, повече от всичко друго, да бъдем независими. Част от нас здраво се е вкопчила в начин на живот, при който не се налага да зависим от никого - особено от Бога. Тогава се намесва културата с герои като Джон Уейн и Джеймс Бонд и всички останали „истински мъже“, приличащи си единствено по това, че са *самотници* и не се нуждаят от никого. Дълбоко в сърцата си започваме да вярваме, че да се нуждаеш от някого за каквото и да било е един вид слабост. Ето защо един мъж за нищо на света не би спрял, за да потърси упътване. За мен се носи такава слава. Знаем как да стигна до там; сам ще се оправя благодаря. Само когато съм напълно, окончателно и изцяло изгубен, правя отбивка и търся помощ, при което се чувствам страшно неловко.

За Исус това е съвсем чуждо. Мъжът, който без колебание засичаше лицемерите и им казваше всичко в лицето, Този, който прогони „стотина мъже, размахвайки камшик от върви“, Господарят на вятъра и на морето, живееше в крайна зависимост от Своя Отец. **Уверявам ви, Синът не може да върши нищо от Себе Си. Върши само онова, което вижда Отец да прави; Аз живея чрез силата на живия Отец, Който Ме изпрати. Думите, които говоря, не са Мои, но Моят Отец, Който живее в Мен, извършва делото Си чрез Мен.** За Христос това не е източник на объркване; точно обратното. Той се хвали за връзката Си с Отец. С радост казва на всеки, който би послушал: „Отец и Аз сме едно“ (Йоан 5:19; 6:57; 14:10; 10:30, Живата Библия).

Защо това е важно? Защото познавам толкова много мъже, които живеят в дълбоко неразбиране относно християнството. Те гледат на него като на „втори шанс“ да сложат в ред делата си. Било им е простено, сега те считат, че най-важната им работа е да се заловят с програмата си. Опитват се да завършат маратона със счупен крак. Но само помислете: Ще си спомните, че мъжествеността е нещо съществено, което се предава от бащата на сина. Това е картина, както толкова много неща в живота, на една по-дълбока реалност. *Истинската същина* на силата се предава към нас от Бог чрез *нашето единение с Него*. Обърнете внимание каква дълбока и жизнено важна част от живота на цар Давид е това. Имайки предвид, че Давид е

истински мъж. и несъмнено - воин, чуйте как той описва взаимоотношенията си с Бога в Псалми:

Любя Те, Господи, сило моя! (Псалм 18:1).

Но Ти, Господи, да не се отдалечиш;

Ти, сило моя, побързай да ми помогнеш (Псалм 22:19).

**О, Сило моя, на Тебе ще се надявам,
защото Бог ми е крепост** (Псалм 59:9).

Позволявам си да кажа, че Давид би могъл да рискува да се оприличи на Джон Уейн и Джеймс Бонд всеки ден; но този истински мъж не се срамува да признае отчаяната си зависимост от Бога. Знаем, че ни е отредено да бъдем олицетворение на сила, знаем, че не сме онова, за което сме създадени, и затова считаме своето съкрушаване за източник на срам. Когато наскоро разговаряхме за раната на Дейв и как трябва да влезе в нея, за да получи изцеление, той възрази: "Изобщо не ми се мисли за това." Типично за мъжете е да реагират твърде рязко относно болните си места. Мнозина споделят усещането за момчето в себе си - нещо, което ненавиждат. *Престани да бъдеш такова бебе*, нареждат те сами на себе си. Но не така се чувства Бог. Той е гневен заради онова, което ви се е случило. **Би било по-добре да бъде хвърлен в морето с голям воденичен камък вързан около врата му, отколкото да понесе наказанието, отредено за нараняването на един от тези малките** (Лука 17:2, Живата Библия). Само помислете как бихте се чувствали, ако раните, които са ви били нанесени, ударите, които сте получили, бяха насочени към някое момче, което обичате - сина ви, да речем. Бихте ли го обвинили за това? Бихте ли го презирали, че не е успял да го надживее? Не. Бихте изпитали състрадание. Както пише Джерард Манли Хопкинс:

Собственото ми сърце ми даде да го желя повече; даде ми оттук нататък да живея с по-голям оснижхождение към жалкото си „аз“.

Във филма *Добрият Уил Хънтинг* има една много красива картина за това какво може да се случи, когато един мъж осъзнае, че е „притежавал“ своята рана, и открие, че това не е необходимо. Уил Хънтинг (в лицето на актьора Мат Деймън) е блестящ млад мъж, гений, който работи като портиер и живее в един от трудните квартали на града. Никой не знае за неговата дарба, понеже той я крие зад едно фалшиво „аз“ на „трудно дете, кривнало от пътя“. Той е буен мъж. Това фалшиво „аз“ е било причинено от рана, нанесена от бащата; той не познава истинския си баща, но мъжът, който е бил негов втори баща, се е прибирал у дома пьян и е биел Уил безмилостно. След като е арестуван за участие в уличен скандал за пореден път, Уил получава препоръка от съда да се срещне с психолога Сийн (в лицето на

Робин Уилямс). Помежду им се поражда близост; за първи път в живота на Уил някой по-възрастен мъж е дълбоко загрижен за него. Дошъл е часът на посвещаването му. Към края на една от техните последни сесии, Сийн и Уил разговарят за побоите, на които той е бил подлаган, вече описани във файла по неговия случай.

УИЛ: Значи, хм... да не би да е нещо такова: „Уил има проблеми с обвързването“, такава ли е работата? „Страх от изоставяне“? Затова ли скъсах със Скайлър (неговата приятелка)?

СИЙН: Не знаех, че си скъсал.

УИЛ: Направих го.

СИЙН: Искаш ли да поговорим за това?

УИЛ: (Забил поглед в пода) Не.

СИЙН: Хей, Уил... много работи не разбирам, но виждаш ли това (държи неговия файл)... Вината не е твоя.

УИЛ: Знам.

СИЙН: Вината не е твоя.

УИЛ: (Започвайки да заема отбранителна позиция)

Знам. СИЙН: Не, не, не знаеш. Вината не е твоя.

УИЛ: (Съвсем отбранително) Знам.

СИЙН: Вината не е твоя.

УИЛ: (Опитвайки се да сложи край на разговора)

Добре. СИЙН: Вината не е твоя... вината не е твоя.

УИЛ: (Гневно) Остави ме на мира, Сийн.

СИЙН: Вината не е твоя... вината не е твоя... вината не е твоя.

УИЛ: (Строполява се в ръцете му) Толкова съжалявам, толкова съжалявам.

Не е срамно да се нуждаеш от изцеление; не е срамно да търсиш помощ от другото; не е срамно да се чувстваш млад и уплашен вътрешно. Вината не е твоя.

ВЛИЗАНЕ В РАНАТА

Фредерик Букнър бил на 10 години, когато баща му се самоубил. Оставил бележка на неговата майка: "Обожавам те и те обичам, но не съм добър... Предай на Фреди часовника ми. Предай на Джейми златната ми карфица. На теб оставям цялата си любов", а после седнал в гаража докато стартираната кола го изпълнила с изгорели газове. Това се случило една съботна сутрин през есента. В същия ден бащата трябвало да заведе Фредерик и брат му на футболен мач. Вместо това той извел себе си завинаги

от техния живот. Как да реагира едно десетгодишно момче на подобно събитие?

Детето възприема живота такъв, какъвто е, понеже няма друг начин, по който да го възприеме. В онова съботно утро бе дошъл краят на света, но всеки път, когато сме се местили на друго място, аз съм виждал как идва краят на един свят и как винаги има друг свят който да го замени. Когато някой, когото обичаш умре, казва Марк Твен, все едно къщата ти е изгоряла - минават години докато осъзнаеш пълната степен на своята загуба. На мен ми отне по-дълго време, отколкото на повечето хора, ако изобщо съм го осъзнал напълно. Същевременно загубата бе заровена толкова на-дълбоко в мен, че след известно време аз почти не я изваждах, за да я погледна, а още по-малко да говоря за нея (*Святото пътуване*).

Така се отнасяме с нашата рана, особено мъжете. Заравяме я надълбоко и никога вече не я изваждаме. Трябва обаче да я извадим, или по-скоро, да влезем в нея. Аз влязох в своята рана през изненадващата врата на гнева си. След като се преместихме в Колорадо, преди около 11 години, аз улових себе си, че се сопвам на момчетата за глупави неща. Една разлята чаша с мляко предизвикваше изблик на гняв. *Абе, Джон, мислех си, че вътре има някой; няма да е зле да погледнеш под качулката си.* Когато започнах да търся причината за гнева си с помощта на моя скъп приятел Brent, аз осъзнах, че съм толкова разярен, понеже се чувствах напълно сам в един свят, който изискваше от мен повече, отколкото смятах, че съм в състояние да дам. Нещо в мен ме караше да се чувствам млад - като десетгодишно момче в света на мъжете, но без да притежава мъжките способности, за да се справи. Под повърхността се криеше не малко страх; страх, че ще се проваля, страх, че ще се окажа извън играта, и най-после, страх, че в крайна сметка съм самичък. *Откъде дойде целият този страх?* - чудех се аз. - *Защо се чувствам толкова сам в света... и толкова млад вътрешно? Защо нещо в сърцето ми се чувства осиротяло?*

Получих отговор чрез няколко филма. Както съм писал и на други места, бях разтърсен от *През него минава една река заради* прекрасния разказ за едни момчета, които никога не са истински със своя баща, освен в моментите, когато ходят за риба, но в крайна сметка те загубват дори това. Осъзнах, че аз съм загубил баща си и подобно на Букнър загубата бе заровена толкова надълбоко в мен. че след известно време почти не я изваждах. Бях пронизан от *Съвършен свят*, понеже там видях колко много бащата на момчето означава за него и как аз копнеех за тази интимност с източник на сила, който да ме обича и да се обръща към мен по име. Толкова се отъждествих с Уил Хънтинг, понеже аз също бях боец, който

виждаше себе си изправен срещу целия свят, и също бях приел своята рана, за която никога не скърбях. Смятах, че вината е моя.

В известен смисъл Бог трябваше да се промъкне до мен чрез тези истории, понеже аз не бях готов ей-така да заподскачам радостно по пътеката на най-дълбоката си сърдечна болка. Ние се противим на тази част от пътуването. Цялото фалшиво „аз“, нашият „начин на живот“ е една силна защита срещу влизането в нараненото ни сърце. Това е доброволно избрана слепота, „фалшивото ни „аз“ упорито заслепява всеки от нас за светлината и истината за собствената ни празнота и пристореност“, казва Манинг. Има читатели, които дори сега не разбират каква е тяхната рана или какво фалшиво „аз“ се е родило от нея. О, колко е удобна тази слепота. Блажено невежество. Но необработената рана е неизлекувана рана. Трябва да влезем вътре. Вратата може да е вашият гняв; може да е отхвърляне, което сте преживели навярно от някое момиче; може да е провал или загубата на златната бухалка и начинът, по който Бог разобличава вашето фалшиво „аз“. Това може да е една простичка молитва: Исусе, вкарай ме в моята рана.

"Ето - казва Той, - Аз стоя на вратата и хлопам."

ИЗЦЕЛЯВАНЕ НА РАНАТА

Ако сте искали да се научите как да изцелявате слепите и сте си мислели, че като вървите след Христос и наблюдавате как Той го прави, бихте схванали нещата в крайна сметка бихте се оказали доста объркани. Той никога не го прави по един и същ начин два пъти. Той плюе върху един човек; за друг се изплюва на земята и прави кал, с която намазва очите му. На трети просто говори, четвърти докосва, от пети изгонва демон. При Бог няма формули. Начинът, по който Той изцелява нашата рана, е дълбоко личен процес. Той е личност и настоява да действа лично. За някои това идва в момент на божествено докосване. За други се случва с течение на времето и с помощта на друг, може би на неколцина други. Както казва Агнес Санфорд: „В много от нас има рани толкова дълбоки, че само намесата на някой друг, когото можем да „натоварим с нашата печал“, е в състояние да ни изцели.“

В живота ми са се случвали толкова много изцеления просто благодарение на моето приятелство с Брент Ние бяхме партньори, но и нещо много повече от това - бяхме приятели. Прекарвали сме часове заедно за риба, по излети, висейки по заведения. Просто прекараното време с мъж, когото дълбоко уважавах, истински мъж, който ме обичаше и уважаваше - това е най-доброто лекарство. В началото се страхувах, че го подвеждам, че един ден той ще прозре истината и ще ме зареже. Но той не го направи и

вместо това получих неговото одобрение. Сърцето ми знаеше, че ако един мъж, за когото *знам*, че е мъж, смята и мен за такъв, е, тогава може би наистина е така. Не забравяйте - мъжествеността се предава чрез мъжественост. Но има и други значими начини, по които Бог е работил - моменти на изцеляваща молитва, моменти, когато съм скърбял за раната и съм прощавал на баща си. И най-вече, моменти на дълбоко общение с Бога. Нещата стоят така: Изцелението никога не се случва извън интимността с Христос. Изцелението на нашата рана произтича от единството ни с Него.

Но има някои общи теми, които споделям с вас докато търсите възстановяването на вашето сърце. Първата стъпка изглежда толкова проста, та чак не е **за** вярване, че я пренебрегваме, че никога не питаме за нея, а когато го направим, понякога се борим дни наред само за да изкараме думите.

Тя започва с предаване. Както казва Луис: „Докато не си се предал на Него, няма да имаш истинско „аз“. Връщаме клона към неговия ствол; предаваме живота си на Този, Който е нашият Живот. И тогава каним Исус в *раната*, молим Го да дойде и да ни срещне там. да навлезе в съкрушените и неизцелени области в сърцето ни. Когато Библията ни казва, че Христос дойде, за да „изкупи човечеството“, това включва нещо много повече от прощение. Просто да простиш на един съкрушен мъж е все едно да кажеш на някой бегач в маратон: "Няма нищо, че си със счупен крак. Няма да ти държа сметка за това. Сега стигни до финала." Жестоко е да го оставиш контузен по този начин. Не, нашето изкупление предлага нещо много повече. Същината на Христовата мисия е предречена в Исая 61:

Духът на Господа Йеова е върху Мене, защото Ме е помазал да благовествам на кротките, пратил Ме е да превържа сърцесъкрушените, да проглася освобождение на пленниците и отваряне затвора на вързаните (Исая 61:1).

Месията ще дойде, се казва, за да превърже и да изцели, да избави и да освободи. Какво? *Твоето сърце*. Христос идва, за да възстанови и да избави теб, твоята душа, истинското ти „аз“. Това е централният пасаж в цялата Библия относно Исус, Този, Който избира да цитира нещо за Себе Си, когато застава в центъра на вниманието в Лука 4, и така да провъзгласи Своето пристигане. Затова доверете Му се - поканете Го да влезе и да изцели всички съкрушени области във вас и да ги съчетае в едно цялостно и изцелено сърце. Помолете Го да ви избави от всяко робство и плен. така както е обещал. Както се моли МакДоналд: „Събери моите начупени парченца в едно цяло... Сърцето ми да бъде весело и всеотдайно, но направи го цяло, със светлина във всяко кътче.“ Но вие не можете да направите това от

дистанция; не можете да поканите Христос да влезе във вашата рана, а вие да стоите надалеч от нея. Нужно е да отидете там заедно с Него.

Ето защо трябва да скърбим за раната. Вината не е ваша и не ви е все едно. О, само какъв повратен ден беше за мен, когато просто си позволих да призная, че загубата на моя баща *беше от значение*. Пролените от мен сълзи бяха първите, с които удостоих раната си и те ми донесоха дълбоко изцеление. Всичките години на преглъщане се стопиха в скръбта ми. За нас е толкова важно да скърбим за раната си; това е единственото честно нещо, което можем да направим. Понеже скърбейки, ние признаваме истината - че сме били наранени от някого, когото сме обичали, че сме загубили нещо много скъпо и това ни причинява голяма болка. Сълзите са изцеление. Те помагат раната да бъде отворена и почистена. Августин в своите *Изповеди пише*: „Сълзите... започнаха да се стичат и аз ги оставих да текат съвсем свободно, превръщайки ги във възглавница за сърцето си. На тях то си почива.“ Скръбта е форма на потвърждение; тя казва, че раната е *от значение*.

Позволяваме на Бог да ни обича; позволяваме Му да дойде много близо до нас. Знаем, изглежда болезнен факт, но аз ви казвам, че съвсем малко мъже допускат да бъдат толкова уязвими, че просто да се оставят да бъдат обичани от Бога. След като Брад изгуби своя план за избавление, аз го попитах: "Брад, защо просто не позволиш на Бог да те обича?" Той се сгърчи на стола си. „Това е безкрайно трудно за мен - просто да бъда обичан. Кара ме да се чувствам толкова разголен. Предпочитам да бъда в контрол, да ми се възхищават заради онова, което внасям в групата.“ По-късно той написа това в писмо до мен:

След като всичко започна да се срутва, аз бях обхванат от тъга и скръб. Болката е невероятна. Тогава Бог ме попита: "*Брад, ще Ми позволиш ли да те обичам?*" Знаем какво означава въпросът Му. Чувствам се притеснен, че трябва да прашам имейли до всички тези училища и да си осигуря бъдеще. Но се изморих да бягам. Искам да се прибера у дома. Разлистих Библията си и стигнах до Йоан 15: **Както Отец ви е възлюбил, така и Аз ви възлюбих; пребъдвайте в Моята любов.** Битката е много интензивна. На моменти всичко е ясно. Друг път е пълна мъгла. В момента мога само да се вкопча в Исус колкото се може по-здраво и да не изневерявам на онова, което е в сърцето ми.

Пребъдването в Божията любов е нашата единствена надежда, единственият истински дом за сърцата ни. Не става въпрос с ума си да признаем, че Бог ни обича. Важното е да позволим нашите сърца да станат дом за Него и да стоим в Неговата любов. МакДоналд го казва по следния начин:

Когато сърцата ни се обърнат към Него, това Му отваря вратата... тогава Той влиза, не само чрез нашите мисли, не само в идеите ни, но самият Той идва, по Собствена воля. Тогава Господът, Духът, се превръща в душата на нашите души... Тогава действително ние сме; тогава действително имаме живот; животът на Исус е... станал живот в нас... ние сме едно с Бога за вечни времена. (Сърцето на Джордж МакДоналд)

Или както отекват думите на свети Йоан: "О, как нежно и как любящо лежиш буден в дълбините и в центъра на моята душа, където в тайно и в тишина, като нейния единствен Господар, ти пребъдваш не само като в Твой собствен дом или в Твои собствени покои, но и в моята гръд, в близко и интимно единение" (*Жив пламък на любов*). Това дълбоко интимно единение с Исус и с Неговия Отец е източникът на всяко наше изцеление и сила. Това е, както казва Лийн Пейн, „централната и уникална истина на християнството". След едно събиране, на което представих мъжкото пътуване пред малка група мъже, аз получих следния имейл:

„Баща ми никога не си замина, но просто никога нямаше време за мен или думи на насърчение. През целия си живот той се е стремил да бъде център на внимание. За пръв път разбирам защо съм толкова сприхав, защо никога не допускам някого близо до себе си - включително и моята съпруга - и защо за повечето хора съм мошеник. Не издържах и се разплаках. Усещам присъствието на Бога в сърцето си така, както не съм го усещал никога преди... началото на едно ново сърце."

Дошло е време да простим на бащите си. Павел ни предупреждава, че непростителността и огорчението могат да съсипят нашия живот и живота на останалите (Ефесяни 4:31; Евреи 12:15). Толкова съжалявам за всичките години, през които съпругата ми трябваше да понася гнева и огорчението, които пренасочвах към нея от моя баща. Както е казал някой, да простиш означава да пуснеш затворника, а после да разбереш, че затворникът си бил ти. Това, което Блай е преживял, прощавайки на собствения си баща, ми помогна донякъде, когато той каза: "Започнах да мисля за него не като за някой, който ме е лишавал от любов, от внимание или компания, а като за човек, който сам е бил онеправдаван от своя баща, от своята майка и от културата." Моят баща имаше своя собствена рана, която никой не се беше опитвал да изцели. Баща му също е бил алкохолик за известно време и като млад мъж татко е имал тежки години, също като мен.

Нужно е да разберете: прошката е избор. Тя не е чувство, но действие на волята. Нийл Андерсън пише: „Не отлагай прошката до момента, в който се чувстваш готов да простиш; никога няма да го дочакаш. Необходимо е известно време за изцеление на чувствата, след като изборът да простиш е направен." Позволяваме на Бог да изкара болката от нашето минало, защото

„ако твоята прошка не стигне до емоционалната сърцевина на живота ти, тя ще бъде непълна." Признаваме, че е боляло, че не ни е било все едно и избираме да дадем прошка на баща си. С това *не* казваме: "Всъщност не беше толкова важно"; не казваме: "Навярно така и така съм си го заслужавал донякъде." Прощката казва: "Това беше погрешно, за мен бе от значение и аз те пускам."

Тогава молим Бог да бъде наш баща и да ни каже какво е истинското ни име.

БОЖИЕТО ИМЕ ЗА НАС

Преди няколко години забелязах, докато напредвах в мъжкото си пътуване, че имах добра връзка с Исус и с „Бог", но не и с Бог като *Баща*. Не е трудно да се разбере защо. Бащата е бил източник на болка и на разочарование за мен... за много от нас. Тогава прочетох следното от МакДоналд:

„В моето собствено детство и момчешки години баща ми беше прибежището от всички злини в живота, дори от самата остра болка. Ето защо аз казвам на сина и на дъщерята, за които името *Баща* *не* звучи приятно: "Трябва да тълкувате думата въз основа на всичко, което сте пропуснали в живота. Всичко, което човешката нежност може да даде или да пожелае в близостта и готовността на любовта, всичко и безкрайно повече трябва да е присъщо за съвършения Баща - за Създателя на бащинството." *{Сърцето на Джордж МакДоналд}*

Подаръкът идваше на точното време, защото знаех, че е време да позволя на Бог да бъде мой Баща. (През целия процес на посвещаването ми Бог беше осигурявал подобни слова, послания, хора, подаръци, които да ме подготвят за следващия етап от пътуването). Мъжествеността се предава от бащата на сина, а после от Бащата към Сина. Адам, Авраам, Яков, Давид, Исус. всички те разбираха кои са благодарение на интимността си с Бога, с Отца. В края на краищата кой може да даде на един мъж собственото му име? Единствено Бог. Защото никой друг освен Бог не вижда какъв е човекът. Обикновено мислим за това с чувство на вина - *да, Бог ме вижда... и онова, което вижда, е моят грях*. Това е погрешно по две причини.

На първо място, с греха ви е било приключено. Вашият Баща го е отдалечил от вас **колкото отстои изток от запад** (Псалм 103:12). Греховете ви са били измити (1 Коринтяни 6:11). Когато Бог гледа към вас, Той не вижда вашия грях. Той няма нито една осъдителна мисъл спрямо вас (Римляни 8:1). Но това не е всичко. Имате ново сърце. Такова е обещанието на Новия завет: **Ще ви дам и ново сърце, и нов дух ще вложа вътре във вас, и, като отнема**

каменното сърце от плътта ви, ще ви дам меко сърце (Езекиил 36:26). Има причина, поради която това се нарича Блага вест.

Твърде много християни днес живеят в Стария завет. Стиховете от Еремия 17:9 са се врязали в тях и те се разхождат наоколо, вярвайки, че *сърцето им е измамливо и страшно болно*. Не, вече не е. Прочетете останалата част от книгата. В Еремия 31:33 Бог обявява лека за всичко това: **Но ето завета, който ще склуча с Израилевия дом след онези дни, - казва Господ: Ще вложа закона Си вътре в тях, и ще го напиша в сърцата им; Аз ще бъда техен Бог и те ще бъдат Мой народ.** Ще ви дам ново сърце. Ето защо Павел казва в Римляни 2:29: **но юдеин е този, който е такъв вътрешно, а обрязване е това, което е на сърцето, по дух, а не по буква, чиято похвала не е от човеците, а от Бога. Грехът не е най-дълбокото** нещо относно вас. Имате ново сърце. Чухте ли ме? Сърцето ви е *добро*.

Когато Бог ви погледне, Той вижда *истинското* ви "аз", човека, когото е имал предвид докато ви е създавал. Как иначе би могъл да ви даде бялото камъче с вашето име на него? Запознах ви с историята на Дейв - как неговият баща му нанесе раната на „маминото синче“, как той бе търсил усещането си за мъжественост чрез жените и как бе приел своята рана и посланието ѝ като окончателни и правилни. Един ден седнахме в моя офис, а животът на Дейв беше доста детайлно разопакован пред нас, сякаш бяхме разтоварили багажник с тайни и ги бяхме изложили на слънчевата светлина. Какво друго можеше да се каже повече? „Имаш само една надежда, Дейв... баща ти да е грешал за теб.“

Трябва да попитате Бога какво Той мисли за вас и да не оттегляте въпроса си, докато не получите отговор. Тук битката ще стане ожесточена. Това е *последното* нещо, което нечестивият иска да знаете. Той ще ви шепти неща, имитирайки Божия глас. Не забравяйте, той е клеветникът на братята (Откровение 12:10). След като гледах *Гладиатор*, толкова закопнях да бъда мъж като Максимус. Той ми напомняше за Хенри V от Шекспировата пиеса - храбър, доблестен мъж. Максимус е силен и храбър и се бие толкова добре; но сърцето му е предадено на вечността. Той копнее за небето, но стои тук, за да се бие за освобождението на други. В края на филма плаках, пронизвай от силното желание да бъда като него. Но Сатана неспирно се опитваше да ми каже, че всъщност бях Комодий - интригантстващия нещастник, който е в ролята на подлеца. Този удар беше особено тежък поради факта, че някога аз бях Комодий; бях егоист, интригантстващ мъж, който манипулираше всичко за лична изгода. Това беше много отдавна, но обвинението жилеше.

Отпътувах за Англия, където проведох четири конференции за пет дни. Пътуването беше тежко и аз бях подложен на доста голяма духовна атака. С голямо облекчение се отпуснах на мястото си в самолета на път за вкъщи.

Изтощен до краен предел, изсмукан и смачкан, аз имах нужда да чуя думи от моя Баща. Затова започнах да изливам сърцето си пред Него в своя дневник.

Какво ще ми кажеш, скъпи Господи? Доволен ли си? Какво видя?
Съжалявам, че трябва да питам, понеже ми се ще да знаех, без да питам. Страхът, предполагам ме кара да се съмнявам. И все пак копнея да чуя от Теб - дума, образ, име или дори само един поглед от Теб.

Ето какво чух:

Ти си Хенри V... човекът на арената, чието лице е покрито с кръв, пот и пръст, който се бори доблестно... велик воин... да, дори Максимус.

А после:

Ти си Мой приятел.

Не мога да ви опиша колко много значеха тези думи за мен. Дори ми е неудобно, че ги споделям с вас; това звучи самонадеяно. Но го правя с надеждата те да ви помогнат да откриете своите. Това са думи на живот, думи, които изцеляват моята рана и разбиват обвиненията на врага. Благодарен съм за тях; дълбоко благодарен. О, само какви прекрасни истории бих могъл да ви разкажа за това колко много пъти Бог е говорил на мен и на други мъже, откакто сме започнали да задаваме въпроса. Приятелят ми Аарон отиде в един парк близо до нашия дом и си намери усамотено място. Там започна да чака, за да чуе Божия глас. Най-напред чу следното: „Истинската мъжественост е духовна.“ Аарон много дълго време бе смятал, че духовността е нещо присъщо на жените; това го притесняваше ужасно, понеже той е много духовен човек, който обаче копнее да бъде истински мъж. Бог му каза точно онова, което той имаше нужда да чуе - мъжествеността е духовна. Тогава чу: „Истинската духовност е добро нещо.“ А после: "Ти си мъж. Ти си мъж. Ти си мъж."

До това място не се стига без битка и щом веднъж подобни думи са изговорени, врагът се втурва, за да ги открадне. Спомнете си как той изкушаваше Христос в пустинята, точно преди Отец да изрече думи за Него. Заедно с един друг мой приятел разговаряхме за тези истории и за много други подобни. Той въздъхна и каза: "Да, спомням си как веднъж в църквата Бог ми каза: „Справяш се чудесно. Гордея се с теб точно където си.“ Но аз не можех да го повярвам. Просто не изглеждаше вярно." Ето защо винаги се осланяме на предполагаемата истина. Стъпваме на онова, което Словото казва за нас. Простено ни е. Сърцето ни е добро. Гласът на Отец *никога* не е осъдителен. От тази позиция молим Бог да ни говори лично, да разчупи силата на лъжата, която е пусната в действие заедно с нашатарана. Той знае вашето име.

НАШАТА СЛАВА ПРОИЗТИЧА ОТ РАНАТА НИ

В кабинета си имам една любима картина, копие на *Моят Банки на Чарли Шрейвогел*. Сцената изобразява четирима кавалеристи и е изработена в Западния стил на Ремингтън. Действието е спасителна операция; един от ездачите очевидно е бил прострелян и е паднал от коня си, а трима мъже се спускат в галоп, за да го вдигнат. На преден план, раненият войник е избутван върху гърба на коня от съседа си. Докато останалите двама осигуряват прикритие. Обичам тази сцена, понеже точно това аз искам да бъда и да правя; искам да се спускам с коня си и да избавям онези, които са били простреляни. Но както си седях в офиса един ден, Бог започна да ми говори за картината и за моята роля в нея. *Не можеш да бъдеш мъжът, който избавя, Джон, докато първо не си мъжът без кон, мъжът, който се нуждае от избавление.*

Да. Истинската сила не идва чрез самохвалство. Докато не бъдем съкрушени, животът ни ще бъде егоцентричен, самоуверен; силата ни ще бъде нашата собствена. Докато смяташ, че действително си нещо сам по себе си, за какво ще ти е Бог? Нямам доверие на мъж, който не е страдал; не допускам до мен да се доближи мъж, който не е признал раната си. Помислете си за позьорите, които познавате - на такъв мъж ли бихте се обадили в 2 часа сутринта, когато животът около вас се сгромолясва? Аз не бих го направил. Не ми трябва клишета; нуждая се от дълбока, идваща от сърцето истина, а това става само когато един мъж е изминал пътя, за който говоря. Бушнър го казва така:

Да направиш за себе си най-доброто, което знаеш, че трябва - да скръцнеш със зъби и да стиснеш юмруци, за да оцелееш в суровия и жесток свят - е само по себе си признак, че си неспособен да допуснеш нещо да бъде направено за теб и в теб, което все пак си заслужава повече. Проблемът с твоето закаляване срещу грубостта на реалността е, че същата стомана, която подsigурява живота ти да не бъде унищожен, го подsigурява и срещу това да не бъде отворен и трансформиран. (Святото пътешествие).

Едва когато влезем в своята рана. ние ще открием истинската си слава. Както казва Блай: "Там където е раната на мъжа, там ще бъде и неговият гений." Има две причини за това. Първо, защото раната е била нанесена на мястото на твоята истинска сила в опит да те изкара от строя. Докато не отидеш там, ти продължаваш да позираш, предлагайки нещо по-плитко и несъществено. Поради което, второ, в съкрушаването си ти разбираш какво имаш, за да дадеш на обществото. Фалшивото аз никога не е напълно фалшиво. Дарбите, които сме използвали, често са съвсем истински, но ние

сме се криели зад тях. Смятали сме, че силата на нашия живот е в нещо друго, но силата е в *нас*. Когато започнем да предлагаме не само своите дарби, но и истинската си същност, ще станем силни.

Тогава вече сме готови за битка.

ГЛАВА ОСМА

БИТКА, КОЯТО ДА ПОВЕДЕМ: ВРАГЪТ

Окупирана от врага територия - ето какво е тозисвят.

К. С. Луис

Ние сме само войници за работния ден, цялата ни радост и позлата се очернят от маршируването под дъжда в полето на болката... Но като цяло, сърцата ни в готовност са.

Хенри V

Ако бихме се осмелили, като храбри мъже, да се впуснем в битката, със сигурност бихме усетили благосклонната подкрепа на Бог от небето. Понеже този, който ни дава възможности за битка, за да можем да стигнем до победата, е готов да подкрепя онези, които се бият мъжествено и се уповават на Неговата благодат.

Томас А Кемпис

Татко, все още има ли замъци? - Люк и аз седяхме на масата за закуска; всъщност той седеше, а аз обслужвах негово Кралско Величество, приготвяйки му препечени филийки със сладко от кайсии. Веднага щом той зададе въпроса, разбрах какво занимава младото му сърце. Все още има ли велики приключения? Има ли велики битки? Искях да обясня, че всъщност има, но преди да мога да отговоря, в очите му проблесна пламъче и той попита: "А има ли змейове?" О, колко дълбоко е вписано това в мъжката душа! Момчето е воин; момче е неговото име. Един мъж има нужда от битка, която да поведе; има нужда воинът в него да бъде ошлайфан, обучен, закален. Ако Блай е прав (а аз вярвам, че е така), че „ранната смърт на воина в един мъж не позволява на момчето в него да порасне", то и обратното е вярно - ако можем отново да разбудим това войнствено качество в мъжа, ако го свържем с някаква по-висша цел и освободим скрития воин, тогава момчето ще може да порасне и да стигне до истинска мъжественост.

Когато преди няколко години работех върху тази книга. Блейн слезе на долния етаж и без да каже и дума, мушна пред мен нещо, което бе нарисувал. Беше моливна графика на един ангел с широки рамене и дълга коса; крилете му бяха в размах, сякаш разперени достатъчно само за да се види, че той държеше голям меч с две дръжки, наподобяващ шотландски ятаган. Държеше острието нагоре, в готовност за действие, а погледът му беше целеустремен и войнствен. Под рисунката стояха думите, написани с почерка на едно деветгодишно момче: "Всеки мъж е воин вътрешно. Но той сам избира дали да воюва." За Блейн няма съмнение, че всеки мъж е воин, но и че всеки мъж трябва да избере дали да се бие. Воинът не е единствената роля, която един мъж трябва да изпълнява; има и други, които ще разгледаме по-късно. Но воинът е от съществена важност за нашето придвижване към какъвто и да било мъжки интегритет; той е дълбоко заложен във всеки мъж.

СЪРЦЕТО НА ВОИНА

Сред файловете си имам копие на едно писмо, написано от майор Съливан Балоу, съюзен офицер във 2-ри Роуд Айлънд. Той пише до съпругата си в навечерието на битката при Бул Ран, битка, за която усеща, че ще е последна за него. Той ѝ говори нежно за безсмъртната си любов, за „спомените от сладостните моменти, които съм прекарал с теб". Балоу скърби при мисълта, че трябва да се откаже от „надеждата за бъдещите години, когато, по Божията воля, бихме могли все още да сме заедно и да се обичаме, да видим как синовете ни са пораснали и са станали достойни мъже". Но независимо от любовта му, битката го зове и той не може да не

отиде. „Нямам съмнения или липса на увереност относно каузата, в която съм въввлечен" и „куражът ми не секва и не се колебае... само какви длъжници сме на онези, които са минали преди нас чрез кръвта и страданието на Революцията... Сара, любовта ми към теб е безсмъртна, тя като че ли ме обвързва с дебели въжета, които единствено Всемогъщият би могъл да разкъса" и все пак една по-велика кауза „ме връхлита като силен вятър и неустойимо ме понася с всички тези вериги към бойното поле".

Един мъж трябва да има битка, която да води. велика мисия в живота си, която включва, но и превъзхожда даже дома и семейството. Той трябва да има кауза, на която да е посветен дори до смърт, понеже това е заложено в тъканта на неговото същество. Сега слушай внимателно; *Ти го имаш*. Ето защо Бог те е създал - да бъдеш негов близък съюзник, да се присъединиш към Него във Великата Битка. Ти имаш специално място на фронтовата линия, мисия, за която Бог те е създал. По тая причина е толкова важно да чуеш от Бог истинското си име, понеже в това име се крие мисията на твоя живот. Чърчил е призован да предвожда британците през отчаяните часове на Втората световна война. Той казва; "Чувствах се така, сякаш изпълнявам съдбата си и че досегашният ми живот е бил само подготовка за този час и за това изпитание." Същото важи и за вас; целият ви живот е бил подготовка.

„Много бих искал да съм Уилям Уолъс, начело на атаката с голям меч в ръка - въздъхна един приятел. - Но се чувствам като мъжа от четвъртия ред, държаш мотика." Това е лъжа на врага, че мястото ти е всъщност незначително, че така и така не си адекватно въоръжен за него. В живота си ти си Уилям Уолъс - кой друг би могъл да бъде? Няма друг мъж, който би могъл да те замени в твоя живот, на арената, на която ти си бил призован. Ако отстъпиш от мястото си в редицата, то ще остане празно. Никой друг не може да бъде онова, за което ти си бил създаден. Ти си героят в твоята история. Не частичен играч, не някаква екстра, но главният човек. Това е следващата крачка в посвещаването, когато Бог призове мъжа да пристъпи към фронтовата линия. Той желае да развие и да освободи в нас качества, от които всеки воин се нуждае - включително и остър нюх за враговете, пред които ще се изправим.

Преди всичко останало, един воин има *видение*, има нещо превъзходно в живота си, кауза по-велика от простото чувство за самосъхранение. Коренът на всички наши злочестини и на фалшивото ни „аз" беше следният: Стремяхме се да спасим живота си и го изгубихме. Христос призовава мъжа отвъд това: **но който изгуби...** (Марк 8:35). Това не означава просто да си готов да умреш за Христос; нещата са с много по-ежедневен характер. Години наред всеки ден изразходвах цялата си енергия, като се опитвах да преодолеем изпитанията в живота си и да си създам малко удоволствие.

Седмиците ми се изнизваха, изпълнени или с борби, или със самоугаждане. Бях наемник. Наемникът се бие срещу заплащане, за лична изгода; животът му е посветен на него самия. „Качеството на един истински воин - казва Блай - се състои в това, че той е на служба заради цел по-велика от самия него; т.е. заради по-висша кауза." Това е движещият мотив в писмото на Балоу; това е тайната на Исусовото сърце на воин.

Второ, воинът е *прозорлив*. Той знае кога да се бие и кога да бяга; може да усети капана и никога не се спуска сляпо напред; той знае какви оръжия да носи и как да ги използва. На какъвто и терен да си призован - у дома, на работа, в областта на изкуствата, индустрията или световната политика, винаги ще се изправиш пред трима врагове: света, плътта и дявола. Те съставляват така да се каже една несвята троица. Понеже те винаги заговорничат, е малко трудно да говориш за тях по отделно; във всяка битка участват поне двама, но обикновено са и тримата. И все пак, всеки от тях има собствено лице, поради което ще ги разгледам по отделно, а после ще се опитам да покажа как те заговорничат срещу нас. Нека да започнем с най-близко стоящия враг.

ИЗМЕННИКЪТ ВЪТРЕ В НАС

Колкото и укрепен да е един замък, ако в него обитава изменническа група (готова да извърши предателство при всеки сгоден случай), замъкът не може да бъде опазен от врага. Изменници окупират собствените ни сърца, готови да се съюзят с всяко изкушение и да се предадат на всички тях. (Джон Оуен, книга *Грях и изкушение*)

Още от онзи съдбовен ден, когато Адам предаде есенцията на своята сила, мъжете се борят с част от себе си, която е готова, само при едно подсвиркване, да направи същото. Не искаме да говорим, ако не сме сигурни, че всичко ще мине добре, и не тръгваме напред, ако успехът не ни е гарантиран. Онова, което Словото нарича плът, стария човек или греховната природа, е оная част от падналия Адам във всеки мъж, която винаги желае най-лесния изход. Много по-лесно е да мастурбираш, отколкото да правиш любов със съпругата си, особено ако нещата помежду ви не вървят добре и сексът с нея не те привлича толкова. Много по-лесно е да си излееш гнева на боксовата круша, отколкото в работата си да се срещаш с хора, които са ти ядосани. Много по-лесно е да чистиш гаража, да си подреждаш файловете, да подрязваш тревата, да работиш по колата си, отколкото да разговаряш с дъщеря си тийнейджърка.

Да си го кажем направо, вашата плът е невестулка, позъор, себично прасе. И вашата плът *не сте вие*. Знаехте ли го? Вашата плът не е истинското

ви „аз“. Когато Павел пише известния пасаж относно борбата с греха (Римляни 7), той разказва една история, която ни е твърде позната:

Аз решавам да правя добро, но в действителност не го правя; решавам да не правя зло, но го допускам въпреки всичко. Моите решения, такива, каквито са, не водят до действия. Нещо се е объркало дълбоко в мен и всеки път ми пречи да бъда по-добър. Това се случва толкова редовно, че е предсказуемо. В мига, в който реша да направя добро, грехът е там, за да ме впримчи. Аз наистина се наслаждавам в Божиите заповеди, но е твърде очевидно, че не цялата ми същност се присъединява към тази наслада. Части от мен прикрито се бунтуват и точно когато най-малко го очаквам, те поемат контрол (Новият завет-свободен превод).

Е, всички сме били там много пъти. Но заключението на Павел е направо поразително: Същност не аз съм този, който го прави; грехът в мен го прави (Римляни 7:20, Живата Библия). Забелязахте ли разграничението, което той подчертава? Павел казва: "Ей, аз знам, че се боря с греха. Но също така знам, че *моят грях не съм аз* - това не е истинското ми сърце." Вие не сте вашият грях; грехът вече не е най-истинското нещо относно човека, който е встъпил в съюз с Исус. Сърцето ви е добро. Ще ви дам и ново сърце, и нов дух ще вложи вътре във вас, и, като отнема каменното сърце от плътта ви, ще ви дам меко сърце (Езекиил 36:26). Голямата лъжа в Църквата днес е, че ти не си нищо повече от „грешник, спасен по благодат“. Ти си много повече от това. Ти си ново създание в Христос. Новият завет те нарича светия, син на Бога. В най-дълбоката си същност ти си добър човек. Да, в нас се води война, но това е *гражданска* война. Битката не е между нас и Бог; не, вътре в нас има изменник, който воюва срещу истинското ни сърце, заставайки до Божия Дух в нас:

Нова сила е в действие. Духът на живот в Христос, като силен вятър, великолепно е прочистил въздуха, освобождавайки ви от обречения живот на брутална тирания в ръцете на греха и на смъртта... Всеки, разбира се, който не е приел този невидим, но осезаемо присъстващ Бог, Духът на Христос, няма да знае за какво говорим. Но за вас, които го приемате, в които Той обитава... ако живеят и присъстващ Бог, Който възкреси Исус от мъртвите, се движи в живота ви, във вас той ще направи същото, каквото направи в Исус... Когато Бог живее и диша във вас (и Той го прави така, както го правеше в Исус), вие сте избавени от този замъртвял живот (Римляни 8:2-3, 9-11, Новият завет - свободен превод).

Истинското ви „аз“ е на страната на Бога срещу фалшивото "аз" Осъзнаването на това променя абсолютно всичко. Мъжът, който иска да живее доблестно, бързо ще се обезсърчи, ако вярва, че сърцето му изцяло е затънало в грях. Защо да воюва? Битката изглежда изгубена още преди да е

започнала. Не, вашата плът е *фалшивото ви „аз“* - позьорът, изявен чрез малодушие и самосъхранение - като единственият начин да се справите с него е да го разпънете. Сега ме чуйте внимателно: Никога, никога не ни се е казвало да разпънем сърцето си. Никога не ни се е казвало да убием истинския мъж в себе си, да се отървем от тези дълбоки желаниа за битка, за приключение и за красавица. Казано ни е да застреляме изменника. Как? Съпротивлявайте му се всеки път, когато го виждате, че надига противната си глава. Спускате се право в тези ситуации, от които обикновено бягате. Изразявайте мнението си точно по тези въпроси, относно които обикновено си мълчите. Ако искате да израснете в истинска мъжка сила, то трябва да престанете да саботирате своята.

САБОТАЖ

Рич е дълбоко състрадателен млад човек, който истински се опитва да се научи да бъде мъж. Преди няколко седмици планирал да излезе с някои приятели. Те обещали да му се обадят, преди да тръгнат, а после да минат да го вземат; но изобщо не се обадили. Няколко дни по-късно, когато един от тях повдигнал въпроса, Рич казал: "О, няма нищо. Не е станало кой знае какво." Но вътрешно бил *бесен*. Това е саботаж. Той съзнателно избрал да потисне истинската си сила и да изяви своето фалшиво „аз“. Правете го достатъчно дълго и няма да ви се вярва, че имате някаква сила. Забелязал съм, че когато отрека гнева, който изпитвам, той се превръща в страх. Ако не дадем израз на онова, което Сам Кен нарича „огън в стомаха“, нещо по-слабо заема неговото място. Преди няколко години имах възможност да кажа на шефа си какво действително мисля за него, не в греховен гняв (съществува разлика), не за да го нараня, а да му помогна. Той всъщност ме помоли за това, обади се да види дали съм свободен да си побъбрим. Знаех за какво се обажда и избягах; казах му, че съм твърде зает. След това дни наред се чувствах слаб; като позьор. Саботирах силата си, пренебрегвайки я.

Също така става саботаж, когато раздаваме силата си. Да вземеш подкуп, да позволиш да бъдеш купен, приемайки ласкателство в замяна на някаква лоялност, е саботаж. Да откажеш да се противопоставиш по даден въпрос, понеже ако си замълчиш, ще бъдеш повишен, ще станеш презвитер или ще си запазиш работата, това донася дълбока вътрешна поквара. Мастурбацията е саботаж. Тя е дълбоко присъщ себичен акт, който те разкъсва. Разговарял съм с много мъже, чието пристрастяване към мастурбацията е подронило усещането им за сила. Същото е и със сексуалната обвързаност с жена, за която не си женен. Карл е друг младеж, когото дамите очевидно намират за особено привлекателен. Изумен съм

какво младите жени са готови да предложат, когато жадуват за любовта и одобрението, които никога не са получавали от бащите си. Спускат се към някой мъж, за да вкусят какво е да бъдеш искан, желан. Десетки жени му се предлагаха и всеки път, щом се поддадеше, се чувстваше по-слаб; решимостта му да се съпротиви следващия път все повече намаляваше.

Нещата започнаха да се променят за Карл, когато той видя цялата сексуална борба не толкова като грях, но *като битка за неговата сила*. Той иска да бъде силен; иска го отчаяно и това започна да натежава в полза на избора му да се съпротивлява. Както казва Кемпис: "Един мъж трябва да води дълга и мъчителна вътрешна битка, за да може да се научи напълно да контролира себе си." Двамата с Карл прекарахме часове наред в молитва за всяко едно от тези взаимоотношения изповядвайки греха, разчупвайки връзките, които сексуалните афери създават между две души, очиствайки неговата сила, молейки Бог да го възстанови. Той го направи и аз с благодарност мога да кажа, че онези дни вече са минало за Карл. Не беше лесно, но бе реално; сега той е щастливо женен.

ИСТИНСКОТО НЕЩО

Започнете да се опитвате да използвате вашата сила и ще откриете, че тя нараства с всеки следващ път. Рич търсел някакви спирачки за колата си; обадил се в магазина за резервни части, от където му казали, че комплектът струва 50 долара. Но когато пристигнал на място, момчето обявило цена от 90 долара. Рич бил провокиран от това, че го правели на глупак. Обикновено той би казал: "Е, няма нищо, голяма работа", и би платил по-високата цена; но не и този път. Казал на момчето, че цената е 50 долара и отстоявал позицията си. Момчето отстъпило и престанало да прави опити да го обере. „Почувствах се страхотно - ми каза Рич по-късно. - Усетих, че най-после се държа като мъж." Сега тази история може да изглежда обикновена, но точно там ще откриете своята сила - в ежедневните детайли от живота си. Започнете да вкусвате от своята истинска сила и ще ви се прииска *още*. В центъра на гърдите си ще усетите някаква тежест, същественост.

Трябва да дадем изява на силата си. Изглежда толкова странно, след всичко това, един мъж да не даде място на силата си, но много от нас са обезсилени от собствената си мъжественост. Какво ще се случи, ако я пуснем да излезе? В *Изцеление на мъжката душа* Гордън Долби разказва една забележителна история за мъж, които бил преследван от постоянно повтарящ се сън. кошмар, „в който някакъв свиреп лъв непрестанно преследвал мъжа, докато той не паднал на земята от изтощение и се събуждал с викове". Мъжът бил озадачен; не знаел какво е значението на

съня. Дали лъвът бил символ на страх? На нещо смазващо в живота му? Един ден мъжът бил поведен от своя пастир (приятел на Долби) да се върне към съня в молитва:

Докато се молели, (пастирът) импулсивно помолил човека да си припомни съня, независимо от целия съпътстващ го страх. Мъжът колебливо се съгласил и скоро съобщил, че действително вижда лъва, който се е устремил към него. Тогава (пастирът) инструктирал мъжа: "Когато лъвът те приближи, опитай се да не бягаш, *но* вместо това остани там и го попитай кой или какво е той и какво търси в живота ти... можеш ли да опиташ?"
Неспокойно намествайки се на стола си, мъжът се съгласил, а после съобщил какво се случва: "Лъвът сумти и си поклаща главата, стоейки точно пред мен... Питам го кой е... и - О-о! Не мога да повярвам на думите му! Казва: "Аз съм твоят кураж и твоята сила. Защо бягаш от мен?"

В продължение на много години аз съм имал често повтарящ се сън, подобен на този - особено в юношеските си години. Някакъв голям див жребец стоеше на хребета на един хълм; усещах опасност, но не злокобна опасност, просто нещо силно, храбро и по-голямо от мен. Аз се опитвах да се измъкна; жребецът винаги се обръщаше да ме види и се спускаше по хълма. Събуждах се точно когато той вече ме настигаше. Изглежда налудничаво един мъж да бяга от силата си, това говори за страх, но ето защо ние саботираме. Силата ни е дива и войнствена и ние сме, меко казано, обезпокоени какво може да се случи, ако ѝ позволим да пристигне. Наясно сме с едно: Вече нищо няма да бъде същото. Един клиент ми каза: "Боя се, че ще извърша нещо лошо, ако оставя всичко това да се изяви." Не, вярно е точно обратното. Ще извършиш нещо лошо. ако *не го направиш*. Не забравяйте - пристрастията на мъжа са резултат от това, че той е отхвърлил силата си.

Преди години Брент ми даде един съвет, които промени живота ми: "Нека хората да усетят тежестта от това кой си - каза той. - и нека да се съобразяват с нея." Това ни отвежда до арената на нашия следващ враг.

СВЕТЪТ

Какъв е този враг, когото Словото нарича „света"? Дали става въпрос за пиенето, танцуването и пушенето? За ходенето на кино или за играта на карти? Това е повърхностен и абсурден подход към светостта. Той ни кара да пренебрегваме факта, че доброто и злото са много по-сериозни. Словото никъде не забранява пиенето на алкохол, а само пиянството; танцуването беше съществена част от живота на цар Давид; и докато там отвън съществуват някои много благочестиви филми, има някои много неблагочестиви църкви. Не, „светът" не е място или начин на поведение - това е всяка система, която

е изградена върху нашия колективен грях, фалшивите „аз“, събрани заедно, за да се възнаграждават и да се унищожават едно друго. Вземете всички онези позьори, съберете ги заедно в някой офис, клуб или църква и ще получите онова, което Словото има предвид под „света“.

Светът е карнавал от фалшификати - фалшиви битки, фалшиви приключения, фалшиви красавици. Мъжете би трябвало да мислят за него като за покваряване на тяхната сила. Бий се, за да стигнеш до върха, казва светът, и ще бъдеш мъж. Защо тогава мъжете, които стигат до там, често са най-празните, най-изплашените и изпълнени с гордост позьори, които можете да срещнете? Те са наемници, биещи се само за изграждането на свои собствени царства. В живота им няма нищо превъзходно. Същото е в сила и за пристрастените към приключения; независимо колко се раздаваш, независимо колко надалеч стигаш със своето хоби, то си остава само това - хоби. А що се отнася до фалшивите красавици, светът постоянно се опитва да ни каже, че Златокосата Жена е там - отиди да я търсиш.

Светът предлага на мъжа фалшиво усещане за сила и фалшиво чувство за сигурност. Сега бъдете честни до край - от къде идва вашето усещане за власт? От това колко красива е вашата съпруга - или секретарката ви? От броя на хората, които посещават вашата църква? От *знанието*, че притежавате вещина, заради която другите идват да ви се покланят? От вашата позиция, степен или титла? Бяло палто, титлата „доктор по медицина“, подиум или луксозен офис могат да накарат един мъж да се почувства „голямата работа“? Какво става вътре във вас, когато си представите, че се отказвате от всичко това? Оставете книгата за момент и помислете как бихте се чувствали, ако утре трябваше да загубите всичко, за което светът ви е възнаградил. „Без Христос, един мъж трябва да се провали ужасно - казва МакДоналд, - или да успее даже още по-ужасно Исус ни предупреждава срещу всичко, което дава фалшиво усещане за власт.“ Когато отидеш на вечеря на компанията или на църковна служба, казва той, заеми последното място. Избери пътя на смирението; не бъди самозванец, натрапник, позьор. Изкачи се *надолу* по стълбата; покани пощаджията на вечеря; отнасяй се към секретарката си така, сякаш тя е по-важна от теб; стреми се да бъдеш слуга на всички. *Откъде черпя усещането си за сила и власт* - ето един добър въпрос, който да си задаваш... често.

Ако искате да разберете как светът *действително* ви възприема, просто започнете да живеете според истинската си сила. Кажете какво мислите, застанете на страната на презрения, отправете предизвикателство към глупавите политики. Ще се нахвърлят върху вас като акули. Спомняте ли си филма *Джери МакГуайър*? Джери е агент за професионални атлети, който стига до един вид лично прозрение относно корупцията в неговата фирма.

Той издава неофициално писмо, изявление, подтикващо хората към по-хуманен подход към работата им. Нека да престанем да се отнасяме към хората като към добитък, казва той; да престанем да търсим лична изгода, но истински да обслужваме клиентите си. Всичките му приятели го поздравяват; когато фирмата го изхвърля (което той е предвиждал), те се втурват да вземат неговите клиенти. Един мой приятел конфронтира своя пастир за някакво фалшиво изявление, което пастирът беше направил, за да се добере до позицията си. Този пастир на стадото започна да разпространява слухове, че приятелят ми е гей опитваше се да съсипе репутацията му.

Един истински мъж разтърсва света на позьорите. Те ще направят всичко възможно, за да ви върнат на мястото ви - ще ви заплашват, ще ви подкупват, ще ви подмамват, ще ви злепоставят. Тези хора разпънаха Исус. Но нищо не се получи, нали? Трябва да дадете изява на силата си. Спомняте ли си Христос в Градината, чистата сила на Неговото присъствие? Много от нас всъщност са се страхували да изявят силата си, понеже светът няма място за нея. Добре. Светът е извратен. Нека хората да усетят тежестта от това кой сте и да се съобразяват с нея.

ДЯВОЛЪТ

Преди няколко дни двамата със съпругата ми се прибирахме с колата след един следобед, прекаран навън, и малко закъснявахме за последния футболен мач на нашия син за сезона. Аз бях на шофьорското място и водехме приятен разговор за някои от нашите мечти за бъдещето. След няколко минути разбрахме, че сме се озовали в улично задръстване за неопределено дълго време. Скъпоценните мигове отлетяха и в колата надвисна напрежение. Опитвайки се да помогне. Стейси предложи един алтернативен маршрут: "Ако тук завиеш вдясно и тръгнеш по Първа улица, можем да минем напърно и да скъсим разстоянието с около пет минути." Бях готов да се разведе с нея. Говоря сериозно. След около двадесет секунди бях готов за раздяла. Ако в колата имаше адвокат, бих подписал документите точно там. Боже мили - само заради един коментар за моето шофиране? Това ли беше всичко, което се случваше в момента?

Седях зад волана мълчалив и вдигащ пара. Външно изглеждах спокойно, но ето какво ставаше вътре в мен: *Да му се не види, да не би да мисли, че не знам как да стигна до там? Мразя, когато го прави.* Тогава друг глас каза: *Тя винаги го прави.* А аз казах (вътрешно - целият диалог се водеше вътрешно, за секунди): *Да, така е... тя винаги казва такива неща. Мразя това.* Бях завладян от чувство на обвинение, гняв и себеправедност. Тогава гласът каза: *Джон, това никога няма да се промени.* И аз потвърдих: *Това*

никога няма да се промени. Гласът продължи: *Знаеш ли, Джон, има толкова жени, които биха били много благодарни да те имат за мъж.* И аз си помислих същото: *Да, има много жени...* Разбирате за какво става въпрос. Променете действащите лица и конкретната ситуация и ще видите, че същото се е случвало и на вас. Но може би сте смятали, че вие сте забъркали цялата каша?

Дяволът несъмнено заема определено място в нашата теология, но дали той е категория, за която ние изобщо се замисляме в ежедневните събития от живота си? Не сте ли си мислили понякога, че дори не всяка мисъл, която ви минава през ум, идва от вас? Онова, което аз преживях през онзи ден по време на уличното задръстване, се случва постоянно в бракове, в служения и във всякакви взаимоотношения. Постоянно сме лъгани. И все пак не се замисляме: Чакай малко... кой друг говори тук? От къде идват тези идеи? От къде идват тези *чувства*?

Ако четете трудовете на светиите от всяка епоха преди съвременната ера - това изпълнено с гордост време на разума, науката и технологията, в което ние изцяло сме били възпитани - ще откриете, че те действително са взимали дявола много на сериозно. Както казва Павел: **да не би Сатана да използва случая против нас; защото ние знаем неговите замисли** (2 Коринтяни 2:11). Но ние, просветените, имаме много по-банален подход към нещата. Търсим психологическо, физическо, та дори и политическо обяснение за всеки проблем, с който се сблъскваме.

Кой накара халдейците да откраднат стадата на Йов и да убият слугите му? Очевидно Сатана (Йов 1:12, 17). Но дали изобщо се замисляме за него, когато днес чуваме за тероризма? Кой беше държал бедната женица сгърбена в продължение на 18 години, онази, която Исус изцели в съботата? Очевидно Сатана (Лука 13:16). Но сещаме ли се за него, когато имаме главоболие, което ни пречи да се молим или да четем Словото? Кой подтикна Ананий и Сапфира да излъжат апостолите? Отново Сатана (Деяния 5:3). Но дали действително виждаме неговата ръка зад провалите и разцепленията в служението? Кой е стоял срещу бруталното покушение срещу вашата сила, зад онези рани, които сте понесли? Както казва Уилям Гърнал: "Божият образ, отразен във вас, е онова, което разярява ада; срещу него демоните насочват най-мощните си оръжия."

Зад кулисите на нашия живот стават много повече неща, отколкото болшинството от нас могат да си представят. Да вземем за пример Коледата.

ЗАД КУЛИСИТЕ

Повечето от вас навярно имат картина с Рождественски сюжет, която изкарват по празниците и поставят над камината или на масичката за кафе. Лицата в болшинството от тези картини са добре познати: овчарите, мъдреците, навярно няколко селски животни, Йосиф, Мария и - разбира се, бебето Исус. Да, на нашата има и един-два ангела, както предполагам и на вашата. Но това навярно е единственият свръхестествен елемент. Какво е цялостното *настроение* на картината? Не са ли всички обгърнати от някаква топла, идилична атмосфера, тихо, интимно усещане, както когато пеем *Тиха нощ* или *Далеч в обора*? И макар всичко това да е съвсем истинско, то е и много *измамливо*, понеже не представя цялостната картина на случващото се. За тази цел отворете на Откровение 12:

И голямо знамение се яви на небето - жена, облечена със слънцето, с луната под нозете ѝ, и на главата ѝ венец от дванадесет звезди. Тя бе непразна и викаше от родилни болки, като се мъчеше да роди. И яви се друго знамение на небето, и ето голям червен змей, който имаше седем глави и десет рога, и на главите му - седем корони. И опашката му, като завлече една трета от небесните звезди, хвърли ги на земята; и змеят застана пред жената, която щеше да роди, за да изяде чадото ѝ, щом роди. И тя роди мъжко дете, което ще управлява всички народи с железен жезъл; и нейното чадо бе грабнато и занесено при Бога, и при Неговия престол. И стана война на небесата: Михаил и неговите ангели воюваха против змея; и змеят воюваше заедно със своите ангели; обаче те не надвиха, нито се намери вече място за тях на небето. И беше свален големият змей, онази старовременна змия, която се нарича дявол и Сатана, който мами цялата вселена; свален беше на земята, свалени бяха и ангелите му заедно с него (Откровение 12:1-5; 7-9).

Както казва Филип Янси, никога не съм виждал тази версия на историята на някоя коледна картичка. И все пак това е по-истинската история, останалата част от картината на ставащото през онази съдбовна нощ. Янси нарича раждането на Христос Великото нашествие, „смело нападение от страна на Владетеля на силите на доброто към седалището на злото във вселената“. В духовно отношение това не е тиха нощ. Това е Денят. „Едва ли съм в състояние да го проумея напълно, но все пак приемам, че това схващане е ключът за разбирането на Рождество Христово и че всъщност то е основата на моята вяра. Като християнин, аз вярвам, че живеем в два паралелни свята. Единият се състои от хълмове, езера, плевни, политици и овчари, които пазят стадата си през нощта. Другият се състои от ангели и от

зли сили и цялата духовна област. Детето се ражда, жената бяга и историята продължава ето така:

Тогава змеят се разяри против жената и отиде да воюва против останалите от нейното потомство, които пазят Божиите заповеди и държат свидетелството за Исуса (Откровение 12:17).

Зад света и плътта се крие един още по-смъртоносен враг... един, за когото говорим рядко и когото сме още по-малко подготвени да отблъснем. И все пак в момента се намираме точно там - в предните редици на ожесточена духовна война, вследствие на която са повечето жертви около вас и повечето атаки срещу вас. Време е да се подготвим за нея. Да, Люк, има змей. Ето как можеш да го порaziш.

ГЛАВА ДЕВЕТА

БИТКА, КОЯТО ДА ПОВЕДЕМ: СТРАТЕГИЯТА

Тя бе права, че реалността може да бъде трудна и че да затвориш очите си за нея не е за твое добро, защото ако не се изправиш пред врага в цялата му тъмна сила, то врагът ще те издебне в гръб в някой лош ден и ще те унищожи, докато ти гледаш в обратната посока.

Фредерик Бухиер

Препаша на бедрото меча Си, Силни, славата Си и величието Си; и във величието Си язди победоносно в полза на истината и кротостта, и правдата; и Твоята десница ще Те предводи към чудни дела.

(Псалм 45:3-4)

Като част от християнската армия, ти маршируваш в редиците на храбри духове. Всеки от твоите братя по оръжие е дете на Цар. Някои, като теб, са посред битка, обсадени от всяка страна от бедствия и изкушения. Други, след много атаки, удари и подигравки с тяхната вяра, вече стоят на небесната стена като победители. Оттам те гледат надолу и насърчават вас, техните другари на земята, да маршируват нагоре по хълма след тях. Това е техният вик: "Бийте се до смърт и Градът е ваш, така както сега е наш!"

Уилям Гърнал

Инвазията във Франция и краят на Втората световна война всъщност започват в нощта, преди Съюзниците да ударят крайбрежието на Нормандия, когато 82-а и 101-а Въздушни дивизии се спускат зад вражеските линии, за да отрежат пътя на Хитлеровите подкрепления. Ако сте гледали *Най-дългият ден* или *"Спасяването на редник Райан"*, сигурно си спомняте опасностите, на които са подложени тези войници от парашутните войски. Сами или на малки групи, те вървят напред посред нощ в местност, където никога не са били, за да се бият с враг, който за тях е невидим и непредвидим. Това е момент на ненадмината храброст... и малодушие. Понеже не всеки войник е в ролята си на мъж през оная съдбовна нощ. Да, те скачат, но после мнозина се скриват. Една от групите проявява особено малодушие.

Доста се бяха свили в жив плет, за да дочакат зората; някои дори бяха заспали. Редник Франсис Пейлис от 506-а е видял навярно най-лошото нарушение на дълга. Той бил събрал един взвод близо до Виервил. Чувайки „какви ли не шумове и пеене в далечината“, той и мъжете му се промъкнали до една ферма. Открили смесена група от двете американски дивизии. Парашутистите били открили алкохол в една изба... и сега били по-пияни от група селяци на някой гуляй събота вечер. Не е за вярване. (Денят "Д").

Наистина не е за вярване. Тези мъже *знаят*, че са на война и все пак отказват да се държат подобаващо. Те живеят в едно опасно отрицание-отрицание, което застрашава не само тях, но и безброй други, разчитащи на тяхната съвестност. Това е *съвършена* картина на Западната църква, що се отнася до духовното воюване. По време на едно неотдавнашно събиране на колектива, един мой приятел изрази предположението, че някои от трудностите, които те преживяват, може би са дело на врага. „Какво мислите?“, попита той. „Е, предполагам, че подобни неща се случват“, отговори един от другите пастири. „Навярно в Третия свят или за да осуетят някоя голяма евангелизация. Знаете... на места, където служението е особено мощно.“

ФАЗА ПЪРВА: "АЗ НЕ СЪМ ТУК"

Невероятно. Какъв себеосъдителен акт. „Нищо опасно не се случва тук.“ Тези мъже вече са били изведени, понеже са се хванали на първата вражеска атака: "Аз не съм тук - ти си сам." Не можеш да водиш битка, която според теб не съществува. Това е взето от *Писмата на душевадеца*, където старият дявол инструктира чирака на Луис точно по този въпрос:

Мой скъпи Уормуд, чудя се защо е нужно да ме питаш дали е важно да държиш пациента в неведение относно твоето съществуване. На този въпрос,

поне на настоящия етап от битката, ни е даден отговор от Висшето Командване. Нашата политика, за момента, е да се прикриваме.

Що се отнася за онези, които искат да бъдат опасни (острие), разгледайте внимателно 1 Петрово 5:8-9: **Бъдете трезвени, будни. Противникът ви, дяволът, като рикаещ лъв, обикаля, търсейки кого да погълне. Съпротивете му се, стоейки твърди във вярата, като знаете, че същите страдания се понасят и от братята ви в света.** Какво твърди чрез Петър Светият Дух за вашия живот? *Че сте под духовна атака.* Този пасаж не е за невярващи; той говори за „братята ви“. Петър взема за даденост, че всеки вярващ е под определена невидима атака. И какво настоява той да направите? Да се *противите* на дявола. Отвърнете на удара, отстоявайте позицията си.

С дълбоко съжаление споменавам, че едно партньорско служение, в което скъпи мои приятели заемаха централна позиция, просто се разпадна миналата седмица. Те бяха започнали да работят съвместно с друга организация, за да занасят Евангелието в различни градове в Съединените щати. Тези конференции са много мощни; в интерес на истината, аз никога не съм бил свидетел на нещо, което да е оказвало такова голямо въздействие. През сълзи на благодарност, посетителите говорят за изцелението, за свободата и облекчението, които са преживели. Сърцата им са възстановени и те са привлечени към интимност с Бога, която повечето от тях никога не са познавали. Това е нещо прекрасно и страховито. Но смятате ли, че врагът ще остави подобно нещо просто да си тече гладко, без изобщо да се намеси?

Партньорството стигна до някакви разногласия, нищо кой знае какво, нищо необичайно, за което и да е взаимоотношение, но останалите членове просто решиха да сложат край на коалицията и да се оттеглят в средата на сезона. Имаше ли нещо лично? Със сигурност; винаги има такива неща. Но те бяха несъществени. В общи линии ставаше въпрос за недоразумение и засегната гордост. Доколкото ми е известно, нямаше ни дума, ни мисъл за врага и за онова, което той навярно прави, за да разруши един толкова стратегически съюз. Когато изтъкнах факта, че ще е добре да преценят нещата с отворени очи, имайки предвид атаките на нечестивия, аз бях отстранен. Тези добри хора с добри сърца искаха да обяснят всичко на „човешко“ ниво, но ще ви кажа нещо - когато пренебрегваме врага, той побеждава. Той просто обича да хвърля вината за всичко върху нас, да ни кара да се чувстваме засегнати, неразбрани, да бъдем подозрителни и гневни едни към други.

Преди да може да бъде нанесен успешен военен удар, линията за комуникация на противниковата армия трябва да бъде извадена от строя. Нечестивият го прави постоянно - в служенията и особено в семействата.

Семейството е чудесна картина на онова, което Бог предлага на Своите хора. Словото ни казва, че това е жива метафора, ходеща притча, картина на Рембранд, представяща Евангелието. Врагът го знае и го *мразис* всяка фибра на злото си сърце. Той няма никакво намерение този прекрасен портрет да бъде изживян пред очите на света с такъв дълбок апел, че никоой да не може да отхвърли Божието предложение. Така че, точно както в Градината, Сатана идва, за да разделя и да владее. Аз често усещам това обвинение, когато съм със съпругата си. Това е трудно за обяснение и обикновено не се изразява с думи, но аз просто приемам посланието, *че се издънвам*. Най-последелих това със Стейси, при което тя се просълзи: "Не може да бъде - каза тя, - аз се чувствах по абсолютно същия начин. Мислех си, че ти си разочарован *от мен*." Чакай малко, помислих си. Ако аз не изпращам това послание и ти не изпращаш това послание...

Преди всичко врагът ще се опитва да попречи на връзката с Главния щаб. Започнете да се молите редовно всяка сутрин в продължение на две седмици и само гледайте какво ще се случи. Няма да ви се става; ще бъде свикано важно съвещание по същото време; ще хванете настинка или ако все пак стигнете до молитвата, умът ви ще блуждае и ще си мислите какво ще има за закуска, колко ще трябва да платите за ремонта на този воден радиатор и какъв цвят чорапи ще подхождат най-добре на сивия ви костюм. Много, много пъти аз просто съм попадал в облак на *объркване*, толкова плътен, че внезапно съм започвал да се чудя защо изобщо съм повярвал в Исус. Сладкото общение с Бога. на което обикновено се радвам, секва, изпарява се, изчезва като слънцето зад някой облак. Ако не си наясно какво се случва, ще помислиш, че наистина си изгубил вярата си, че си бил изоставен от Бога или че е станало онова, което врагът ти е внушил. Осуалд Чеймбърс ни предупреждава: "Понякога няма на какво да се покоряваме, единственото нещо, което трябва да правим, е да поддържаме жива връзка с Исус Христос, да внимаваме нищо да не я наруши."

Следва пропагандата. Подобно на позорната Роза на Токио, врагът постоянно предава съобщения, опитвайки се да ни демонизира. Както при моето преживяване по време на уличното задръстване, той постоянно ни *омайва*, В крайна сметка, Словото го нарича **клеветника на братята** (Откровение 12:10). Помислете какво се случва - какво чувате и усещате - когато наистина се провалите. *Какъв идиот съм, винаги правя така, от мен няма да излезе нищо*. Май звучи обвиняващо. Ами когато наистина се опитваш да направиш крачка напред като мъж? Мога да ви гарантирам какво ще се случи, когато се наложи да говоря. Шофирах към летището за едно пътуване до Западното крайбрежие, където щях да говоря пред мъже за *Диво сърце*. През целия път дотам бях обгърнат от облак на тегота; едва не се

поддадох на усещането, което може да се изрази така: *Джон, какъв позъор си само. Не можеш да кажеш абсолютно нищо. Просто обърни колата, прибери се у дома и им кажи, че не можеш да отидеш.* В моментите на бистро съзнание аз знам, че това е атака, но трябва да разберете, че подобно нещо те завладява толкова незабележимо, че изглежда съвсем реално. Аз едва не се поддадох и не си отидох в къщи.

Когато нечестивият изкушава Христос в пустинята, атаката е най-вече срещу Неговата идентичност. „Ако си Божият Син“, три пъти изрича Сатана презрително, „тогава докажи го“ (Лука 4:1-13). Миналата година Брад се върна от мисионерското поле. След седем години зад граница, през по-голямата част от които се беше справял сам, той се върна доста облъскан; чувстваше се като неудачник. Каза ми, че когато сутрин се събуждал, чувал някакъв глас да шепти в мислите му: *Добро утро... неудачнико.*

Толкова много мъже живеят под подобно осъждане. През последните няколко месеца Крег истински се впускаше в битката и се биеше смело. Тогава сънувал кошмар, много реален и страховит сън, в който насилвал едно малко момиченце. Събудил се с усещането за нечистота и осъждане. През същата седмица аз имах сън, в който ме обвиняваха за прелюбодеяние; аз не бях го извършил, но в моя сън никой не ми вярваше, че е така. Чуйте това: Докато един мъж не представлява истинска заплаха за врага. Сатана не му създава *проблеми*. Но след като заемеш определена позиция, става друго, в *сърцето ти е потиснато и ти го знаеш*.

Най-после нечестивият изследва почвата, търсейки някоя слабост. Ето как става: Сатана хвърля към нас мисъл или изкушение, като се надява, че ще се хванем. Той знае вашата история, знае какво ще подейства във вашия случай и майсторски скалпва нещата. Само тази сутрин по време на молитва се сблъсках с гордост, после с безпокойство, прелюбодеяние, алчност и лакомия. Ако си мислех, че всичко това идва от мен, от моето сърце, бих изпаднал в обезсърчение. Знаейки, че сърцето ми е добро, аз блокирах атаката на момента. Когато Сатана ви изследва, не му се връзвайте. Ако се съгласим, ако нещо в сърцето ни каже: *Да, прав си*, тогава той го излива върху нас. Виждаш красива жена и нещо в теб казва: *Ти я желаш*. Това е нечестивият, който примамва изменника вътре в теб. Ако изменникът каже: *Да, така е*, то пожеланието наистина започва да го завладява. Ако позволиш това да се случва години наред, той е успял да издигне крепост. Това може да накара един добър мъж да се чувства ужасно, понеже си мисли, че е изпълнен с пожелание, което всъщност не е така; става въпрос за една безконечно повтаряща се атака.

Моля ви, разберете ме правилно. Аз не виня за всичко дявола. Почти във всяка ситуация присъства човешкият елемент. Всеки мъж си има своите

борби; всеки брак преминава през трудни моменти; във всяко служение има личностни конфликти. Но тези неща са като лагерен огън, в който врагът налива бензин и той прераства в опустошителен пожар. Пламъците лумват и се превръщат в бушуващ ад и внезапно ние сме завладени от онова, което усещаме. Обикновени разногласия се превръщат в основание за развод. През цялото време ние си мислим, че причината е в нас, че ние сме се издънили, че ние сме виновни, а врагът се смее, понеже сме се хванали на въдицата му: „Аз не съм тук, ти си сам.“ Нужна ни е много по-голяма прозорливост.

ДА СЕ ХВАНЕМ ЗА ИСТИНАТА

При всеки ръкопашен бой има постоянна размяна, избягване и блокиране на удари, контраатаки и т.н. Точно това се случва в невидимия свят около нас. Само дете първоначално това става на нивото на нашите мисли. Когато сме под атака, трябва да се хванем за истината. Избегни удара, блокирай го с твърда решимост и нанеси ответен удар с онова, което е истинно. Ето как Христос отговаряше на Сатана - Той не влезе в спор с него и не се опитваше да го победи с аргументи. Исус просто стъпи върху истината. Отговаряше със стихове и ние би трябвало да правим същото. Това няма да бъде лесно, особено когато целият ад се е развилнял около теб. Ще имаш усещането, че си теглен от камион докато се държиш само за едно въже или че се опитваш да се задържиш на краката си посред ураган. Сатана не само хвърля към нас мисли; той ни атакува и с *чувства*. Влезте в тъмна къща късно през нощта и внезапно ще ви завладее страх; или се наредете на някоя опашка в магазин с всички тези сензационни вестници, натрапващи в лицето ви секс, и ето на, че усещането за поквара вече е във вас.

Но точно тук силата ви се изявява и дори нараства - чрез упражнение. Хванете се за истината и не я изпускате. Точка. Изменникът в двореца ще се опита да свали подвижния мост, но не му позволявайте. Когато Притчи 4:23 ни казва да пазим сърцата си, смисълът не е: "Затворете ги, понеже са непоправимо грешни"; казва се: "Защитавайте ги като дворец, седалището на вашата сила, което не искате да предадете." Както казва Кампис: "Все пак трябва да сме бдителни, особено в началото на изкушението; понеже тогава врагът може да бъде победен по-лесно, ако не му е позволено да влезе през вратата на нашите сърца, но му е оказана съпротива пред портата още при първото почукване."

Спомняте ли си сцената в *Смело сърце*, където Робърт, злият баща на Брусър, му нашепва лъжи за измяната и компромиса? Той казва на Робърт онова, което врагът ни говори по хиляди начини: „Всички мъже са

изменници; всички мъже се обезсърчават." Как отвърща Робърт? Той изкрещява:

Не искам да се обезсърчавам!

Искам да вярвам подобно на (Уолъс).

Никога вече няма да бъда на погрешната страна.

Това е повратният момент в неговия живот... и в нашия.

Битката преминава на друго ниво.

ФАЗА ВТОРА: СПЛАШВАНЕ

Години наред Стейси живееше под облак на депресия. Съветването ѝ донасяше известно изцеление, но все пак депресията си оставаше. Бяхме взели мерки за физическите аспекти, които можеха да бъдат подложени на лечение, но нещата не се променяха. *Добре, мислех си, Библията казва, че имаме дух, душа и тяло. Обърнали сме внимание на тялото и на душата... явно остава духовното.* Стейси и аз започнахме да четем по малко относно отношението ни към противника. В процеса на нашето учене ние се натъкнахме на пасаж, касаещ различни симптоми, които някога съпровождат депресията; единият от тях беше замаяност. Докато тя четеше пасажа на глас, в тона ѝ можех да доловя изненада. „Какво има?“ - попитах. „Ами... доста често ми се случва да съм замаяна.“ „Така ли? Колко често?“ „О, всеки ден.“ „Всеки ден?“ Бяхме женени от десет години, но тя никога не ми бе споменавала това. Бедната жена просто си беше мислила, че това е нещо нормално за всеки, щом бе ежедневие за нея.

„Стейси, през целия ми живот никога не ми се е случвало да бъда замаян. Мисля, че тук има нещо.“ Започнахме да се молим срещу замаяването, като взехме власт и атакувахме в името на Исус. Знаете ли какво стана? Нещата още повече се *влошиха!* Противникът, щом веднъж е открит, не си тръгва ей така, без битка. Обърнете внимание, че понякога Исус смъмря нечистия дух **със строг глас** (виж. Лука 4:35). В интерес на истината, когато Исус най-напред смъмря нечистите духове в човека, живеещ в Геразинските гробища, който е измъчван от легион духове, нищо не се получава. Той трябваше да събере повече информация, наистина да ги отпрати (Лука 8:26-33). Ако Исус трябваше да се отнесе строго с тези същества, не смятате ли, че е редно и ние да го сторим? Двамата със Стейси отстоявахме територията си, като се съпротивявахме на атаката, „стойки твърдо във вярата“, както казва Петър. И знаете ли какво? Моментите на замаяност изчезнаха. Те са зад гърба ни. От седем години тя нито веднъж не е изпадала в това състояние.

Това е следващото ниво от стратегията на нашия враг. Когато започваме да откриваме действията му, да се противим на неговите лъжи и да виждаме ръката му в „обикновените изпитания“ в нашия живот, той издига атаката на по-висока ниво; прибегва към сплашване и страх. Дори в определен момент докато сте четели последните няколко страници, може да сте започнали да усещате нещо от рода на *Действително ли искам да се забърквам в тези свръхдуховни фокуси? Направо ме побиват тръпки.* Сатана ще се опита да ви накара да приемете сплашването, *защото се бои от вас.* Вие представлявате голяма заплаха за него. Не иска да се събуждате и да му отвърщате на удара, понеже когато го правите, той губи. „Противете се на дявола - казва Яков, - и той ще бяга от вас“ (Яков 4:7). Затова той ще се опитва да ви пречи да отстоявате позицията си. Действията му преминават от подмолна заблуда към открита атака. Мисли нахлуват в главата ви с гръм и трясък, всякакви неща започват да се разпадат в живота ви, вярата ви изглежда изтъняла като лист хартия. Защо децата на толкова много пастири затыват до гуша? Смятате ли, че е случайност? Толкова много църкви започват с живот и динамика, само за да свършат с разцепление или просто да изсъхнат и да умрат. Какво ще кажете? Защо една моя приятелка едва не припадна, когато се опитваше да сподели свидетелството си по време на богослужение? Защо моите полети толкова често се осуетяват, когато искам да занеса Евангелието в някой друг град? Защо всичко в работата ти сякаш се разпада, точно когато си постигнал някакъв напредък у дома - или обратното? Понеже се намираме във война и нечестивият опитва една стара тактика - първи нанесе удар и навярно противникът ще подвие опашка и ще избяга. Той не може да победи, знаете го. Както е казал Франклин Рузвелт: "Няма от какво да се боим, освен от самия страх."

БОГ Е С НАС

Бъди силен и смел; защото ти ще поведеш тези люде да наследят земята, за която съм се клел на бащите им, че ще им я дам. Само бъди силен и много смел, за да можеш да спазваш целия закон, за който слугата Ми Мойсей ти даде заповед; не се отклонявай от него ни надясно ни наляво, за да имаш добър успех където и да идеш. Ето, заповядвам ти; бъди силен и смел; да не се плашиш и да не се страхуваш; защото Господ, твоят Бог, е с тебе, където и да идеш (Исус Навин 1:6-7, 9).

Исус Навиев знаеше какво означава да се страхуваш. Години наред той беше втори по власт, дясната ръка на Мойсей. Израилтяните нямаше просто да тръгнат с валсова стъпка и да си вземат Обещаната земя като на шега; те щяха да се бият за нея. А Мойсей нямаше да бъде с тях. Ако Исус Навиев

имаше пълна увереност за ситуацията, защо Бог трябваше да му повтаря отново и отново да не се страхува? Бог дори му дава специално насърчително слово: **Никой не ще може да устои против тебе през всичките дни на живота ти; както бях с Мойсей, така ще бъда и с тебе; няма да отстъпя от тебе, нито ще те оставя** (Исус Навин 1:5). Как Бог беше „с Мойсей“? Като мощен воин. Спомняте ли си язвите? А всички онези египетски войници, които се издавиха заедно с конете и колесниците си в Червено море? След тази изява на Божията сила хората запяха: **Господ е силен воин; името Му е Йеова** (Изход 15:3). Бог воюваше за Мойсей и за Израел; после Той обеща да прави същото за Исус Навиев и те поразиха Ерихон и всички останали врагове.

Еремия също знаеше какво означава Бог да бъде „с него“. **Но Господ е с мен като мощен воин, запя той. Затова гонителите ми ще се спънат и не ще надмогнат** (Еремия 20:11). Дори Исус ходеше в това обещание, когато воюваше за нас на земята:

Исус от Назарет - как Бог Го помаза със Святия Дух и със сила, Който обикаляше да прави благодеяния и да изцелява всички угнетявани от дявола, защото Бог беше с Него (Деяния 10:38).

Как Исус спечели битката срещу Сатана? Бог беше *с Него*. Това действително отваря богатствата на обещанието, което Христос ни дава, когато се зарича: **Аз съм с вас през всичките дни до свършека на века и никак няма да те оставя и никак няма да те забравя** (Матей 28:20; Евреи 13:5). Това не означава, че Той просто ще се навърта наоколо или дори, че ще ни утешава в неволите ни. Значи, че *Той ще се бие за нас*, с нас, точно както се е бил за Своите хора през вековете. Докато ходим с Христос, докато стоим в Него, изобщо няма от какво да се боим.

Сатана се опитва да засегне склонността на изменника към самосъхранение, като използва страх и сплашване. Ако се опитваме по старому да си спасим кожата, като все сме нащрек за номер едно, тези тактики ще действат. Ние ще отстъпваме. Но в сила е и обратното. Когато един мъж реши да стане воин, когато животът му е отдаден на една по-велика кауза, той не може да бъде сплашен от Големия Лош Вълк, който се кани да му издуха къщичката. След описанието на войната в небето между ангелите и падането на Сатана на земята, в Откровение се казва как светиите са го победили:

А те го победиха (дявола) чрез кръвта на Агнето и чрез словото на своето свидетелство, защото не обичаха живота си дотолкова, че да бягат от смърт (Откровение 12:11).

Най-опасният мъж на земята е този, който се е примирил със собствената си смърт. Всички мъже умират; съвсем малко са тези, които

някога *живеят* истински. Естествено, можете да си осигурите безопасен живот... и да прекарате остатъка от дните си в почивен дом, където да бърбите за някоя забравена беда. Аз предпочитам да мина през този живот с размах. Освен това, колкото по-малко се опитваме да „спасим себе си“, толкова по-ефективни воини ставаме. Чуйте какво казва Г. К. Честъртън за смелостта:

Смелостта е почти противоречие на термини. Тя съдържа силното желание за живот, възприемащо формата на готовност да умреш. **Който изгуби живота си, ще го спаси** - това не е някакъв мистицизъм за светии и за герои. Това е един ежедневен съвет към моряци или към планинари. Би могъл да бъде отпечатан в Алпийски пътеводител или справочник. Парадоксът е в целия принцип за смелостта; дори най-земната и най-жестока смелост. Човек, който е останал сам в бушуващото море, може да спаси живота си, като рискува да се изкачи по някоя много стръмна скала. Може да избегне смъртта единствено като не престава да се изкачва по нея сантиметър по сантиметър. Ако войникът, който е обграден от врагове, иска да се измъкне, ще се наложи да комбинира силно желание за живот със странна небрежност относно смъртта. Той трябва не просто да се хване за живота, защото тогава ще бъде страхливец и няма да се измъкне. Трябва не просто да очаква смъртта, защото тогава ще бъде самоубиец и няма да се измъкне. Нужно е да се стреми към живота в дух на яростно безразличие към него; трябва да желае живота като вода, но при това да пие смъртта като вино.

ФАЗА ТРЕТА: СКЛЮЧВАНЕ НА СДЕЛКА

Третото ниво на атака, към което нечестивият преминава, след като сме се съпротивили на заблудата и на сплашването, е просто да ни накара да сключим сделка. Толкова много мъже са били подкупени по един или друг начин. Телефонът току-що иззвъня; един приятел ми се обади, за да ми каже, че още един християнски лидер се е поддал на сексуална неморалност. Църквата поклаща глава и казва: "Виждате ли. Той просто не е могъл да се опази чист." Това е наивно. Смятате ли, че този човек, последовател на Христос, наистина в сърцето си е *искал* да се провали? Кой мъж започва своето пътуване, пожелавайки си: "Мисля, че един ден, след двадесетгодишно служение, ще съсия всичко с една афера"? Той е бил *набелязан*, всичко е било изфабрикувано. В неговия случай той е трябвало неусетно и постепенно да свали защитата си не толкова вследствие на някаква битка, но заради *отегчение*. Аз познавах този мъж; той нямаше някаква велика кауза, за която да се бори, само монотонността на „професионалното християнско

служение", което той мразеше, но не можеше да напусне, понеже му плащаха доста добре. Той беше готов за падение. Ако не сте наясно с нещата, и вие ще се поддадете.

Помислете за следното - кога се провали цар Давид? Какви бяха обстоятелствата около аферата му с Витсавее? **След една година, по времето когато царете отиват на война, Давид прати Йоав и слугите си с него, и целия Израил; и те разбиха амонците, и обсадиха Рава, А Давид остана в Ерусалим (2 Царе 11:1).** Давид вече не беше воин; той изпрати други да се бият вместо него. Отегчен, преситен и угоен, той се разхожда по покрива на двореца и си търси забавление. Нечестивият посочва към Витсавее и останалото е история, която, както всички знаем, се повтаря. Уилиам Гърнал ни предупреждава:

Устояването до край ще бъде бодилът под седлото ти - трънът в твоята плът - когато предстоящият път изглежда безкраен, а душата ти моли за по-скорошна почивка. Това надминава всяка друга трудност в твоето призвание. Знаем за мнозина, които са се присъединявали към армията на Христос и с радост са били войници за една или две битки, но скоро това им е омръзвало и в крайна сметка са се оттегляли. Те импулсивно поемат християнските задължения... и също толкова лесно решават да се откажат. Подобно на новата луна, те светят малко в началото на нощта, но изчезват, преди тя да е приключила. *(Християнинът в пълно въоръжение)*

ОРЪЖИЯТА ЗА ВОЮВАНЕ

Срещу плътта, вътрешния изменник, воинът използва дисциплината. За това имаме двуизмерна версия, която наричаме „тихо време“. За повечето мъже обаче е трудно да поддържат някакъв молитвен живот, понеже това няма пряка връзка с възстановяването и запазването на тяхната сила; като че ли не е от особена важност. Но ако гледахте на живота си като на една голяма битка и *знаехте*, че е нужно да прекарвате време с Бога, за да оцелеете, вие бихте го правили. Може би не съвършено - никой не е способен на това пък и не там е въпросът, но бихте имали основание да Го търсите. Ние гледаме половинчато на духовните дисциплини, когато единствената причина да ги изпълняваме е, че така „трябва“. Но нещата ще потръгнат съвсем другояче, когато осъзнаем, че с нас е свършено, ако не го правим.

Ежедневното време с Бога няма за цел академични занимания, запознаване с определена част от Словото или нещо такова. То е посветено на това да се свържем с Бога. Нужно е да държим линията на комуникация отворена, като за целта използваме най-различни помощни средства.

Понякога аз слушам музика; друг път чета Словото или пасаж от някоя книга; често си пиша в дневника; понякога отивам да тичам; а има дни, през които се нуждая единствено от тишина и усамотение и от изгрева на слънцето. Въпросът е просто да направя *онова, което ме връща към моето сърце и към сърцето на Бог* Много пъти Бог ме е избавял от засада, за която аз не съм подозирал; Той ме е предупреждавал по време на общението ми с Него рано сутрин за нещо, което ще се случи през същия ден. Онзи ден това беше пасаж от една книга относно прошката. Усетих, че Той ми казва нещо лично. *Господи, аз ли проявявам непростителност? Не*, каза Той. Около един час по-късно получих едно много болезнено телефонно обаждане - предателство. *О, казвал си ми да бъда готов да простя, нали? Да.*

Дисциплината, между другото, никога не е основният въпрос. Същината на „молитвеното време“ е *осъществяването на връзка с Бога*. Това е нашата основна противоотрова срещу фалшификатите, които светът ни подхвърля. Ако нямаш Бога и то дълбоко в себе си, ти ще отидеш при други любовници. Както каза Морис Робъртс:

Екстазът и насладата са съществени за душата на вярващия и водят до осветение. Не е предвидено да живеем без духовно ободряване... Вярващият е в духовна опасност, когато си позволи да кара известно време, без да вкухва любовта на Христос... Когато Христос престане да изпълва сърцето с удовлетворение, душите ни ще тръгнат в безмълвно търсене на други любовници. *(Мисълта на Бога)*

Един мъж ще посвети дълги часове на своите финанси, когато има за цел ранно пенсиониране; той ще се подложи на сурово обучение, когато цели да пробяга 10 км или дори маратон. Способността да дисциплинираме себе си е там, но за много от нас тя остава неизползвана. „Когато обаче един воин е на служба при истинския Цар - т.е. в полза на една по-превъзходна кауза - казва Блай, - той е добре и тялото му се превръща в работлив слуга, от когото той изисква да понася студ, горещина, болка, рани, белези, глад, недоспиване, всякакви трудности, да прави онова, което е необходимо.“

Срещу нечестивия ние носим Божието всеоръжие. Това, че Бог ни е оставил оръжия, с които да воюваме, със сигурност придобива много голям смисъл, ако дните ни са като сцена от *Спасяването на редник Райан*. Само колко християни са препрочитали тези пасаж за щита на вярата и шлема на спасението, но всъщност никога не са разбирали какво да правят с тях. *Каква прекрасна поетическа образност, чудя се какво ли може да означава*. Означава, че Бог ти е дал въоръжение и няма да е зле да го използваш. Всеки ден. Тази екипировка наистина е там, в духовната, в невидимата област. Ние не я виждаме, но за ангелите и за нашите врагове тя

е явна. Започнете, като просто използвате за основа пасажа от Ефесяни така, сякаш се подготвяте за арената:

Затова вземете си Божието всеоръжие, за да можете да противостоите в злия ден и като надвиете на всичко, да устоите. Стойте прочее препасани с истина през кръста си... *Господи, слагам колана на истината. Избирам да живея в честност. Покажи ми истината, от която толкова отчаяно се нуждая днес. Разобличи лъжите, в които несъзнателно съм повярвал ... и облечени в правдата за бронен нагръдник... Да, Господи, днес нося Твоята правда срещу всяко осъждение и поквара. Изпълни ме със своята святост и чистота - защити ме от всички атаки срещу моето сърце.... и с нозе, обути с готовност чрез благовестието на мира... Избирам да живея за Евангелието във всеки миг от живота си. Покажи ми къде се разгръща по-голямата картина и ме предпази от това да се отпусна дотолкова, че да смятам сапунените опери за най-важното нещо на света днес.*

А освен всичко това вземете щита на вярата, с който ще можете да угасите всичките огнени стрели на нечестивия... *Исусе, аз издигам срещу всяка лъжа и всяка атака увереността, че Ти си добър и че си приготвил добри неща за мен Нищо не може да ме победи днес, защото Ти си с мен... Вземете шлема на спасението... Благодаря Ти, Господи, за моето спасение. Приемам го по нов и свеж начин от Теб и заявявам, че нищо не може да ме отдели от любовта на Христос и от мястото, което всякога ще имам в царството Ти.... и меча на Духа, който е Божието Слово... Свети Душе, покажи ми конкретно днес истините от Божието Слово, които ще ми бъдат нужни, за да противостоя на атаките и на клопките на врага. Припомняй ми ги през целия ден. ... И молете се в Духа по всяко време с всякаква молитва и молба, бидейки бодри в това с неуморно постоянство и моление за всичките светии. Най-после, Свети Душе, аз се съгласявам да Те следвам във всичко - във всяка молитва, когато почувствам подтик в духа си през деня" (Ефесяни 6:13-18).*

И ние ходим във властта на Христос. Не атакувайте с гняв и не се надигайте в гордост. Ще бъдете приковани. Харесва ми сцената в *Маската на Зоро*, където старият майстор на мечове спасява своя млад чирак - който в момента доста си е пийнал - от сблъсък с врага. „Би се борил храбро - казва той - и би умрял бързо." Всяка власт на небето и на земята е дадена на Исус Христос (Матей 28:18). Той ни казва това, преди да ни остави Великата заповед, заповедта за разширяване на Неговото царство. Защо? Никога не сме правили тази връзка. Причината е, че ако ще служите на истинския Цар, ще ви трябва тази власт. Не можем да си позволим да застанем срещу някой ангел, да не говорим за паднал ангел, в собствената си власт. Ето защо Христос ни дава своята власт: **И вие имате пълнота в Него, Който е Глава на**

всяко началство и власт (Колосяни 2:10). Смърри врага в собственото си име и той ще се изсмее; заповядай му в името на Христос и той ще побегне.

И още нещо: Не си и помисляй да влизаш в битката сам. Не се опитвай да предприемаш мъжкото пътуване без поне още един мъж до себе си. Да, има моменти, когато един мъж трябва да застане в битката сам, в ранните часове на утрото, и да се бори с всички сили. Но не превръщай това в изолиран начин на живот. Това може да се окаже най-слабото ни място, както изтъква Дейвид Смит в *Американският мъж без приятели*: „Сериозен проблем представлява самотното състояние на средния американец. Мъжете трудно признават, че се нуждаят от приятелството на други мъже." Благодарение на мъжкото движение сега Църквата разбира, че мъжът се нуждае от други мъже, но онова, което ние сме предлагали, е друго двупосочно разрешение: групи или партньори, пред които да носиш „отговорност". Леле! Звучи толкова старозаветно: „Ти наистина си глупак, който всеки момент може да изпадне в грях - затова няма да е зле да те надзираваме, за да вървиш в правия път."

Ние не се нуждаем от групи, пред които да носим отговорност; нуждаем се от воители като нас; от някой, който да се бие редом с нас, някой, който да пази гърба ни. Един младеж просто ме спря на улицата и каза: "Чувствам се обграден от врагове, а съм съвсем сам." Цялата криза в мъжествеността днес идва оттам, че вече нямаме воинска култура, място, където мъжете да могат да се научат да се бият като мъже. Не ни трябва събиране на истински приятните момчета; нуждаем се от събиране на истински опасните мъже. *Това е нещото, от което се нуждаем.* Мисля си за Хенри V при Ейджинкорт. Армията му стига до малка групичка от изморени и изтощени мъже; много от тях са ранени. Врагът ги превишава пет към едно в числено отношение. Но Хенри събира войниците около себе си и им напомня, че те не са наемници, но „отряд от братя".

Ние малцината, щастливите малцина, отряд от братя; защото този, който редом с мен днес пролее кръвта си, мой брат ще бъде... И господата англичани, които сега стоят в леглата си, ще считат себе си проклети, че тук не са били; и мъжеството им тъй ще олеква, когато някой им разпая, че бил се е със нас.

Да, нуждаем се от мъже, пред които да можем да оголим душите си. Но това няма да се случи с група момчета, на които нямаш доверие, които не са истински готови да се спуснат в битката с теб. Стара истина е, че няма по-предано приятелство между мъже, които са се били рамо до рамо, мъжете от твоя взвод, от твоя окоп. Броят им никога няма да е голям, но ние не се нуждаем от голяма група. Нуждаем се от братя, готови да „пролеят кръвта си" с нас.

ПОЧЕТНИ РАНИ

Само едно предупреждение, преди да приключим тази глава; Ще бъдете ранени. Само защото тази битка е духовна, не означава, че тя не е реална; напротив, и раните, които човек може да понесе, в някои отношения са даже по противни от тези, които се причиняват от огнестрелно оръжие. Да изгубиш крак не е нищо в сравнение с това да изгубиш сърце; не е задължително осакатяването от шрапнел да унищожи душата ти, *но* осакатяването от срам и вина може да го направи. Ще бъдете ранени от врага. Той знае за раните от вашето минало и ще се опита да ви рани отново на същото място. Но тези рани са различни; това са почетни рани. Както казва Рик Джойнър: "Чест е да бъдеш ранен докато служиш на Господа."

Преди няколко вечери Блейн ми показваше своите рани докато вечеряхме заедно. „Тази е от Самуел, когато хвърли един камък и ме удари по челото. А тази е от Титънс, когато паднах върху онзи остър пън. Не мога да си спомня от къде е тази; о, тази си я бива - получих я, когато паднах в езерото, докато гонех Люк. Тази е много стара, когато се изгорих на печката." Той се гордее с белезите си; те са почетни значки за едно момче... и за един мъж. В момента нямаме еквивалент на Виолетовото сърце за духовно воюване, но ще се сдобием с такъв. Един от най-благородните моменти, които ни очакват, ще бъде на Сватбената вечеря на Агнето. Нашият Господ ще се изправи и ще започне да призовава онези, които са били ранени в битка заради името Му - те ще бъдат почетени и смелостта им - възнаградена. Мисля си за отношението на Хенри V към неговите мъже:

*Който жив остане след този ден и у дома си жив и
здрав се прибере, на пръсти ще застава, щом денят
се спомене и ще потрепва при името на Криспиан.
Тогава ръкави ще запретне и ще покаже белезите си.
Ще каже: "Тези рани са от деня на Криспиан."
Старците забравят; всичко забравено ще бъде,
но той с гордост ще си спомня какви подвизи е
извършил в онзи ден; тогава имената ни...
ще бъдат в техните чаши преливащи,
наскоро припомнени.*

Божие царство на сила се взема, казва Исус, и който се насили го грабва (Матей 11:12). Това нещо добро ли е или лошо? Надявам се, че вече виждате дълбоката и свята добродетел на мъжката агресия, което ще ви помогне да разберете какво Христос има предвид. Съпоставете го със следното: "Божие царство е отворено за пасивните, мекушави мъже, които влизат в него както си лежат на канапето и гледат телевизия." Ако ще

живеете в Божието царство, Исус казва, че ще ви бъде нужен всеки грам страст и настъпателност, с които разполагате. Нещата ще станат ожесточени; ето защо ви е било дадено войнствено сърце. Харесва ми как Джон Бънян представя този стих в *Пътешественикът*:

Тогава Тълкувателят хвана (Християн) за ръката и го поведе към вратата на палата; и ето, на вратата стоеше голяма група мъже, които желаеха да влязат, но не смееха. И недалеч от вратата стоеше един човек до една маса, като пред себе си държеше книга и мастилница, за да записва имената на онези, които искаха да влязат; той също така видя, че около вратата стояха много въоръжени мъже, за да я пазят, готови да наранят всеки, който би посмял да влезе. Това смая Християн. Най-накрая, когато всички се отдръпнаха назад поради страх от въоръжените мъже, Християн видя един човек със смело лице да се приближава към записващия и да казва: "Запиши и моето име, господине."

Като стори това, мъжът изтегли сабята си, постави шлем на главата си и се спусна към въоръжените мъже при вратата, които го нападнаха със смъртоносен удар; но човекът, без да се отчае ни най-малко, започна жестоко да сече. И така, след като беше получил и нанесъл много рани на онези, които искаха да го държат отвън, той най-после успя да си пробие път през тях и да влезе в палата.

ГЛАВА ДЕСЕТА

КРАСАВИЦА, КОЯТО ДА ИЗБАВИМ

*Красавицата е не само нещо предизвикателно, но и нещо мистериозно.
Там Бог и дяволът се борят за превъзходство, а бойното поле са мъжките
сърца.*

Фьодор Достоевски

*Ще бъда щастлив всяка нощ, когато си се отнасял с нея добре.
Джордж Тарагуд.*

*„Отнасяй се с нея добре“
от Рой Хед и Джийн Къртс*

Каубой, отведи ме надалеч, по-близо до небето и по-близо до теб.

Дикси Чикс,
*„Каубой, отведи ме надалеч“
(1999 г., от Марти Сейдъл и Маркус Хамън)*

Имало едно време (както започва приказката) една красива девойка, абсолютна чаровница. Тя може да е царска дъщеря или обикновена слугиня, но ние знаем, че има сърце на принцеса. Младостта ѝ сякаш никога не може да повехне. Спускащите се надолу коси, дълбоките ѝ очи, нейните сочни устни, изваяната ѝ фигура - тя кара розата да се изчерви от срам; слънцето бледнее пред нейната светлина. Сърцето ѝ е златно, любовта ѝ е точна като стрела. Но тази прекрасна девойка е недостъпна, затворничка на зла сила, която я държи в плен в една мрачна кула. Само някой шампион би могъл да я спечели; само най-доблестният, дързък и храбър воин има шанс да я освободи. Той идва, въпреки че никой не смята, че има надежда, ловко и неустрашимо той се приближава към кулата и към зловещия ѝ владетел. Пролива се много кръв и от двете страни; три пъти рицарят е повален на земята, но и трите пъти той се изправя отново. В крайна сметка магьосникът е победен; змеят пада, гигантът лежи на земята. Девойката е негова; чрез своята доблест той е спечелил сърцето ѝ. Яхнали заедно коня, те отиват в неговата колиба край горския поток на усамотение, където страстта и романсът придобиват нов смисъл.

Защо тази история е врязана толкова дълбоко в съзнанието ни? Всяко малко момиченце знае приказката, без някой да му я е разказвал. Тя мечтае един ден нейният принц да се появи. Момченцата репетират своята част с дървени мечове и картонени шлемове. И един ден момчето, вече млад мъж, осъзнава, че иска да бъде този, който спечелва красавицата. Приказките, литературата, музиката и филмите взаимодействат все от тази митична тема. Спящата красавица, Пепеляшка. Елена от Троя, Ромео и Жулиета, Антоний и Клеопатра, Артур и Гуинивър, Тристан и Изолда. От древните басни до последните произведения на литературата, темата за силния мъж, който идва да избави една красива жена, е универсална за човешката природа. Тя е написана в сърцата ни, едно от най-съкровениите желания на всеки мъж и на всяка жена.

Аз срещнах Стейси в гимназията, но нашият романс започна едва покъсно в колежа. До този момент бяхме просто приятели. Когато единият от нас се прибираше за уикенда, се обаждаше на другия, просто за да „се помотаем“ - да гледаме някой филм, да отидем на парти. Но една лятна вечер нещо се промени. Отбих се да видя Стейси; тя се появи в коридора боса, облечена със сини дънки и бяла блуза с дантелки около якичката, а най-горните копчета бяха разкопчани. На слънцето косата ѝ изглеждаше по-светла, а кожата ѝ по-тъмна - чудна работа как до сега не бях разбрал, че тя е красивата девойка? Същата вечер се целунахме и макар да бях целувал няколко момичета през живота си, никоя целувка не ми се беше услаждала толкова. Няма нужда да споменавам, че с мен бе свършено. Нашето

приятелство се беше превърнало в любов, без да мога да кажа как или защо. Аз просто исках да прекарам остатъка от живота си с тази жена. Що се отнася до Стейси, аз бях нейният рицар.

Защо десет години по-късно се чудех дали изобщо искам да останем женени? Разводът изглеждаше съвсем нормално разрешение и за двамата ни. Толкова много двойки един ден се събуждат и откриват, че вече не се обичат. Защо повечето от нас се загубват някъде между „имало едно време“ и „живели честито до дълбока старост“? Повечето страстни романи по принцип завършват с вечери пред телевизора. Защо мечтата изглежда толкова непостижима, губеща се от погледа ни, още преди да сме стигнали до нея? Нашата култура е станала цинична относно приказката. Дон Хемли казва; "Били сме отровени от тези приказки." На пазара има десетки книги, които отхвърлят мита - книги като *Отвъд Пепеляшка* и *Смъртта на Пепеляшка*.

Не, не сме отровени от приказките и те не са просто „митове“. Да не бъде. Истината е, че не сме ги приемали достатъчно сериозно. Както казва Роланд Хейн: "Митовете са истории, които ни конфронтират с нещо възвишено и вечно." В случая с нашата красива девойка не сме обърнали внимание на два много съществени аспекта относно този мит. От една страна, никой от нас не е вярвал, че магьосникът е реален. Мислели сме си, че ще можем да имаме девойката без битка. Честно казано, повечето мъже са смятали, че най-голямата ни битка е била да я поканим на среща. И второ, не сме имали ясна представа за кулата и за връзката ѝ с нейната рана; девойката е в беда. Ако мъжествеността е атакувана, то женствеността е опошлена. Ева е венецът на творението, спомняте ли си? Тя олицетворява изящната красота и екзотичната мистерия на Бога по начин, по който нищо друго в творението не би могло дори да доближи. И така, тя е специална мишена за нечестивия; той насочва най-злостната си ненавист към нея. Ако успее да я унищожи или да я държи в плен, той може да съсипе историята.

ЕВИНАТА РАНА

Всяка жена може да ви говори за своята рана; някои го правят с настървение, други с пренебрежение. Всяко момченце задава един въпрос - същото прави и всяко момиченце. Но нейният въпрос не касае чак толкова силата ѝ. Не, дълбоко в сърцето на момиченцето се надига вик - *Прекрасна ли съм?* Всяка жена има нужда да знае, че е изящна, екзотична и *избрана*. Това е съществено за нейната идентичност, за начина, по който тя носи Божия образ. *Ще ме преследваш ли? Ще се прехласваш ли по мен? Ще се биеш ли за мен?* И подобно на всяко малко момче, тя също е понесла рана. Раната е нанесена право в нейното сърце на красавица и оставя

опустошително послание: *Не. Ти не си красива и никой няма да се бие за теб.* Както и вашата рана, нейната почти винаги идва от ръката на собствения ѝ баща.

Малкото момиченце гледа към своя баща, за да разбере дали е красиво. Силата да осакати или да благослови е в действие спрямо нея точно толкова, колкото и към неговия син. Ако е необуздан човек, той може да я оскверни словесно или сексуално. Историите, които съм чувал от малтретирани жени, направо ще ви разбият сърцето. Джанет била сексуално малтретирана от своя баща, когато била на три; когато станала на около седем, той показал на братята ѝ как да го правят. Насилието продължило, докато тя не отишла да учи в колеж. Какво да мисли една насилвана жена за своята красота? Самотна ли съм? Посланието е: *Не... омърсена си. Всичко привлекателно в теб е черно и зло.* С годините насилието към нея продължава - чрез агресивни мъже и чрез пасивни мъже. Тя може да бъде мачкана или пренебрегвана. И в двата случая сърцето ѝ е съкрушено и посланието се връзва още по-надълбоко: *ти не си желана, няма да бъдеш защитена; никой няма да се бие за теб.* Кулата се гради тухла по тухла и когато момичето е вече жена, може вече да се е озовала в крепост.

Ако бащата е пасивен, малкото момиченце преживява безгласно изоставяне. Стейси си спомня как е играла на криеница в дома си, когато е била на пет или на шест. Намерила едно идеално място, където да пропълзи, изпълнена с трепетно очакване за предстоящото преследване. Сгушена в един шкаф, тя чакала някой да я открие. Никой не си направил труда; дори след като я нямало цял час. Тази картина се превърнала в определящия образ за живота ѝ. Никой не я забелязвал; никой не я търсел. Като най-малката в семейството, Стейси сякаш се губела сред вещите. Баща ѝ пътувал много, а когато си бил у дома, прекарвал по-голямата част от времето пред телевизора. По-големият ѝ брат и сестра ѝ били много буйни тийнейджъри; към Стейси било отправено посланието: „Само не създавай проблеми; вече си имаме достатъчно.“ И така, тя започнала да се крие - криела желанията си, мечтите си, своето сърце. Понякога се правела на болна само и само да получи капчица внимание.

Подобно на много млади жени, лишавани от любов, Стейси искала да чуе от момчетата онова, което никога не била чувала от своя баща. Приятелят ѝ от гимназията я предал във вечерта на бала - казал ѝ, че я е използвал и че всъщност бил влюбен в друга. Мъжът, с когото се срещала в колежа, започнал да я малтретира словесно. Но когато една жена никога не е чувала, че е достойна някой да се бие за нея, тя започва да вярва, че си е заслужила подобно отношение. Това е изкривена форма на внимание; може би е по-добре, отколкото нищо. Тогава ние се влюбихме в онази приказна лятна нощ.

Но Стейси се омъжи за един изплашен, препатил мъж, който имаше афера с работата си, понеже не би рискувал да се сближи с жена, за която чувства, че не е достатъчен. Аз не бях подъл; не бях зъл. Държах се мило. Но ще ви кажа нещо - последното, от което една жена се нуждае, е колеблив мъж. Тя има нужда от любовник и от воин, а не от някой Наистина Мил Мъж. Най-лошите ѝ страхове се изпълниха - аз никога няма да бъда обичана истински, за мен никой няма да воюва. И така, тя още повече се сви в себе си.

След години брак, всичко това изненадващо ме удари. Къде е красавицата, която някога видях? Какво стана с жената, в която се влюбих? Не очаквах отговор на своя въпрос; това бе по-скоро гневен вик, отколкото отчаяна молба. Но Исус все пак ми отговори. *Тя все още е тук, но е пленница. Готов ли си да ѝ подадеш ръка?* Осъзнах, че подобно на толкова много мъже се бях оженил, за да открия сигурност. Ожених се за жена, която според мен никога нямаше да ме предизвика като мъж. Стейси ме обожаваше; какво повече бе нужно да направя? Искях да приличам на рицар, но не и да проливам кръв като такъв. Нямах никаква реална представа за ситуацията. Не знаех за кулата, за змея или за какво ми е силата. Проблем номер едно между мъжете и техните жени е, че когато се налага истински да се бием за тях, ние мъжете... ставаме колебливи. Все още се стремим да съхраним себе си; забравили сме дълбокото удоволствие от саможертвата.

ДА ПРЕДЛОЖИМ СВОЯТА СИЛА

Три неща има, които са непостижими за мене, дори четири, които не разбирам: пътя на орел във въздуха, пътя на змия върху канара, пътя на кораб сред морето и пътя на мъж при девица (Притчи 30:18-19).

Якеевият син Агур засяга нещо важно тук. Има нещо мистично в начина, по който мъжът е с жената. Нашата сексуалност предлага притча с изумителна дълбочина, що се отнася до изявяването на нашата мъжественост или женственост. Мъжът предлага своята сила, а жената го кани в себе си - акт, който изисква смелост, уязвимост и всеотдайност и от двете страни. Най-напред обърнете внимание, че ако мъжът не реагира на ситуацията, нищо няма да се случи. Той трябва да се раздвижи; силата му трябва да се надигне, преди да може да влезе в нея. Нито пък любовта ще бъде консумирана, ако жената не отвори себе си с изумителна уязвимост. Когато и двамата живеят така, както е предвидено, мъжът влиза в своята жена и ѝ предлага силата си. Той *излива себе си там*, в нея, за нея. Тя го привлича, прегръща го, обръща го. Когато всичко приключи, той се е изразходил; но, о, каква сладка смърт е това!

Така е устроен животът. Красотата на жената предизвиква мъжа да бъде мъж; силата на мъжа, нежно предложена на жената, ѝ позволява да бъде красива; вдъхва ѝ живот. Това далеч, далеч надхвърля секса и оргазма. Става въпрос за реалност, която обхваща всеки аспект от нашия живот. Когато мъжът стои настрана от жена си, той я оставя без живота, който само той може да ѝ даде. Това особено важи за начина, по който мъжът поднася - или не поднася - своите думи. Смърт и живот има в силата на езика, казва Притчи 18:21. Тя е създадена да чува думи от него и копнее за тях. Аз се качих на горния етаж, за да си взема чаша вода от кухнята; Стейси беше там и печеше коледни сладки. В стаята цареше хаос; честно казано, тя също беше цялата покрита с брашно и носеше чифт стари чехли. Но в погледа ѝ имаше нещо, нещо меко и нежно и аз ѝ казах: „Много си хубава.“ Раменете ѝ неволно се отпуснаха, нещо в духа ѝ проблесна; тя въздъхна и се усмихна, като каза почти срамежливо: „Благодаря ти.“

Ако мъжът не си е на мястото, жената ще стане празна и безплодна. Необузданият мъж руши със своите думи; мълчаливият мъж оставя жена си жадна за внимание. „Тя линее“, призна пред мен един приятел за своята нова съпруга. „Ако линее, значи я лишаваш от нещо“, отвърнах аз. Всъщност ставаше въпрос за няколко неща - неговите думи, неговото докосване и най-вече - неговото *възхищение*. Това се среща в живота в толкова различни варианти. Мъж, който оставя съпругата си с децата и сметките в търсене на по-лесен живот, ги е лишил от силата си. Пожертвал е тях, вместо да пожертва собствената си сила за тях. Онова, което прави Максимус и Уилям Уолъс такива герои, е просто следното: Те са готови да умрат, за да освободят останалите.

Подобен героизъм виждаме в живота на Йосиф, съпруга на Мария и пастрок на Исус Христос. Не мисля, че сме оценили достатъчно онова, което той е направил за тях. Мария, сгодена жена, почти момиче, се оказва бременна с едно доста налудничаво обяснение: "Нося Божието дете." Ситуацията е скандална. Какво ли си мисли Йосиф; как ли се чувства? Наранен, объркан, предаден, несъмнено. Но той е добър човек; няма да позволи Мария да бъде убита с камъни, но просто ще я **напусне тайно** (Матей 1:19).

Ангел му се явява в сън (което ви показва какво е нужно понякога, за да бъде наказан един добър човек да извърши правилното нещо), за да го убеди, че Мария казва истината и че той не бива да отменя брака. Това ще му струва нещо. Знаете ли на какво ще бъде подложен, ако се ожени за жена, считана от цялата общност за прелюбодейка? Ще бъде отбягван от бизнес сътрудниците си и от повечето си клиенти; определено ще изгуби позицията си в обществото и навярно дори мястото си в синагогата. За да видите само

каква болка го очаква, обърнете внимание на обидата, която тълпите по-късно ще отправят към Исус. "Не е ли този синът на Йосиф и на Мария?" - казват те презрително с побутване и намигане. С други думи, знаем кой си - копелето на тази мръсница и нейния глупав дърводелец. Йосиф ще плати скъпо за своето решение. Оттегля ли се той? Не, но предлага на Мария силата си; дръзко застава точно между нея и цялата тази каша. Дава всичко от себе си за нея.

Ще се наричат дървета на праведност (Исая 61:3). Там, под сянката на мъжката сила, жената открива покой. Мъжкото пътуване отвежда мъжа надалеч от жената, *за да може после да се завърне при нея*. Той отива да намери силата си; връща се, за да ѝ я предложи. Събаря стените на кулата на нейния плен със своите думи и действия. Той говори на най-дълбоките ѝ сърдечни търсения по стотици начини. *Да, прекрасна си! Да, има един, който ще се бие за теб.*

Но понеже повечето мъже все още не са се спускали в битката, повечето жени все още са в кулата.

ТЯ Е ИЗПОЛЗВАНА

Повечето мъже искат девойката, без да са платили каквато и да било цена. Те искат всичките радости на красотата без да преживеят нито един от ужасите на битката. Това е зловещия характер на порнографията - да се наслаждаваш на жената за нейна сметка. Стига се до порнография, когато мъжът настоява да бъде зареждан от жената; той я *използва*, за да се почувства мъж. Това е фалшива сила, както вече казах, понеже зависи от външен източник, а не произтича дълбоко от неговата същност. Това е еталон за егоизъм. Той не предлага нищо, а взема всичко. Предупредени сме за подобно нещо в историята за Юда и Тамар - история, за която, ако не беше в Библията, бихте си помислили, че съм взел право от телевизионните сериали.

Юда беше четвъртият по ред син на Яков. Може би си спомняте, че точно той предложи да продадат брат му Йосиф в робство. Самият Юда има трима сина. Когато най-големият става мъж. Юда му намира съпруга на име Тамар. По не съвсем понятни за нас причини, бракът им не просъществува дълго (Битие 38:7). Юда дава втория си син на Тамар, каквито са законите и обичаите по онова време. Онан е отговорен да издигне потомство в братовото си име; но той отказва да го направи. Той е горд и егоцентричен човек, който разгневява Господа, **затова Господ уби и него** (Битие 38:10). Нещата започват да се изясняват: егоистични мъже, онеправдана жена и Господ е гневен.

На Юда остава един син - Шела. Момчето е последният плод на силата му и Юда няма намерение да се лиши от него заради Тамар. Той я излъгва, като ѝ казва да се прибере у дома, а когато Шела порасне достатъчно, той ще ѝ го даде за съпруг. Но не го прави. Онова, което следва, е трудно за вярване, особено като се има предвид, че Тамар е праведна жена. Тя се преоблича като проститутка и сяда край пътя, по който Юда обикновено минава. Той прави секс с нея (използва я), не може да си плати. Като залог Тамар взема неговия печат, ширита и тоягата му. По-късно тръгва слух, че Тамар е бременна; Юда е изпълнен, както смята той, с праведно негодувание. Настоява тя да бъде изгорена, при което Тамар свидетелства срещу него. „Познай, моля, чий са тези неща - печатът, ширитът и тогата." Да, той е притиснат до стената. Разбира се, че ги познава - той осъзнава какво е правил през цялото време. **Тя е по-права от мене, понеже не я дадох на сина си Шела** (Битие 38:25-26).

Отрезвяваща история за онова, което се случва, щом мъжете егоистично откажат да изразходят силата си в полза на жената. Но същото се случва и под всякакви други форми. С красивите жени постоянно се злоупотребява по този начин. Те са преследвани, но не истински; желани са, но само повърхностно. Те се учат да предлагат телата си, но никога своите души. Повечето мъже, както виждате, се женят заради сигурността; те избират жена, която ще ги кара да се чувстват мъже, но всъщност никога няма да ги предизвика да бъдат такива. Един млад мъж, който ми е страшно симпатичен, се колебае между жената, с която се среща, и друга, чието сърце не е могъл да спечели преди години. Рейчъл, жената, с която се среща в момента, изисква много от него; истината е, че му идва доста в повече. Джули, жената, която не е преследвал, изглежда по-индивидуална и в неговите представи тя би могла да бъде съвършеният партньор. Животът с Рейчъл е бурен; животът с Джули изглежда спокоен и безметежен. „Ти искаш Бахамите - казах му. - Рейчъл е Северният Атлантис. За къде се изисква истински мъж?" Бог блестящо преобръща нашите планове за сигурност, като изисква ние да влезем в ролята на мъжа.

Защо мъжете не предлагат онова, което имат, на жените си? Понеже дълбоко в себе си знаем, че няма да е достатъчно. След Падението в Ева е останала празнота и независимо колко изливаш в нея, тя никога не се запълва. Това е препъни-камък за толкова много мъже. Те или отказват да дадат онова, което могат, или продължават да изливат и да изливат в нея, но постоянно имат чувството, че се провалят, понеже тя все иска още. **„Три неща има, които са ненаситни - предупреждава Агур, Якеевия син, - дори четири, които не казват: Стига! - шеол, неплодната утроба, земята, която не се насища с вода, и огънят, който не казва: Стига!"** Излишно е да се

надяваш, че някога ще изпълниш безплодието на Ева. Тя се нуждае от Бог повече, отколкото се нуждае от теб, както и ти се нуждаеш от Него повече, отколкото от нея.

И така, какво да правиш? Предложи онова, което имаш. „Страхувам се, че нищо няма да се получи“, каза ми един приятел, когато предложих да предприеме стъпка на сближаване към съпругата си. „Тя вече не очаква от мен да се боря за нея - сподели той, - това не е хубаво.“ „Не, не е - казах. - Това е ужасно.“ Той щеше да отива на някакво семейно събиране на изток и аз предложих да вземе със себе си и своята съпруга, да превърнат това във ваканция за двамата. „Трябва да направиш крачка към нея.“ „Ами ако не се получи?“ - попита той. Толкова много мъже задават същия въпрос. Защо да пилея усилия на вятъра? Да се почувствам мъж? Да възкреся сърцето й за един ден? Сега виждате ли как не можете да представите въпроса си пред Ева? Независимо колко добър мъж си, никога не можеш да бъдеш достатъчен. Ако тя е барометърът за твоята сила, в крайна сметка ще получиш двойка. Но ти не я обичаш, за да получиш добра оценка. Обичаш я, защото си създаден за това; защото истинските мъже го правят.

ЕВА КЪМ АДАМ

Моят приятел Ян казва, че една жена, която е вярна на истинската си същност, ще бъде „храбра, уязвима и скандална“. Това е сподавеният вик на „църковните дами“, които сме издигнали като образец на християнската женственост - онези забързани, изморени и загрубели жени, които са се примирили с няколко непретенциозни желаниа и претендират, че всичко е просто страхотно. Сравнете тяхната женственост с тази на жените от родословието на Исус. В един списък, който е почти изцяло съставен от мъже, Матей споменава четири жени: Тамар, Раав, Рут и „жената на Урия“ (Матей 1:3; 5-6). Това, че името на Витсавее остава неотбелязано, говори за Божието разочарование от нея и за задоволството му от останалите три, за които Той прави забележителното изключение да бъдат споменати в иначе един изцяло мъжки списък. Тамар, Раав и Рут - това ще отвори нови хоризонти на „библейската женственост“ пред вас.

Вече познаваме Тамар. Раав е сред „героите на вярата“ в Евреи 11 заради това, че е извършила държавна измяна. Точно така - тя скри съгледвачите, които бяха дошли да проучат Ерихон преди битката. Не съм чувал някоя женска група да е изучавала Тамар или Раав. А какво да кажем за Рут? Тя често е издигана за пример в женските библейски уроци и конференции - но не по начина, по който Бог я издига. Книгата Рут е посветена на един въпрос: Как една добра жена помага на своя мъж да бъде

мъж? Отговорът: прелъстява го. Използва всичко, което има като жена, за да го предизвика да бъде мъж. Рут, навярно си спомняте, е снахата на една еврейка на име Ноемин. И двете жени са загубили своите съпрузи и са в доста незавидно положение; нямат мъже, които да се грижат за тях, във финансово отношение се намират под ръба на бедността, а има и много други области в които те са уязвими. Нещата започват да изглеждат по-добре, когато от Рут се впечатлява един богат неженен човек на име Вооз. Той ѝ предлага известна защита и храна. Но Вооз не дава на Рут онова, от което тя истински се нуждае - съпружески пръстен.

И така, какво прави Рут? Прелъстява го. Ето какво се случва: Мъжете са работили на полето до здрач, за да успеят да съберат ечемичената жътва; току-що са приключили и сега е време за парти. Рут си взема гореща вана и си облича зашеметяваща рокля; след което чака подходящия момент. Този момент настъпва късно вечерта, след като Вооз вече си е пийнал. **А Вооз, като яде и пи, и сърцето му се развесели.**,, (Рут 3:7). „Сърцето му се развесели" се споменава заради по-консервативните читатели. Мъжът е пиян, както личи от онова, което става ясно после: строполява се. **...Отиде да си легне край купа ечемик.**,, (Рут 3:7). Онова, което се случва след това, е просто скандално; стихът продължава: "Рут дойде тихо, отви го откъм нозете и легна."

Не е възможно този пасаж да бъде прочетен по „безопасен" или „мил" начин. Това си е чисто прелъстяване - и Бог го издига като пример за подражание за всички жени, като не само дава на Рут отделна книга в Библията, но също така включва името ѝ в родословието. Да, има хора, които ще се опитат да ви кажат, че е съвсем естествено за една несемейна красива жена „в онази култура" да отиде при някой несемеен мъж (който е пил твърде много) посред нощ, без наоколо да има някой друг (зад купчината зърно) и да се мушне под завивките. Същите хора ще ви кажат, че Песен на песните не е нищо повече от „теологична метафора за Христос и за Неговата Църква". Попитайте ги какво правят с пасажите като: **Тази твоя снага прилича на палма, а гърдите ти - на гроздове. Казах си: Ще се възкача на палмата, ще се хвана за клончетата ѝ; и ето, гърдите ти ще бъдат като гроздове на лоза, и благоуханието на дъха ти - като ябълки** (Песен на песните 7:7-8). Това е библейско изучаване, нали? Не, не мисля, че Рут и Вооз са правили секс през оная нощ; не мисля, че се е случило нещо неподобаващо. Но не става въпрос и за приятелска гощавка. Казвам ви, че Църквата действително осакатява жените, като им казва, че красотата им е суетна и че тяхната женственост е в апогея си, когато „слуговат на другите". Жената е в своя апогей, когато е жена, Вооз се нуждае от известна провокация, а Рут може да избира.

Може да го преследва: *Все работиш, ли работиш. Защо не се покажеш като истински мъж?*

Може да хленчи: *Вооз, моля те да побързаш и да се ожениш за мен.*

Може да го унижи: *Мислех те за истински мъж; явно съм сбъркала.*

Или може да впрегне женските си качества, за да го накара да използва всичко, което той има като мъж. Тя може да възпламенява, да вдъхновява, да дава сили... да прелъстява. Попитайте мъжа си какво той би предпочел.

ТОВА Е БИТКА

Ще се биеш ли за нея? Този въпрос Исус ми зададе преди много години, точно преди десетата ни годишнина, когато се чудех какво е станало с жената, за която се бях оженил. *Ти си на оградата, Джон - каза Той. - Влез или излез.* Знаех какво има предвид - престани да бъдеш мило момче, но действай като воин. Бъди мъж. Подарих й цветя, заведох я на вечеря и започнах да се придвижвам към нея в сърцето си. Но знаех, че има и още. Същата вечер, преди да си легнем, аз се помолих за Стейси по начин, по който никога не се бях молил за нея преди. На глас, пред всички небесни войнства, аз заставах между нея и силите на мрака, които я бяха атакували. Чесно казано, не ми беше съвсем ясно какво правя, само знаех, че трябва да се изправя срещу змея. Целият ад се раздвижи. Всичко, което сме учили за духовното воюване, се изяви онази вечер. И знаете ли какво се случи? Стейси бе освободена, кулата на нейната депресия се срути, когато истински започнах да се боря за нея.

И това не беше само веднъж, но се случва отново и отново с времето. Някои мъже са готови да се бият веднъж, два пъти, дори три пъти. Но воинът се бие винаги. Осуалд Чеймбърс казва; "Бог пожертва живота на Своя Син, за да спаси света; ние готови ли сме да пожертваме своя живот?"

Даниел е посред една много трудна и съвсем необещаваща битка за своята съпруга. Вече са минали години без кой знае какъв напредък и без особена надежда. Ето какво ми каза той със сълзи на очи онази вечер, докато седяхме в един ресторант: "До никъде не стигам. Това е моето място в битката. Това е хълмът, на който ще си умра." Той е стигнал до етап, до който всички ние трябва да дойдем, рано или късно, когато вече не става въпрос за победа или за загуба. Не е сигурно дали жена му изобщо ще откликне. Това наистина вече не е най-важното. Въпросът е просто следният: Какъв мъж искаш да бъдеш? Максимус? Уолъс? Или Юда? Един млад пилот пише през 1941 г. точно преди самолетът му да бъде свален: "Вселената е толкова необятна и извечна, че животът на един мъж може да бъде доказан единствено от степента на неговата жертва."

Започнах да пиша тази глава веднага след като със Стейси се върнахме от сватбата на едни приятели. Това беше най-хубавото сватбено тържество, на което някога сме били; прекрасна, романтична, свята връзка. Младоженецът беше млад, силен и доблестен; невестата бе изкусително красива - и всичко това бе толкова мъчително за мен. О, да можех да започна отначало, да направя нещата по правилния начин, да се оженя като млад мъж, знаейки онова, което знам сега. Бих могъл да изразявам любовта си към Стейси толкова по-добре; тя също би изразявала любовта си към мен по-добре. Научавали сме всеки урок по трудния начин през осемнадесетте години на нашия брак. За всяка мъдрост, съдържаща се на тези страници, е било платено... скъпо. Отгоре на всичко, със Стейси имахме труден уикенд; това беше искрата. Сатана видя удобна възможност и я превърна в пожар, *без дори да си разменим и дума*. Докато дойде ред за церемонията, аз не исках да танцувам с нея. Не исках дори да бъдем в една и съща стая. Цялата болка и разочарование от изминалите години - в мен и в нея - сякаш бяха единственото нещо, което някога е било истинско в нашия брак.

Едва по-късно научих версията на Стейси, но ето как двете се съчетават. Стейси: *Той е разочарован от мен. Нищо чудно. При всички тези красиви жени. Аз се чувствам дебела и грозна*. Аз: *Толкова съм изморен да се боря за нашия брак. Как ми се ще да можехме да започнем отново. Сигурно нямаше да е толкова трудно. Има и други възможности. При всички тези красиви жени*. Тези мисли неспирно прииждаха като вълни, заливащи брега. Докато седяхме на масата с фупа приятели, имах чувството, че ще се задуша; трябваше да изляза навън, да глътна малко чист въздух. В интерес на истината, когато напуснах празненството, няха намерение да се връщам. Или щях да отида в някой бар, или да се върна в стаята ни и да гледам телевизия. За щастие открих малка библиотека точно до залата, където бе празненството; сам в това светилище, аз се борех с всичко, което бях изпитвал през изминалия час, както смятах. (Навярно са били двадесет минути). Грабнах една книга, но не можех да чета; опитах се да се моля, но не се получи. Най-последно в сърцето ми започнаха да се надигат думи:

Исусе, ела и ме избави. Аз знам какво става; знам, че е атака. Но в момента изглежда толкова истинско. Исусе, освободи ме. Измъкни ме от този водопад. Говори ми, избави сърцето ми, преди да съм направил нещо глупаво. Спасе ме, Господи.

Бавно, почти незабележимо, вълната започна да се оттегля. Моите мисли и емоции се поуспокоиха. Нещата започнаха да се проясняват. Искрата отново си беше искра. *Исусе, ти знаеш болката и разочарованието в моето сърце. Какво исках да направя?* (Барът вече не беше вариант; но аз все още смятах да се прибера право в стаята си и да остана там до края на

вечерта.) *Искам да се върнеш там и да поканиш жена си на танц.* Знаех, че е прав; дълбоко в себе си знаех, че такава е и моето скрито желание. Но то продължаваше да изглежда толкова далечно. Забавих се още няколко минути с надеждата, че Той ще ми предложи друг вариант. Господ остана мълчалив, но атаката бе приключила и след искрата бяха останали само въглени. Още веднъж разбрах какъв мъж искам да бъда.

Върнах се на тържеството и поканих Стейси на танц; през следващите два часа преживяхме една от най-хубавите вечери от дълго време насам. Нечестивият без малко да ни победи, но вместо това... тази вечер ще остане спомен, който ще споделяме с приятелите си дълго, дълго време.

БЛИЗКО

През годините Стейси ми е подарявала много хубави подаръци, но последната Коледа беше незабравима. Бяхме приключили с трескавата суматоха, която момчетата наричат разопаковане на подаръци. Стейси се измъкна от стаята с думите: "Затвори си очите... имам изненада за теб." След доста шумолене и въздишки, тя ми каза, че мога да го отворя. Пред мен, на пода на всекидневната, стоеше дълга правоъгълна кутия. „Отвори я“, каза тя. Махнах панделката и вдигнах капака. Вътре имаше истински шотландски меч, същия като този, с който си служеше Уилям Уолъс. Бях търсил такъв в продължение на няколко месеца, но Стейси не знаеше за това. Той не беше включен в коледния ми списък. Тя го беше направила според видението на собственото си сърце, в знак на благодарност, че се боря за нея.

Ето какво гласеше нейната бележка:

Понеже си Смело сърце, борецо се за сърцата на толкова много хора... и особено за моето. Благодарение на теб познавам победа, каквато не съм предполагала, че е възможна. Весела Коледа.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ПРИКЛЮЧЕНИЕ, КОЕТО ДА ИЗЖИВЕЕМ

Може да е мрачно и студено, но вече не е зима. Сковаващата от векове нищета се разчупва, пропуква се и се раздвижва; тътенът е от ледените блокове, от топенето, водите, започващата пролет
Благодарни сме на Бога, че времето ни е сега, когато неправдата се надига и я виждаме навсякъде и никога не ще се избавим от нея, докато не направим най-големия скок, който човешките души познават.

Кристофър Фрай

Бог те призовава към мястото, където твоята дълбока радост и дълбокият глад на света се срещат.

Фредерик Букнър

Има една река, живописно извиваща се в Южен Орегон, от Каскадите до крайбрежието, чийто криволичещ път е оставил следа и в моето детство, връзвайки се в каньоните на паметта ми. Като малко момче аз прекарвах много летни дни край Роуг (Rogue - немирник, мошеник - б. пр.), където ловях риба, плувах и берях къпини; но най-вече ловях риба. Харесваше ми името, което френските ловци бяха дали на реката - Скаундрил (Scoundrel - мошеник, б.пр.). То звучеше като закачлива благословия на приключенията ми там - аз бях един немирник (rogue - б.пр.) край Роуг. Най-съкровенията ми спомени са свързани с тези златни дни от моето детство и затова миналото лято аз заведох Стейси и децата там, за да им покажа една река и да споделя с тях един сезон от живота си. Долната част на Роуг минава през горещи и сухи области през летните месеци, особено в края на юли. Затова с нетърпение очаквахме да се спуснем по нея с кану като повод здравата да се намокрим и да си създадем малко емоции.

Има една скала, която е издадена над реката някъде между Morrison's Lodge и Foster Bar (Хижата на Морисън и Преградата на Фостър - б. пр.). Там каньонът се стеснява, Роуг става по дълбока и за миг поспира в устрема си към езерото. Високи скални стени се издигат от двете страни, а на север - мястото, където може да се стигне само с лодка - е Jumping Rock (Скачащата скала). Скачането от стръмни скали е едно от любимите занимания на семейството ми, особено когато е горещо и сухо и скокът е от достатъчна височина, за да ти секне дъхът докато се гмуркаш от по-топлата вода на повърхността към по-дълбокото, където е тъмно и студено, толкова студено, че те изстрелва задъхан към повърхността и слънцето. Скачащата скала се издига над водата поне с височината на двуетажна сграда, достатъчно висока, за да можеш бавно да преброиш до пет, преди да докоснеш водата (едва ли можеш да преброиш и до две, когато се гмуркаш от максимална височина в местния басейн). Човешкият ум има способността да си представя всяка скала двойно по-висока, когато си застанал на ръба и гледаш надолу и всичко в теб казва: *Не си го и помисляй.*

Затова не се замисляш; просто се хвърляш посред каньона, а после имаш свободно падане достатъчно дълго, както ти се струва, за да изрецитираш Гетсбъргското обръщение, а сетивата ти са максимално напрегнати докато се гмуркаш в студената вода. Когато изплуваш на повърхността, тълпата те приветства и нещо в теб също ликува, защото *си го направил*. През онзи ден всички скочихме - първо аз, после Стейси, Блейн, Сам и дори Люк. Един тромав мъжага щеше да се откаже, когато видя каква е гледката отгоре, но трябваше да скочи, след като Люк го направи - не би могъл да живее с мисълта, че е действал като страхливец, докато едно шестгодишно дете се е хвърлило надолу. След този първи скок ти се иска да

го направиш отново, отчасти защото не ти се вярва, че си успял, и отчасти защото страхът е отстъпил пред тръпката от подобна свобода. Оставяме слънцето да ни изсуши, а после . се изстрелваме отново.

Искам да изживея целия си живот по този начин. Искам да обичам с много по-голяма всеотдаиност и да престана да очаквам другите да ме обичат най-напред. Искам да се хвърля в творческа работа, достойна за Бога. Искам да обходя полетата на Банокбърн, да следвам Петър така, както той следваше Христос по водата да се моля според най-дълбокото си сърдечно желание. Както е казал поетът Джордж Чапман:

*Дай ми дух, който по бурното море на този живот да обича вятър
силен платната му да вее, докато не затреперят рейовете на платната
и мачтите не се пропукаат и устременият му кораб не се обърне тъй
бавно на едната си страна, че вода да загребе, а килът му да пори въздуха.*

Животът не е проблем за разрешаване; той е приключение, което трябва да се изживее. Такъв е неговият характер и такъв е бил още от самото начало, когато Бог постави опасната сцена за тази високо рискована драма и нарече цялото диво начинание *добро*. Той устрои света по такъв начин, че да функционира единствено когато *рискът е* в основата на нашия живот, т.е., единствено когато живеем чрез вяра. Човек просто не може да бъде щастлив, ако в неговата работа, в любовта му, в духовния му живот липсва приключение.

ДА ЗАДАДЕМ ПРАВИЛНИЯ ВЪПРОС

Преди няколко години, докато прелиствах въведението на една книга, се натъкнах на изречение, което промени живота ми. Бог е изключително интимен с нас и ни говори по начини, които са съобразени със собствените ни чудати сърца - не само чрез Библията, но чрез цялото творение. На Стейси Той говори чрез филми. На Крег говори чрез рок енд рол (онзи ден ми се обади, след като беше слушал „Да бягаш през джунглата“, за да ми каже, че се е запалил да изучава Библията). Към мен Божието Слово идва по много начини - чрез залези, чрез приятели, филми, музика, пустиня, книги. Но Той създава нещо особено хумористично между мен и книгите. Както се оглеждам в някой магазин с книги втора употреба, един сред хилядите томове ми казва: "Вземи мен" - също като Константин в неговите *Изповеди* Подобно на изкусен рибар. Бог хвърля своята мрежа върху търсещата пъстърва. Във въведението на книгата, която избрах през онзи ден, авторът (Джил Бейли) споделя един съвет, който той е получил преди няколко години от свой духовен наставник:

Не си задавай въпроса от какво се нуждае светът. Запитай се какво ти вдъхва живот и го направи, понеже онова, от което светът се нуждае, са живи хора.

Направо онемях. Сякаш ми бе проговорило Валаамовото магаре. Изведнъж направих една нерадостна равностметка на живота си до този момент; осъзнах, че съм живял според сценарий, написан за мен от някой друг. През целия си живот вях питал света какво да правя със себе си. Това е нещо по-различно от търсенето на съвет; онова, което аз исках, беше свобода от отговорност и особено свобода от риск. Исках някой друг да ми казва кой да бъда. Слава на Бога, че не се получи. Някак си не се вписвах в сценариите, които ми предлагаха. Подобно на Сауловите доспехи, те никога не ми бяха по мярка. Могат ли думите на позьорите да ти кажат нещо по-различно от това самият ти да позираш? Както казва Букнър, ние постоянно сме застрашени да не бъдем актьори в драмата, а имитатори, „да отиваме там, където светът ни води, да се носим по течението със силните на деня.“ Четейки съвета, даден на Бейли, аз знаех, че Бог ми говори. Това беше покана да изляза от Ур. Оставих книгата без да я разгръщам повече и излязох от книжарницата, за да търся достоен живот.

Подадох документите си за следдипломна квалификация и бях приет. Тази програма щеше да се окаже нещо много повече от стъпка напред в моята кариера; благодарение на трансформацията, която се случи там, аз станах писател, съветник и говорител. Цялата траектория на живота ми се промени и с това - животът на много, много други хора. Но аз почти се бях отказал. Вижте, когато кандидатствах, аз нямах и стотинка, за да платя образованието си. Имах жена, три деца и ипотека, а в този сезон от живота си повечето мъже изцяло се отказват от мечтите си и от всякакви скокове. Просто рискът изглежда твърде голям. На всичкото отгоре, ми се обадиха от една фирма от Вашингтон, окръг Колумбия, и ми предложиха страхотна работа с невероятна заплата. Щях да съм в престижна компания, да се движа сред много влиятелни кръгове и да правя много пари. Бог затягаше ситуацията, за да изпита решението ми. На едната везна беше моята мечта и желанието ми, за които нямах възможност да платя, и абсолютно несигурно бъдеще след това; на другата везна ме очакваше удобно издигане по стълбицата на успеха, съвсем сигурен напредък в кариерата и пълна загуба на душата ми.

През уикенда отидох в планината, за да премисля нещата. Животът придобива много по-голям смисъл, когато седиш сам край някое езеро нависоко, с въдица в ръка. Пипалата на света и моето фалшиво „аз“ сякаш започнаха да се свиват, колкото повече се изкачвах в Пустинята на Святия Кръст. На втория ден Бог започна да говори. *Джон, можеш да приемеш тази*

работа, ако искаш. Няма да извършиш грях. Но това ще те убие и ти го знаеш. Той беше прав; отдалеч си личеше знака на фалшивото „аз“. Ако искаш да последваш Мен- продължи Той, - посоката е ето тази. Знаех точно какво има предвид - „тази посока“ водеше към пустиня, граница. През следващата седмица получих три телефонни обаждания в изумителна последователност. Първото беше от фирмата във Вашингтон; казах им, че не съм техният човек и че е по-добре да се обадят на някого другото. Когато затворих телефона, моето фалшиво „аз“ крещеше: *Какво правиш?* На следващия ден телефонът отново иззвъня; беше съпругата ми, която ми каза, че са се обадили от университета и са искали да знаят къде съм следвал преди това. На третия ден ми се обади един отдавнашен приятел, който се молеше за мен. И за решението ми. „Мислим, че трябва да отидеш да учиш - каза той. - И искаме да ти платим пътя.“

*Два пътя се разделяха в гората и аз
поех по по-неутъпкания,
което промени живота ми.*

КАКВО ЧАКАШ?

Къде щяхме да сме днес, ако Авраам внимателно бе претеглил плюсовете и минусите на Божията покана и бе предпочел да запази здравните си облаги, триседмичния си платен отпуск и планираното си пенсиониране в Ур? Какво щеше да се случи, ако Мойсей бе послушал съвета на майка си „никога да не си играе с огън“ и бе живял внимателно и предпазливо, далеч от всякакви горящи храсти? Не бихме имали Евангелието, ако Павел беше счел, че животът на фарисей, макар и не всичко, за което бе мечтал, беше поне предсказуем и определено по-сигурен от следването на един глас, който бе чул по пътя за Дамаск. В крайна сметка хората постоянно чуват гласове и кой знае дали е бил Бог или въображението му. Къде щяхме да бъдем, ако Исус не беше яростен, див и романтичен по Своята същност? Нека да размислим - нямаше изобщо да ни има, ако Бог не беше поел този огромен риск за нас от самото начало.

Повечето мъже изразходват цялата си енергия, опитвайки се да елиминират риска или да го сведат до по-управляеми размери. Децата им чуват много повече „не“, отколкото „да“; подчинените им се чувстват в око-ви, а съпругите им са не по-малко вързани. Ако се получи, ако мъжът успее да подсигури живота си срещу всеки риск, той ще се окаже в шушулка от самосъхранение, като в същото време се чуди защо се задушава. Ако не се получи, той проклина Бога и удвоява своите усилия и кръвното си налягане. Когато се вгледате в структурата на фалшивото „аз“, което мъжете са склонни

да си изграждат, ще видите, че то винаги се върти около две теми: постигането на някаква компетентност и отхвърлянето на всичко, което не може да бъде контролирано. Както казва Дейвид Уайт: „Цената за нашата жизненост е сборът от всичките ни страхове.“

Заради убийството на неговия брат, Бог осъжда Каин на скитничество; пет стиха по-късно Каин строи град (Битие 4:12, 17). Подобна черта - отказът да се уповае на Бога и стремежът към контрол - е дълбоко присъща на всеки мъж. Уайт говори за разликата между желанието на фалшивото „аз“ „да има власт над обстоятелствата, да контролира всички събития и последици от тях и желанието на душата да има власт чрез обстоятелствата, *независимо какви са те*“. Човек буквално жертва душата си и истинската си сила, когато настоява да има контрол над нещата, подобно на човека, който, според думите на Исус, решава, че най-после всичко му е наред, построява си големи житници и умира през същата нощ. **Понеже каква полза за човека, като спечели целия свят, а изгуби живота си?** (Марк 8:36). Между другото, можеш да загубиш душата си, много преди да си умрял.

Канадският биолог Фарли Мауат имал мечта да изследва първичните навици на вълците в пустошта на Аляска. Книгата *Вълците никога не плачат* се основава на тази самотна изследователска експедиция. Във филмовата версия Мауат е представен като книжен червей на име Тайлър, който няма кой знае какъв опит с лагеруването. Той наема някакъв ненормален стар пилот родом от Аляска на име Роузи Литъл, за да откара него и цялата му екипировка в отдалечената долина Блекстоун посред най-върлата зима. Докато пътуват в самолета на Литъл, който е с един двигател, над най-красивата, скалиста и опасна пустош в света, Литъл се опитва да изкопчи от Тайлър тайната на неговата мисия:

ЛИТЪЛ: Каж ми, Тайлър... какво има в долината Блекстоун? Какво е? Манган? (Мълчание). Не може да е петрол. Да не би да е злато?

ТАЙЛЪР: Трудно е да се обясни.

ЛИТЪЛ: Умник си ти, Тайлър... държиш си езика зад зъбите. Всички тук сме златотърсачи, нали, Тайлър? Дращиш земята... за тази единствена жила... и вече никога не е нужно да дращиш.

(След кратка пауза).

Ще ти издам една малка тайна, Тайлър. Златото не е в земята. Златото не е там горе. Истинското злато е 60 градуса на юг, да си стоиш във всекидневната и да си отегчен до смърт. Да си отегчен до смърт, Тайлър.

Внезапно двигателят на самолета се закашля на няколко пъти, започва да пращи, да се задъхва... а после просто спира. Чува се само звукът на вятъра над крилата.

ЛИТЪЛ: (Пъшка) О, Господи.

ТАЙЛЪР: (В паника) Какво не е наред?

ЛИТЪЛ: Поеми лоста.

Литъл предава контрола над неуправляемия самолет на Тайлър (който никога в живота си не е управлявал самолет) и започва трескаво да рови в една стара кутия за инструменти между седалките. Неспособен да открие онова, което търси, Литъл избухва. Крещейки, той изсипва съдържанието на кутията по целия под на самолета. После пак така внезапно спира, като бавно избърсва лицето си с ръце.

ТАЙЛЪР: (Все още в паника и опитващ се да управлява самолета) Какво има?

ЛИТЪЛ: Скука, Тайлър. Скука... това е. Как побеждаваш скуката, Тайлър? Приключение. ПРИКЛЮЧЕНИЕ, Тайлър!

После Литъл отваря с ритник вратата на самолета и почти изчезва някъде навън, удряйки по нещо - навярно замръзнала горивна тръба. Двигателят заработва, преди за малко да се ударят странично в една скала. Литъл грабва лоста и насочва самолета в стръмно изкачване, като се разминава на косъм с планинския хребет, после се понася над една дълга, величествена долина.

Роузи Литъл може и да е ненормалник, но той е и гений. Знае тайната на мъжкото сърце, лекът за онова, което го мъчи. Твърде много мъже се отказват от мечтите си, понеже не са готови да рискуват, страхуват се, че предизвикателството е прекалено голямо или никой не им е казвал, че тези дълбоки сърдечни желаниа са *добри*. Но душата на мъжа, истинското злато, за което споменава Литъл, не е създадена, за да контролира нещата; създадена е за приключения. Нещо в нас си спомня, макар и бегло, че когато Бог постави човека на земята. Той ни даде невероятна мисия - привилегията да изследваме, да градим, да завладяваме и да се грижим за цялото творение. Една бяла страница очакваше да бъде изписана; едно чисто платно чакаше да бъде изрисувано. Е, господине, Бог никога не е отменял тази привилегия. Тя все още е там, чакаща някой мъж да се възползва от нея.

Ако ви бе позволено да правите онова, което наистина искате да правите, какво бихте направили? Не питайте как това ще охлади желанието ви. *Как* никога не е правилният въпрос; *как* е въпрос, лишен от вяра. Той означава: "докато не видя ясно пътя си, няма да го повярвам, няма да се осмеля да направя крачка напред". Когато ангелът каза на Захария, че вече възрастната му съпруга ще му роди син на име Йоан, Захария попита как и онемя заради това. *Как* е в Божията власт. Той те пита *какво*. Какво е изписано на сърцето ти? Какво те прави жив? Ако имаше възможност да направиш онова, което винаги си искал, какво би било то? Вижте, истинското

призвание на мъжа е изписано дълбоко в сърцето му и той го открива, когато премине в областта на своите съкровени желания. Ще перифразирам казаното от Бейли - не си задавай въпроса от какво светът се нуждае, запитай се какво те прави жив, понеже светът се нуждае от мъже, които са се съживили.

Трябва да отбележа, че поканата в книжарницата бе отправена към мен в такава фаза от християнското ми развитие, в която можех да я чуя, без да се втурна да правя глупости. Срещал съм мъже, които са използвали подобен съвет като позволение да напуснат съпругата си и да избягат със своята секретарка. Те са *измамени* относно онова, което истински желаят, онова, за което са били създадени. Има определен дизайн, който Бог е вплел в тъканта на този свят и ако го нарушим, не можем да се надяваме да намерим живот. Понеже сърцата ни са се отдалечили толкова много от дома, Той ни е дал Закона като един вид перило, което да ни предпази от пропастта. Но целта на християнското ученичество е преобразеното сърце; от момче, което се нуждае от Закона, се превръща в мъж, който е способен да живее според Духа на закона. **Съветът ми е следният: Живейте свободно, задвижвани и мотивирани от Божия Дух. Тогава няма да подхранвате поривите на егоизма... Легализмът не е в състояние да осъществи това; той само стои на пътя** (Галатяни 5:16, 23, Свободен превод).

Животът на мъжа се превръща в приключение; всичко придобива една по-превъзходна цел, когато той се откаже от контрола в замяна на възкръсването на мечтите в неговото сърце. Понякога тези мечти са заровени надълбоко и е нужно известно разбиране, за да стигнеш до тях. Съобразяваме се с нашето желание. Често ключът към него се крие в миналото ни, в онези моменти, когато сме обичали онова, което сме правили. С времето детайлите и обстоятелствата се променят, но темите остават същите. Като момче Дейл беше водач на тайфата в квартала; в колежа стана капитан на отбора по тенис. Той се чувства жив, когато води мъже. За Чарлз това беше изкуството; като дете той постоянно рисуваше. В гимназията най-много му харесваха часовете по керамика. След колежа заряза рисуването, но отново се съживи, когато на петдесет и една години пак се върна към него.

За да възкреси своето сърдечно желание, един мъж има нужда да се откъсне за известно време от шума и разсеяното ежедневие и да остане насаме със собствената си душа. Нужно да отиде в пустинята, да потърси тишина и усамотение. Сам със себе си, той позволява на всичко, което е вътре, да излезе на повърхността. Понякога това е мъка за пропиляното време. Там, под тъгата, се крият отдавна изоставени желания. Понякога се започва дори с изкушение, когато мъжът си мисли, че онова, което наистина

ще го съживи, е нещо несвято. В подобен момент той би трябвало да се запита: "Какво е желанието *под* това желание? Какво всъщност търся, което смятам, че ще намеря тук?" По какъвто и начин желанието да започне да излиза на повърхността, ние улавяме тази нишка, когато позволим от дълбините на душата ни да се надигне вик, вик, както казва Уайт, „за забравения кураж, който се чува трудно и изисква не привдигане, а друг живот“.

*Много пъти съм изследвал
мрамора, който бе изваян за мен -
лодка със свити платна, стояща в пристанището.
Всъщност тя не представя крайната ми спирка,
но моя живот.
Защото любов ми бе предложена, но аз отстъпих от
нейното разочарование;
тъга похлопа на вратата ми, но се уплаших.
Амбиция повика ме, но аз се стъписах
от възможностите.
И все пак не преставах да жадувам за смисъл в
живота си сега знам, че платната трябва да издигнем
и да хванем ветровете на съдбата,
без значение накъде лодката ще понесат.
Да придадеш смисъл на живота си може
да те доведе до лудост,
но живот без смисъл значи да си измъчван
от безпокойство и желания суетни -
Това е лодка, изпълнена с копнеж по морето и все
пак бояща се.
(Едгар Лий Мастърс)*

В НЕИЗВЕСТНОТО

„Духовният живот не може да бъде поставен в рамки - казва Хауард Мейси. - Той винаги е на границата и ние, които го живеем, трябва да приемем факта и дори да се радваме, че той си остава необуздан.“ Най-голямата пречка за осъществяването на нашите мечти е омразата на фалшивото „аз“ към мистерията. Това е проблем, видите ли, понеже *мистерията е съществена част от приключението*. И нещо повече, тайнствеността е сърцето на вселената и на Бога, Който я е създал. Най-важните аспекти от света на всеки мъж - неговите взаимоотношения с Бога и с хората в живота му, неговото призвание, духовните битки, които ще води - всички тези неща

са изпълнени с мистерия. Но в това няма нищо лошо; то прави реалността по-забавна и смислена и е съществено за жаждата на нашите души за приключения. Както казва Осуалд Чембърс:

По естество сме склонни да бъдем толкова математически настроени и пресметливи, че гледаме на несигурността като на нещо лошо... Сигурността е белег на живота, ръководен от здравия разум; благодатната несигурност е белег на духовния живот. Да бъдем сигурни в Бога означава да сме несигурни във всичките си пътища, понеже не знаем какво може да ни поднесе денят. Обикновено хората казват това с тъжна въздишка; докато то би трябвало да бъде израз на трепетно очакване (От книгата Всичко от мен за Негова слава).

При Бог няма формули. Точка. Така няма и формули за мъжа, който Го следва. Бог е Личност, а не доктрина. Той не действа като система - не дори и като теологична система, но с цялата оригиналност на една истински свободна и жива личност. „Областта на Бог е опасна - казва архиепископ Антъни. - Трябва да влезеш в нея, а не просто да търсиш информация за нея." Да вземем за пример Исус Навиев и битката при Ерихон. Израилтяните са на път да извършат първия си военен удар в Обещаната земя, много неща зависят от този момент - състоянието на духа на войниците, увереността им в Исус Навиев, да не споменаваме тяхната репутация, която ще е от значение за всеки друг враг, пред когото предстои да се изправят. Това е Денят, така да се каже, и за него ще се разчуе. Как Бог довежда всичко до добър резултат? Кара ги да маршируват около града и да свирят с тръби в продължение на една седмица; на седмия ден иска от тях да повторят същото седем пъти, а после да нададат силен вик. Резултатът е невероятен, разбира се. И знаете ли какво? Това вече никога не се повтаря. Израел никога вече не използва същата тактика.

Да вземем Гидеон и неговата армия, която е намалена от 32 000 на 300. Какъв е техният план за атака? фенери и стомни. Това също преработва великолепно, но никога повече не се повтаря. Спомнете си как Исус изцели слепаца - Той никога не се повтори. Надявам се, схващате идеята, защото Църквата наистина е била подведена от света в това отношение. Съвременната Епоха мрази мистериозното; ние отчаяно искаме средство, чрез което да контролираме собствения си живот и като че ли в крайна сметка сме намерили Вавилонската кула в научния метод. Не ме разбирайте погрешно - науката ни е дала много прекрасни преимущества в областта на здравеопазването, медицината, транспорта. Но ние сме се опитвали да използваме тези методи, за да укротим дивотата на духовното измерение. Взимаме последните маркетингови методи, най-новите тенденции в бизнес мениджмънта и ги прилагаме в църковното служение. Проблемът с обсеб-

ването на съвременното християнство от принципи е, че то заема мястото на всякакъв истински диалог с Бога. Открий принципа, приложи принципа - за какво ти е Бог? Ето защо Осуалд Чембърс ни предупреждава: "Никога не прави принцип от личното си преживяване; остави Бог да бъде толкова оригинален с другите хора, колкото е и с теб."

Оригиналността и изобретателността са съществени за личността и за мъжката сила. Приключението започва и нашата *истинска* сила влиза в действие, когато престанем да разчитаме на формули. Бог е Личност с невероятна изобретателност и иска и неговите синове да живеят по този начин. В *Похитителите на изчезналия кивот* това е представено по страхотен начин. Разбира се, Индиана Джоунс е авантюрист, който може с лекота да се справя с древна история и с красиви жени. Но истинският тест за този мъж идва, когато всичките му ресурси са се изчерпали. Той най-после е открил прословутия ковчег, но германците са го откраднали от него и са го натоварили на някакъв камион. Те се готвят да отпътуват с неговите мечти под тежък нацистки конвой. Джоунс и двамата му спътника безпомощно наблюдават как победата се изплъзва от ръцете им. Но Индиана не е приключил; о, не, играта текущо започва. Той казва на приятелите си:

ДЖОУНС: Върни се в Кайро. Намери някакъв транспорт до Англия... кораб, самолет, каквото и да е. Ще се срещнем в Омарс. Чакай ме. Сега отивам след този камион.

СОЛАХ: Как?

ДЖОУНС: Не знам... ще го реша в движение.

Що се отнася до живота и любовта, необходима е готовност да скочиш и с двата крака и да проявиш изобретателност в крачка. Ето само един пример. Преди няколко години се прибрах у дома след пътуване в един неделен следобед и намерих момчетата да си играят навън в предния двор. Беше студен ноемврийски ден, твърде студен за игра навън, и затова ги попитах какво става. „Мама ни изрита навън.“ Знаейки, че често Стейси има основателни причини за подобни мерки, аз ги натиснах да признаят истината, но те не отстъпваха от своята невинност. И тъй, аз се отправих към вратата, за да чуя мнението на другата страна. „На твоето място не бих влязъл там, татко - предупреди ме Сам. - Тя е в лошо настроение.“ Знаех точно какво има предвид. Къщата беше затворена; всичко вътре беше тъмно и тихо.

Сега искам да попитам мъжете, които четат това: Какво според вас крещеше всичко в мен? *Избягай. Не си и помисляй да влезеш вътре. Стой навън.* И знаете ли какво? Бих могъл да остана навън и да изглеждам страхотен татко, който играе на кеч със синовете си. Но ми е омръзнало да бъда такъв мъж; бягал съм с години. Твърде много пъти съм се държал като страхливец и вече ми е дошло до гуша. Отворих вратата, влязох вътре, качих

се по стълбите, прекрачих прага на спалнята, седнах на леглото и зададох на съпругата си най-ужасяващия въпрос, който един мъж може да зададе на своята жена: "Какво не е наред?" След това всичко е мистерия. Жената не иска към нея да се подхожда с формули и обикновено не иска да се чувства като обект, който може да бъде изследван. Тя не желае да бъде разрешена; иска да бъде *позната*. Мейсън е свършено прав, когато нарича брака „дива граница“.

Същото важи и за духовните битки, пред които се изправяме. След като Съюзниците се приземяват във Франция, те се натъкват на нещо, което никой не е планирал и за което те не са подготвени: жив плет. Стена от пръст, храсти и дървета е обграждала всяко поле от океана до Вердюн. Въздушните снимки са показали съществуването на живите плетове, но Съюзниците решават, че те са подобни на тези в Англия, които са с височина 60 сантиметра. Нормандските живи плетове са с височина 3 метра, което ги превръща в истинска непристъпна крепост. Ако Съюзниците използват единичните входове към всяко поле, те ще бъдат покосени от немските артилеристи. Ако се опитат да проникнат с танковете си, ще бъдат подложени на противотанкови оръжия. Налага се да импровизират. Американските фермерчета натъкмяват какви ли не способности в предната част на танковете, които да им позволят да правят дупки за експлозиви или да пробият живите плетове. Покритите с грес лудетини от Щатите поправят повредените танкове за една нощ. Както казва един капитан:

Започнах да осъзнавам нещо за американската армия, което никога преди това не съм считал за възможно. Макар тя да е високоорганизирана и бюрократична при гарнизонни условия, когато се озове на полето, тя се отпуска и индивидуалната инициатива излиза на преден план и прави онова, което е нужно. Тази гъвкавост беше едно от най-големите преимущества на Американската армия през Втората световна война." (*Граждани войници*)

Действително изобретателността на янките печели войната. Ето къде се намираме ние сега - посред битка, без нужното обучение и около нас няма почти никой, който да ни покаже как да го направим. С много от нещата ще трябва да се справим сами. Знаем как да посещаваме църква; били сме научени как да ругаем, да пием или да пушим. Знаем как да сме мили. Но всъщност не знаем как да се бием и ще трябва да се учим в крачка. По този начин силата ни ще изкристализира, ще се задълбочи и ще бъде *разкрита*. Мъжът е най-много мъж, щом се впусне в приключение, което е извън негов контрол, или щом влезе в битка, която не е сигурен, че ще спечели. Както пише Антонио Мачадо:

Човечеството притежава четири неща, които вършат работа в морето - кормило, котва, гребла и страх да не потъне.

ОТ ФОРМУЛА КЪМ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ

Не искам да кажа, че християнският живот е хаотичен и че истинският мъж е скандално безотговорен. Позьорът, който прахосва всичките си пари по спортни състезания или игрални машини, не е мъж; той е глупак. Мързеливецът, който напуска работа и кара жена си да работи, за да може той да играе голф, смятайки, че така ще се прочуе, е **по-лош и от неверник** (1 Тимотей 5:8). Искам да кажа, че нашето фалшиво „аз“ изисква формула, преди да се ангажира; иска гаранция за успех, но, господине, не се надявай да получиш такава. В живота на мъжа настъпва време, когато той трябва да се откаже от всичко това и да се впусне в неизвестното с Бога. Това е съществена част от нашето пътуване и ако се препънем тук, пътуването приключва.

Преди да настъпи Адамовото най-велико изпитание. Бог не осигури детайлен план, не му даде формула как да се измъкне от цялата каша. Това не беше изоставяне; по този начин Бог *почете* Адам. *Ти си мъж; не е нужно аз да те водя за ръка през всичко това. Можеш да се справиш.* Бог предложи на Адам приятелство. Той не беше оставен сам в живота; ходеше с Бог в хладината на деня и там те разговаряха за любовта, за брака, за изобретателността, за уроците, които научаваше и за приключенията, които го очакваха. Ето какво Бог предлага и на нас. Чембърс казва следното:

*Смайващият призив на Бог идва и в нашия живот. Призивът Му никога не може да се формулира точно; той се подразбира. Призивът на Бога е като вика на морето, никой не го чува, освен този, който носи природата на морето в себе си. Не може да се каже точно към какво е Божият призив, понеже той е да ходим в приятелство с Него за изпълнение на собствените Му цели. А изпитът е да повярваме, че Бог знае какво прави. (От книгата *Всичко от мен за Божия слава*).*

Единственият начин да живееш в това приключение - с всичките му опасности, непредсказуемост и невероятно високи залози - е да поддържаш едно неспирно, интимно общение с Бога. Контролът, за който толкова копнеем, е илюзия. Много по-добре е да се откажем от него в замяна на Божието предложение за спът-ничество, да оставим настрана баналните формули, за да навлезем в едно топло приятелство. Това бе познато на Авраам; също и на Мойсей. Прочетете първите няколко глави на Изход - изпълнени са с вземане - даване между Мойсей и Бог. **"Тогавя Господ говори на Мойсей"**, **"Тогавя Мойсей говори на Бога"**. Двамата се държат така, сякаш се познават, сякаш наистина са близки съюзници. Давид - мъж по Божието сърце - също ходеше, воюваше и живееше в постоянна интимност с Бога.

А когато филистимците чуха, че помазали Давид за цар над Израил, всички филистимци дойдоха да търсят Давид; а Давид, като чу за това, слезе в крепостта. И тъй, филистимците дойдоха и се разположиха в долината Рафаим. Тогава Давид се допита до Господа: Да изляза ли срещу филистимците? Ще ги предадеш ли в ръката ми? И Господ каза на Давид: Отиди, защото непременно ще предам филистимците в ръката ти. И тъй, Давид дойде в Баал-Ферасим; и там ги порази, като рече: Господ се отприщи пред мене и отнесе враговете ми, както водите се отприщват. Затова онова място се нарече Баал-фесарим (място на проломите)... И филистимците пак дойдоха, и се разположиха в долината Рафаим. А когато Давид се допита до Господа, Той каза: Не отивай; обиколи изотзад и ги нападни срещу черниците. И когато чуеш шум като от маршируване по върховете на черниците, тогава да се придвижиш, защото тогава Господ ще излезе пред тебе да порази филистимското множество. И Давид стори, както му заповяда Господ, и порази филистимците от Гава до Гезер (2 Царе 5:17-20, 22-25).

Тук отново няма точно определена формула за Давид; тя се променя с всяка следваща стъпка и той трябва да търси съвет от Господа. Така живее всеки приятел и близък спътник на Бога. Исус каза: **Не ви наричам вече слуги, защото слугата не знае какво върши господарят му; а вас наричам приятели, защото ви явявам всичко, което съм чул от Отца Си** (Йоан 15:15). Бог те нарича Свой приятел. Исква да ти говори - лично, редовно. Далас Уилард пише: "Идеалът за божествено водителство е... взаимоотношения, основаващи се на разговор с Бога; взаимоотношения, характерни за приятели, които са зрели личности в едно общо начинание." Цялото ни пътуване към истинско мъжество се върти около тези разговори с Бога в хладината на деня. Прости въпроси обръщат караниците в приключения; събитията в нашия живот стават възможности за посвещаване. „Какво искаш да ме научиш с това, Господи? Какво искаш да направя... или от какво да се откажа? На какво в моето сърце говориш?"

ПО-НАГОРЕ И ПО-НАВЪТРЕ

От години аз желая да се изкача на един от великите върхове - навярно Денали и след това може би дори на Еверест. Нещо в сърцето ми потрепва всеки път, щом видя снимка или прочета за нечий чужд опит. Примамката на дивите места, които сме напуснали, ме преследва, но има и желание за предизвикателство, изискващо всичко, което имам. Да, дори опасност; може би особено опасност. Някои хора ме мислят за луд и аз знам, че тази мечта може никога да не се изпълни докато съм жив, но това не ме обезсърчава; в

желанието има нещо символично и аз не мога да се откажа от него. Изключително важно е да го разберем. В сърцата ни има желаниа, които са свързани с това кои сме и какви сме; те са почти митични по значението си, като разбуждат в нас нещо по-висше и вечно. Но може да грешим относно начина на тяхното изпълнение. Начинът, по който Бог изпълнява дадено желание, може да се различава от онова, което най-напред ни е пробудило.

През изтеклата година аз взех редица решения, които нямат никакъв смисъл, ако няма Бог и аз не съм Негов приятел. Напуснах обществената си работа и направих самостоятелна крачка, следвайки мечта, от която дълго време съм се страхувал. Взех разпилените парченца на едно видение, което бях загубил, когато най-добрият ми приятел и партньор Brent почина в един инцидент при изкачване. Онова, което изглежда най-ненормално, е, че аз отново отворих себе си за приятелство и за нов партньор и ние продължаваме оттам, откъдето бяхме спрели с Brent. Битката е напрегната; стръмно изкачване, което изисква да дам всичко от себе си. Залогът е огромен - във финансово отношение, разбира се, но още повече в духовно, във връзка с взаимоотношенията. Изисква се концентрация на тялото, душата и духа, каквато никога преди не съм успявал да постигна. Навярно най-трудната част е неразбирането, което срещам у околните всеки ден. Понякога ветровете бушуват около мен; друг път се боя да не падна. Онзи ден се чувствах съвсем в края на въжето, проправяйки си път в лицето на абсолютен риск. В сърцето ми се надигна въпрос: *Какво правим, Господи?*

Изкачваме се на Еверест.

ГЛАВА ДВАНАДЕСЕТА

НАПИСВАНЕ НА СЛЕДВАЩАТА ГЛАВА

Понякога почти се ужасявам от степента на изискванията спрямо мен; от съвършената всеотдайност, която се очаква от мен, и все пак извън подобен абсолютизъм не може да има спасение.

Джордж МакДоналд

Свободата е безполезна, ако не я използваме като личности, вземащи решения... Свободни сме да променим историите, чрез които живеем. Понеже сме отделни индивидуалности, а не просто марионетки, можем да изберем водещата фабула в живота си. Ние сме съавтори, както и участници. Едва ли има нещо по-насърчаващо от това да осъзнаем, че нещата могат да бъдат по-различни и че ние имаме дял в това.

Даниел Тейлър

Покорявай се на Бога в онова, които ти показва, и незабавно ще се отключи следващото нещо. Бог никога няма да разкрие нова истина за Себе Си, докато не си се подчинил на онова, което вече знаеш. ... Тази глава говори за насладата от истинското приятелство с Бога.

Осуалд Чембърс

И те веднага оставиха мрежите, и отидоха след Него.

(Матей 4:20)

Сега, читателю, е твой ред да пишеш - да се осмелиш да тръгнеш напред с Бог. Не забравяй, не си задавай въпроса от какво се нуждае светът...

БЕЛЕЖКИ